

BİRİNCİ BÖLÜM

NAMAZ İBADETI

Giriş

Dikkatle incelendiğinde bütün dinlerde bir ibadet sisteminin var olduğu ve o dinin kendi bütünlüğü içerisinde önemli bir yer tuttuğu görülür. İslam dini için de aynı durum söz konusudur. Yüce kitabımız Kur'an'ı Kerim'in içerdiği hükümler dört kategori altında toplanabilir:

1. İnançla ilgili hükümler.
2. İbadetle ilgili hükümler.
3. Ahlakla ilgili hükümler.
4. Muamelatla ilgili hükümler.

Dolayısıyla ibadetsiz bir din anlayışı özellikle semavi dinler açısından bakıldığında asla söz konusu olamaz.

İslam dininde mü'minler üzerine farz kılınan bazen de farz olmamakla beraber teşvik edilen ibadetler sözkonusudur. Yani bazı ibadetleri Rabbimiz bizim için gerekli görüp emretmiş, diğer bazıları ise ruhi açıdan olgunlaşmamıza olumlu katkı sağlaması hasebiyle teşvik edilmiştir. Bu ibadetler içerisinde bedenle yapılanlar olduğu gibi mal ile yapılan ibadetler de mevcuttur. Bir kısım ibadetler ise hem mal hem bedenle yapılmaktadır.

Bedenle yapılan ibadetlerin başında namaz ibadeti gelir. Namazın önemi kılınış şekli ve vakitlerine geçmeden önce tanımını üzerinde biraz durmak faydalı olacaktır

A. NAMAZ

1. Namazın Tanımı:

Namaz kelimesi Farsça bir kelime olup Arapça'daki karşılığı salat (صلاة) dır. "Salât" (namaz) kelimesinin sözlük anlamı "dua"dır. Bu kelimenin dini literatürdeki manası, bazılarına göre, özellikle hususi bir mekânda dua manasınadır. Diğer bir tanıma göre ise "namaz kendisine mahsus şekliyle rükûdan, secdeden, yine hususi rükünlerden ve zikirlerden ibarettir."⁽¹⁾

2. Namazın Dinimizdeki Yeri ve Önemi:

İslam dininde ibadetler içerisinde namazdan daha önemli ve delil açısından daha üstün bir ibadetin olmadığını söylesek hata etmiş olmayız.⁽²⁾ Namaz ibadetinin İslam dinindeki yeri ve önemi Kur'an ve hadislerde birçok kez vurgulandığı bilinen bir husustur. Kur'an-ı Kerim'de namaz bazan zikir⁽³⁾ ve sabır kelimeleriyle bir arada⁽⁴⁾, bazan hac, kurban⁽⁵⁾, zekat⁽⁶⁾ gibi ibadetlerle yanyana, bazan da salih amellerin başında⁽⁷⁾ zikredilir. Bu

¹ Tıbyân, Tûsi, 1/54.

² Şah Veliyyullah ed-Dihlevi, Huccetullahi'l-Baliğa, (Çev. Mehmet Erdoğan) 2003, İstanbul, II, 83.

³ "Muhakkak ki ben Allah'ım, benden başka tanrı yoktur. Bana kulluk et ve beni anmak için namaz kıl." Taha, 14

⁴ Sabır ve namazla Allah'tan yardım dileyin, şüphesiz bu Allah'a saygı duyanlardan başkasına ağır gelir." Bakara, 45

⁵ "De ki benim namazım ibadetim (nusuk) hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabb'i Allah içindir." En'am, 162; "Rabbin için namaz kıl ve kurban kes" Kevser, 3.

⁶ "Namazı kılın, zekatı verin ruku edenlerle beraber eğilin" Bakara, 43.

ibadete her halukarda ihtimam gösterilmesi, ikamet ve sefer ya da korku ve emniyet halinde namazın korunması, kılınması emredilir. “Namazları ve orta namazı koruyun, gönülden bağlılık ve saygı ile Allah’ın huzuruna durun.”⁽⁸⁾ Sefer harb ve emniyet durumlarında namazın nasıl edileceği beyan edilir.⁽⁹⁾

Kur’an’da namazın korunmasına vurgu yapılmasının yanı sıra, namazı ihmal ve namazı terk de şiddetle kınanmıştır. “Onlardan sonra yerlerine öyle bir nesil geldi ki, namazı zayi ettiler, şehvetlerine uydular. Onlar kötülük bulacaklardır.”⁽¹⁰⁾ “Şu namaz kılanların vay haline ki, onlar namazlarından gaflet ederler.”⁽¹¹⁾

Namazın öneminden olsa gerektir ki, İbrahim (a.s.) Rabbi’ne kendisini ve zürriyetini namaz kılanlardan eylemesi için dua etmiştir. “Rabbim beni namaz kılan yap, zürriyetimden de namaz kılanlar yap. Rabbimiz duamı kabul buyur.”⁽¹²⁾

Hadislerde de namazın önemi ısrarla vurgulanmış hatta Peygamberimizin son vasiyeti namaz olmuştur.⁽¹³⁾ Bazı hadislerde ise namaz imanın işareti belirtisi olarak nitelenmiştir. “Kişi ile küfür arasındaki sınır namazı terketmektir”⁽¹⁴⁾ hadisi sahih hadis kaynaklarında nakledilmiştir. Bu ve benzeri hadislerde namaza atfedilen önem, namazı terkeden kimsenin iman açısından konumunun sorgulanmasına neden olmuş, Ebu Hanife, İmam Malik ve Şafii, kişinin namazı inkâr etmediği ve terkini helal görmediği sürece kâfir olmayacağı kanaatindedirler. Onları bu kanaate sevkeden husus Kur’an ve Sünnetteki bazı genel **nasslardır**. “Allah kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bundan başka herşeyi dilediğine bağışlar. Allah’a ortak koşan uzak bir sapıklığa düşmüştür.”⁽¹⁵⁾ Ayeti ve Buhari’nin naklettiği Allah’a şirk koşmayarak ölen kimsenin şefaatine nail olabileceğine dair hadis ⁽¹⁶⁾ bu genel nasslardan biridir.

Bizim bu makalemizde esas üzerinde durmak istediğimiz husus namazların vakti konusudur. Namazın İslam dinindeki yeri ve önemi hakkındaki bu genel bilgiden sonra esas konumuza dönelim.

3. Ehli Beyt Kaynaklarında Namaz

Genel olarak İslam kaynaklarında namaza verilen önem ehlibeyt kaynaklarında da tekrarlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle diğer İslam mezheplerinde olduğu gibi Ehlibeyt geleneğinde de namazın çok özel bir konumu vardır. Namazla ilgili ayetlerin tefsirinde İmam Hasen el-Askeri, Tusi gibi âlimler namazın önemini vurgulamışlardır. Bu önemi vurgulayan hadislerle ve bazı menkibelere de bu kaynaklarda yer verilmektedir. Bu menkibelerin sihhati

⁷ “Kurtuluşa erişti o müminler ki onlar, namazlarında saygılıydılar.” Mü’minun, 1-2.

⁸ Bakara, 238 -239.

⁹ “Yeryüzünde sefere çıktığınızda inkâr edenlerin size bir kötülük yapmalarından korkarsanız, namazı kısaltmanızdan ötürü size bir günah yoktur. Muhakkak ki kâfirler sizin açık düşmanınızdır. Sen de içlerinde bulunup onlara namazı başlattığın zaman onlardan bir bölük seninle beraber namaza dursun ve silahlarını da yanlarına alsınlar. (Namazda olanlar) secde edince arkanıza geçsinler, bu kez namaz kılmayan öteki bölük gelsin seninle beraber namaz kılsınlar korunma tedbirlerini ve silahlarını da alsınlar. İnkâr edenler istediler ki siz silahlarınızdan ve eşyanızdan gaflet etseniz de birden üzerinize bir baskın yapsalar. Yağmurdan zahmet çekerseniz ya da hasta olursanız silahlarınızı bırakmanızda size bir günah yoktur. Ama korunma tedbirinizi alın uyanık bulunun. Allah kafirlere alçaltıcı bir azab hazırlamıştır. Namazı bitirdiğiniz zaman ayakta oturarak ve yanlarınız üzerinde uzanarak Allah’ı anın, güvene kavuştuğunuzda namazı (tam) kılın. Çünkü namaz müminlere vakitli olarak farz kılınmıştır.” Nisa, 101 -103.

¹⁰ Meryem, 59.

¹¹ Ma’un, 4 -5.

¹² İbrahim, 40.

¹³ Mubarek el-Furi,

¹⁴ Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, İbn Mace.

¹⁵ Nisa 116

¹⁶ Buhari, Şefaat.

tartılırsa da işaret etmek istedikleri anlam açısından bakıldığında namaza bakışla ilgili olarak ehlibeyt geleneğinin hassasiyetini vurgulamaları açısından anlamlıdır. ⁽¹⁷⁾ Yukarıda sünni geleneğe ait kaynaklarda verilen bilgilerin tekrarı mahiyetinde olacağından bu kaynaklardaki bilgiye dipnotta işaret etmekle yetineceğiz. Burada daha ziyade Hatay bölgesi ehlibeyt cemaatinin âlimlerinin eserlerinden bazı örnekler sunacağız. Ancak önemine binaen Hz. Ali'nin konuya ilişkin nasihatini burada nakletmek istiyoruz:

3. 1. Hz. Ali'nin Namazla İlgili Tavsiyesi ve Uygulamaları

El-Tabarani "Evsat" adlı eserinde bin Merdeviye'den o da Ammar bin Yasir'den naklen şöyle bir rivayet buyurmuştur: "Ammar dedi ki; Hz. Ali namaz esnasında kendini secdeye kaptırmış durumda iken yanına bir dilenci gelir. Hz. Ali secdesini bozmadan elindeki yüzüğü çıkarıp dilenciye verir. Hz. Ali bu olayı Hz. Resulallah'a olduğu gibi anlatır. Bunun üzerine Maide Suresi 55. ayet iner: "Sizin dostunuz (veliniz) ancak Allah'tır, Resulüdür, İman edenlerdir; onlar ki Allah'ın emirlerine boyun eyerek namazı kılar, zekâtı verirler. Bu hısus ile ilgili fazla bilgi edinmek isteyen El-Şeyh Muhammed Mer'i el-Antakiy, Limaza ehtert mezheb Şi'at? Mezheb ehlibeyt (a.s.) s, 45. muracaat etmesini tavsiye ederiz." ⁽¹⁸⁾

Hz. Alin'in dini konularda yapmış olduğu irşad ve tavsiyeler içerisinde namaza ilişkin önemli uyarılar da yer almaktadır. Bu bağlamda O bir hutbesinde şöyle söylediği nakledilmektedir:

Hz. Ali (a.s) Resulallah'ın ehlibeyti için şöyle buyurmaktadır. Hz. Muhammed (s.a.v)'in ehlibeyti O'nun sırları ve emirlerinin sahipleridir. Nasilki dağlar yeryüzünü sabit bir tutuyorsa ehlibeyt de İslam dinini aynı şekilde korumuştur; 'İlmi'nin koruyucuları ve hazineleri, 'hüküm'lerinin tevlicileri, ehlibeytin sayesinde İslam dini dimdik ayakta kalmıştır. ⁽¹⁹⁾

Bu ümmetten Hz. Muhammed (s.a.v)'in ehlibeyti kimseyle mukayese edilemez. Fazilet bakımından onlarla kimse mukayese edilemez, onlar din'nin esasları ve inancın (yakın) temelleridir. Onların sevgisiyle onlara doğru gidenler doğru yolu bulurlar, yani onlar dinin temeli ve merkezidir. Velayet makamının hakkı ve vasiyet ve veraset de onların hakkıdır. Şimdi hak hak ehline döner ve esas olan merkezine gelirse. ⁽²⁰⁾

Hz. Ali hutbesinin başlığında şu sözlerle başlamıştır: Hz. Muhammed (s.a.v)'in ahvalini iyi muhafaza eden sahabeler iyi bilirler ki, ben Allah Teala'ya ve Hz. Muhammed (s.a.v)'in emirlerini hiç bir saatte redetmiş değilim. Ayakların geri adım attıkları zaman, Alaah Teala beni o keramete layik gördü, ben de dar günlerde kahramanların yanından kaçtığı zamanlarda canımı ona feda ettim. Resulallah (s.a.v) vefat ettiği zaman, O'nun mübarek başı benim göysümüm üzerinde olduğu bir anda, O'nun mübarek (Nefsi) canı benim avcuma aktığı zaman onu yüzüme sürttüm. ⁽²¹⁾

Diğer bir hutbesinde şöyle buyurmuştur.

⁽¹⁷⁾ Geniş bilgi için bkz: İmam Hasen el-Askeri Tefsiri, I, 68; Tusi, Tibyan, I, 54; Hairi, Mukteneyatu'd-Durer, I, 40; Musevi, Mevahibu'r-Rahman, I, 70; Nûru's-Sekaleyn, Huveyzi, 1/141; Meşhedî, Kenzu'd-Dekâik, 1/195; Tabatabâi, Mîzan 1/348

⁽¹⁸⁾ Limaze Akhtart Mezhebe el- Şia, Şeyh Muhammed Miri el – Emin el – Antaki, 2. Baskı, Halep – Suriye, s. 45.

⁽¹⁹⁾ Nahc'ül-Belağa, İbn ebi-Hadid, c.1. s. 29, dar Ahya'i el-Teras el-Arabi. Beyrüt-Lübnan.

⁽²⁰⁾ Nahc'ül-Belağa, İbn ebi-Hadid, c, 1, s, 30.

⁽²¹⁾ Nahc'ül-Belağa, İbn ebi-Hadid, c, 2, s, 171-172..

Size olan vasiyetim, Allah'a şerik koşmayın, Muhammed'in sünnetini de zayi etmeyiniz. Bu iki direği ikame edin ve bu iki ışığı yakınız. ⁽²²⁾ İmam Ali bir diğer hutbesinde şöyle buyurmaktadır: Yüce Allah Teala'nın hakkını Hz. Muhammed (s.a.v.) ve ehlibeytinin hakları ve değerlerini bilen kimse, yattığı yatağında ölmüş olsa bile şehit olarak ölmüş sayılır. ⁽²³⁾

Hız. Ali bir diğer hutbesinde şöyle buyurmuştur: Yüce Allah (c.c.) şirkten kurtulmak için imanı yaratmıştır. Kibirlikten uzaklaşmak için namazı farz kılmıştır. Fakirlerin bir yardım olusun diye zekâtı farz kılmıştır. İnsanın kötülüklerden arındırılması için Orucu farz kılmıştır... ⁽²⁴⁾

İmam Cafer el-Sadık Hz. Ali (k.v)' den intikal eden bir hadisi şöyle buyurdu:

“Yüce Allah insanları yaratmadan önce Hz. Muhammedin nurunu kendi nurundan yaratmıştır. Yüce Allah yarattığı nura; ‘Sen tarafımızdan yaratılan nursun. Senin yüzün hürmetine gökyüzünü yerden yükselttim, iyiyi kötüden ayırdım, cenneti ve cehennemi yarattım.’ dedi. ‘Ehlibeytime gizli bir şey bırakmadan, ilimle donatıp onları insanlara rehber kılıyorum. Onları kullarım ile aramda birliğim ve kudretimi insanlara anlatan araçlar olarak vasıflandırıyorum.

Yüce Allah gökyüzünde yarattığı ve kendi nurundan nur vererek ruhla donattığı suretlere (eşbah): Benim birliğime ve gücüme inanıyormusunuz? Diye sordu. (Eşbah'lar) suretler tanrının birliği ve gücüne şahadet ettiler. Hz. Muhammedi seçkin bir nurdan yarattığına ehlibeytini hidayet, nur ve imamet ile vasıflandırdığına tanık oldular. Daha sonra yüce Allah Melekleri nurdan ve ruhlardan yarattı. Kendi birliğini ve yüceliğini ve Hz. Muhammedin peygamberliğini beyan etti. Böylece Hz. Muhammedin peygamberliğini gökyüzündekiler yeryüzündekilerden daha önce bilmiş oldu.

Yüce Allah Yeryüzünde ilk olarak Hz. Adem'i yarattı ve ona meleklerden daha çok şeyler öğretti. Hz. Ademi mihrap ve kabe, kapı ve kible olarak belirtti; Meleklerle ona secde etmeleri için emir buyurdu. Allah: ‘Adem'in şanslı olması ve tevbesinin kabul görmesi, bizlerin seçkin nurumuzdan bir zerre almış olmasındandır.’ dedi.

Bu bilgiler Hz. Muhammed peygamber olana kadar saklı kaldı. İnsanlar bunları Resulallahtan öğrendiler. Tanrı insanları yaratmadan önce Hz. Muhammedin nurunu kendi nurundan yaratmıştır. Ve ona: “sen tarafımdan seçilen nursun.” demiştir.

Hız. Ali diyor ki; ‘Biz gökyüzü ve yeryüzünün nurlarıyız. İlmin özü bizdedir. Kurtuluş bizdedir. Her şey bize döner. İmam Mehdi sonuncu imam olacaktır. Biz yaratılanların en güzeli, en şerefli ve Yüce Allah'ın yeryüzündeki habercileriyiz. Ne mutlu bizim yolumuzda olana, bizim izimizi takip edene.” ⁽²⁵⁾

İmam Cafer-Elsadık şöyle buyurmuştur. Babam oda babasından Ali bin Talibin oğlu Hasan ibadet, zühd ve üstünlükte zamanın en üstün şahsiyetlerden idi. İmam Hasan ölüm aklına geldiği zaman ağladı, Kabir (**mezar**) aklına gelince ağladı, kıyamet günü aklına gelince ağladı, sırat köprüsünün üzerinden geçmek aklına gelince ağladı. Yüce Allaha karşı hesaba çekileceği zaman aklına gelince bayılıp yere düşünceye kadar ağladı, namaz kılmağa kalktığı

⁽²²⁾ Nahc'ül-Belağa, İbn ebi-Hadid, c, 2, s, 33.

⁽²³⁾ Nehcül belağa c.2. s. 133.

⁽²⁴⁾ Nehcül-belağa, c, 4. s.55.

⁽²⁵⁾ Mürtic Eşzeheb Vemeadin- elcevher. Mesudi Tarihi, c.1.s. 32 -33. Beşinci baskı. M. 1973. danışman, Muhammed Muhyiddin Abdulhamid. dar elfikir.

zaman Allah (c.c.) karşısında durduğunu sayarak kendisinde bir titreme olur korkudan rengi değişirdi. ⁽²⁶⁾

İmam Cafer-Elsadık şöyle buyurmuştur. İmam Ali Zeynel-Abidin namaz kıldığı zaman rengi değişirdi, secdeye kapandığı zaman teriçinde kalmadan başını secdeden kaldırmazdı. ⁽²⁷⁾

Hz. Ali şöyle buyurmuştur: Ben Allah'ın kulu ve Resulallah (s.a.v.)'in kardeşiyim; ben büyük sıddıkım, bu sözü benden başka kim derse yalancıdır. Herkesten yedi yıl önce namaz kılmaya başlamışım. ⁽²⁸⁾

Hz. Ali şöyle buyurmuştur: Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: Yıldızlar gökyüzü için bir güvencedir, ehlibeytim de ümmetimin için bir güvencedir. ⁽²⁹⁾

İmam Ali el-Rida (a.s.) Horasan seferine giderken uğradığı yol üstündeki şehirlerde insanlar adeta yolunu keserek Resullah'tan hadisler anlatmasını isterler. Nisabur kentine vardığında çevresinde onbinlerce kişi toplanmıştı. Onlara bir cevherlerin silsilesi hadisini dile getirerek şöyle buyurdu:

Babam Musa el-Kazım'dan o da, babası Cafer el-Sadık'tan, o da Muhammed el-Bakır'dan, o da Ali bin el-Hüseyn Zeyn el-Abidin'den o da, Kerbela Şehidi Hüseyin' den, o da Küfe Şehidi Emir el Mu'mininin Ali Bin Ebi Talip'ten rivayetle;

Hz. Ali şöyle buyurmaktadır: Amcamın oğlu ve kardeşim Hz. Muhammed (s.a.v.) buyurdu ki; Cebrail bana dedi ki, yüce Allah (c.c.)' şöyle buyurmuştur. "Lailahe ilah kelimesi çevremdeki çit gibidir. Kim ki bu kelimeyi söylese bu çiti aşarak yanıma varır. Ve kim ki yanıma varırsa gazabımdan kurtulmuş olur.

Ravi İmam Ali el – Rıza şöyle buyurdu: Kuşku yok ki Allah, Cebrail, Resulallah ve İmamlar doğru söylemişlerdir. Ve son olarak dedi ki; Hz. Ali şöyle buyurdu: Ancak "Lailahe illallah" kelimesinin gerektirdiği özel şartlar eda edilirse - ki ben o şartlarından biriyim) ⁽³⁰⁾

İbn Abbas Resulallah (s.a.v.)'den şöyle rivayet etmiştir: Herhangi bir kimse eğer (El'rikin ve makam arasında yürürse, Oruç tutar namaz kılsa Hz. Muhammed (s.a.v.)'in ehlibeytini buğz ederse, Yüce Allah o kişiyi cehenneme koyacaktır. ⁽³¹⁾

Cabir bin Abdullah el-Ansari (r.a.) Resullah (s.a.v.) den şöyle rivayet etmektedir:

Biz ehlibeyti ancak mü'min ve tekiy (pak) olan kimse sever ve ancak kâfir ve şeki olan kimse bizlere karşı kin besler. ⁽³²⁾

Enes bin Melik (r.a.) Hz. Muhammed (s.a.v.)'in altı ay her gün sabah namazını kılmak için Mescide giderken kızı Fatimanın evine uğrar ve şöyle buyururdu. (Ey ehlibeyt kalkın namaza) ve tathir ayetini okurdu. **Ahzab/33.** ⁽³³⁾

⁽²⁶⁾ El-Emali Lil-Şeyh El-Saduk, s. 178 -179.

⁽²⁷⁾ El - Kafi, c. 3, s. 300, Namaz kılarkrn (bab el-Hüşi'u)

⁽²⁸⁾ Ali bin abu talib, Abdulrahman Ahmed bin Şuayb (Elnisa-i) H.303. Danişman, Ahmed bin Mirin El-Belüşî. Almualla kütüphanesi, Küveyt.

⁽²⁹⁾ Muhibbiddin Ahmed bin Abdullah el-Tabari, Zehair el-Ukba fiy Menakib zilkurba. s. 17. H.1356. Kudsi kütüphanesi Kahire. Nehcül-Belağa, İbn ebl-Hadid, c.1. s.194.

⁽³⁰⁾ Keşf el ğummet c.2 s.307 Bab Mevlud el-İmam el-Rıda (a.s); Emali el – Şeyh, el – Saduk s.235

⁽³¹⁾ Zehair el-Ukba fiy Menakib zilkurba. s. 18. H.1356.

⁽³²⁾ Zehair el-Ukba fi Menakib zilkurba. s. 18. H.1356.

⁽³³⁾ Zehair el-Ukba fiy Menakib zilkurba. s. 18. H.1356. El-Kudsi Kütüphanesi, Kahire.

B. Arap Alevileri'nin Tarihi ⁽³⁴⁾

Giriş:

"Alevi" kelime olarak Arapça'da, "Ali'ye mensup", "Ali'ye ait" anlamına gelir. Mezhepler tarihi ve tasavvuf edebiyatında ise, "Hz. Ali'yi sevmek, saymak ve ona bağlı olmak" anlamlarında kullanılmıştır. Bu bakımdan Hz. Ali'yi seven, sayan ve ona bağlı olan kimseye "Alevi" denir. Lüğat anlamının dışında "Alevi" tabiri, Hz. Ali'yi en üstün sahabe olarak gören ve Hz. Muhammed (s.a.v)'den sonra onun, Allah'ın ve Hz. Peygamber'in tayini ile imamlığa gelmesi gerektiğini kabul edenler için de "Şia" ile eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Böylece bu zümreler, Hz. Ali'ye mücerred sevgi ve bağlılığın ötesinde, onun ve soyunun adına ayrı bir fırkalaşma hareketinin siyasi mümessilliğini de üstlenmiş olmaktadır.

Anadolu Aleviliği'nin, Hz. Ali sevgisi yanında, onun ayrılmaz bir rüknü olarak gördüğü "Ehlibeyt", kısaca "ev halkı" demektir. "Ev", Hz. Muhammed (s.a.v)'in evi, ailesi ve ocağıdır. Bu tabir, Kur'an-ı Kerim'de açık olarak üç yerde geçer. Doğrudan doğruya Hz. Peygamber'in "ev halkı"ndan söz edenin mealen şöyledir: "...(Ey ehlibeyt!) Ev halkı! Şüphesiz Allah sizden, sadece kusuru gidermek ve sizi tertemiz yapmak ister" ⁽³⁵⁾

Ehli Sünnet'in meşhur alimlerinden Taberi, ayetin evinde indirdiği Hz. Peygamber'in zevcelerinden olan Ümmü Seleme'den şöyle bir hadis rivayet eder: ⁽³⁶⁾

"Ümmü Seleme dedi ki: Hz. Peygamber benim yanımda idi. Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin de vardı. Onlara hazire **(3) Parça etlerin üzerine un konarak pişirilen bir Arap yemeği**, pişirdim. Yediler; sonra da uyudular. Hz. Peygamber onların üzerine bir örtü örttü ve Allah'ım, onlar benim ehlibeytim'dir; onlardan kusuru gider ve onları tertemiz kıl, dedi." Bu rivayette sözü geçen "örtü" (aba)'dan kinaye, Hz. Peygamber, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'den ibaret beş kişiye, "Ehlibeyt" dendiği gibi, bilhassa bizim kültürümüzde "Al-i Aba" (Aba'nın altındaki soy) ve "Hamse-i Al-i Aba" (Aba'nın altındaki beş kişinin soyu) adı da verilmiştir. Hatta Hz. Muhammed, Ali, Hasan, Hüseyin ve Fatıma'nın isimleri el pençesi şeklinde yazılı levhalar haline sokulmuş ve bunlara da "Pençe-i Al-i Aba" veya Türk halkının söyleyişi ile "Ali Pençesi" denmiştir. ⁽³⁷⁾

Muhammed Galip Tavi'l'in Arap Alevileri hakkında 82 yıl önce yazmış olduğu Alevilerin Tarihi (Nuseyriler) adlı eserinde o zamanki Arap Alevilerinin lideri olan Hüseyin bin Hamdan el – Hasibi'yi şöyle tanıtmaktadır:

Hasibi, Mısırda doğmuş daha sonra Irakın Bağdat Şehrine gelip burada yerleşmiştir. Burada Alevilerin lideri olan Hasibi. H. Üçüncü asırda Suriye'nin Halep Şehrine gelip yerleşmişti. Halep Kentinde Kale civarında Bir mescid inşa ederek 17 sene imamlığını üstlenmişti. 21 defa Mekke seferi yapmış, Hac mevsiminde **(5)** sefer Mekke'de Kurban bayramının namazını kıldırıldığı söylenir. Yetiştirmiş olduğu talebelerin tümü Hac ibadetini eda etmek için Mekke'ye gitmişlerdi. Namaz, Oruç, Hac ve Zekâtlarını en iyi bir şekilde eda etmişlerdi. Hüseyin bin hamdan el-Hasibi ve talebeleri, İslam farzlarını eda etmiş ve bizlerin de eda etmemiz için tavsiyelerde bulunmuşlardı.

⁽³⁴⁾ Muhammed Emin Ğalib Eltavil. Arap Alevileri'nin tarihi, (Nusayriler) s. 152 - 153, M. 1924. Lazikiye-Suriye. (Birinci baskı, 2000. Bahriye, Kad köy İstanbul.)

⁽³⁵⁾ Ahzab suresi/33.

⁽³⁶⁾ Ebi Cafer et-Tabari, Camiul-Beyan (Mısır1323), 22/6.

⁽³⁷⁾ Bu terkiplerdeki "Al" (soy) sözünün, Türk halkının dilinde nasıl "Ali" şeklinde dönüştüğü hakkında bk: Mehmet Eröz, Türkiye'de Alevili Bektaşılık (İstanbul 1977, s.33 -34.

Değerli yazarımızın eserinde Hasibi hakkında şöyle bilgi vermektedir. Mısırlı **büyük** Alevi Seyyid Hüseyin bin Hamdan el-Hasibi Halep kentine gelip yerleşti. Hasibi hazretleri'nin daha sonra Haleb'te yerleştiğini İmam Hasan el-Asker'in öldüğü yıl olan H. 260 yılında doğdu, 346 da, 86 yaşındayken Halepte öldü. Mezarı Halep'in kuzeyindedir, Şeyh yaprak adıyla bilinir ve hala ziyaret edilir. **Hasibi'nin bir yazar olduğunu da vurgulamaktadır. Hasibi'nin yanında çok değerli talebelerin yetiştiğini, bunlardan Seyyid Ali el-Cisri Hasibi'nin Bağdattaki vekili idi. Muhammed bin Ali el - Cilli Halepteki vekili idi.**

Hasibinin Halep vekili olan Muhammed bin Ali el-Cilli bülüğe ermeden iki kez, ondan sonra da ölünceye dek her yıl hacetmişti. **Hasibi'nin bir diğer talebesi olan, Ebul –Hasan et-Tusi es-Sağir** idi. Kendini ibadet ve riyazete vermişti, nefsinin sürekli Oruçla terbiye etmeye çalışır; bazen kırk günde bir yemek yediğilordu.

Seyyid Hüseyin bin Hamdan el-Hasibi ve dini vekilleri'nin uğraşı öteki dinlere bağlı kimseleri İslama yöneltmekti. Bunlar ilkin Şii Müslüman, yani Caferi olur, daha sonra kendisinde yetrlik görülenler, üyeleri bugünkü Alevi halkını oluşturmuş olan Cünbülani tarikatına alınır. **Sayfa 338 kimilerinin sandığı gibi Alevilerin özel bir dini ya da özel bir mezhebi yoktur.** Aleviler Müslüman Şii Caferidirler. Kendilerini diğer Caferilerden ayıran dini kayıtlar ya da ameli içtihatları yoktur. Alevilerde Hanefilerde olduğu kadar bir içtihat alanı yoktur.

1. **Şeyh Naser Zübari'nin eserlerinde Namaz:**

Zübarinin Namaz'la ilgili görüşlerine geçmeden önce kendisiyle ilgili kısa bir bilgi vermenin yararlı olacağı kanaatindeyiz:

1.1. **Şey Naser Zübari Kimdir?**

Şeyh Naser ⁽³⁸⁾ bin el-Şeyh Muhammed, bin el-Şeyh Naser, bin el-Şeyh Ali el-Zübari. Üç-dört Asır önce Suriye'nin Lazikiye Kentine bağlı olan "**Zübar**" köyünden ailesi ve yarenleriyle beraber Antakya kentine gelip yerleşmiştir. Şeyh Naser Zübari Antakya Kentinde geniş bir çevreye sahip olmuş, zamanı Arap Alevileri'nin önderliğini yapmıştır. Zübari ilim öğrenmek ve öğretmek için büyük gayret göstermiş, bizzat kendi eliyle "**Mecma'al-Ulum**" adıyla bir eser telif etmiştir. Asırlar öncesi kaleme alınan bu eser günümüze kadar okuyucular tarafından büyük ilgi görmüştür.

Şeyh Naser Zübari bu bilgileri toplayarak bir eser haline getirdiği zaman, bu bilgileri hangi tarihte yazdığını, hangi amaçla yazdığını bildirmemiştir. Ancak her türlü bilgileri toplamaya büyük bir çaba harcadığı gözden kaçmıyor. Bu nedenle dedemizin ve torunlarından olan Şeyh Ali İstanbul'unun yazış oldukları eserleri hangi tarihte ve ne amaçla yazıldığını anlamakta zoluk çekiyoruz. Bu el yazmalı eserlerin hangi tarihte ve hangi amaçla yazıldığını anlamak için o kitabı bir kaç sefer okuduğumuz zaman kitabın hangi tarihte ve hangi amaçla yazıldığını anlamak mümkündür. Herhangi bir konuyu yazdığı zaman cümleler arasında, şu tarihte şöyle olmuş bu tarih böyle olmuş diyor. Biz bu gibi tarihi noktaları takip ederek kitabın hangi tarihte ve ne amala yazıldığı kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

⁽³⁸⁾ Şeyh Naser Zübari **üç- dört Asır önce (tarihi tam tesbit edilememiştir)** Suriyenin Lazikiye kentine bağlı olan Zübar köyünden gelmiş, Zübar soyadını (Zübar) köyünden geldiği için ona Zübari lakabı verilmiştir. Mecma'al-Ulum ismini taşıyan eseri kendi eliyle yazarak okuyuculara sunmuştur.

EHLİBEYTE GÖRE İBADET

Ehlibeyt (a.s) hayatları hakkında konuşacağımız zaman, onların yapmış oldukları hoşgörü, hüsnü niyyetlerini göz ardı etmemiz mümkün değildir. Onların yapmış oldukları bu hoşgörü, güzel ahlak, hayatlarında yapmış oldukları ibadet, sadece onları Risalet evinden oldukları için değil; onların yapmış oldukları bu hüşü ve ibadet esnasında rülû ettikleri zaman, dünya ve gökler onlarla beraber hüşü ve tesbih ederlerdi. Hz. Muhammed (s.a.v) başta olmak üzere ve ehlibeytin yapmış oldukları hareket, sessizlik, uyku, yemek, içmek veya onların yapmış oldukları amalleri gözlerimizin önünde serecek olursak; Göreceğiz ki, onların yapmış oldukları amellerin tümü Allah rızası ve O'na yakın olmaları için yapıyorlardı. Kur'anıkerim ve Peygamber'in şerif olan Sünneti, Muhammed (s.a.v)'in sağlığında O Hazretle yaşayan ehlibeti hakkında, Kisa hadisi, ile Tathir ayeti, Ma'un suresi, Mubahale ayeti, Kurba ayeti ve buna benzer çok ayetler vardır. Bnların hepsi ehlibeytin ışıklarından parlayan birer ışıktır. Ehlibeytin yapmış oldukları bu hareketler, onlardan sonra gelen İmamların hepsi aynı hareketleri yapmışlardır. Ehlibeyt, ilim ve hidayet hazineleri, isteyen herkes onların yanlarına giderek nisedikleri kadar, zühd, takva, hüşü, ibadet, kahramanlık. onların bu ahlaklarıyla dünyayı ilim, marifet, onların takva, alçak gönüllü ve ibadetleriyle dünyaya ün saldılar. Tercüme kitaplarında onlardan çok şeyler basedildi ve özellikle onların yapmış oldukları hareketler bunun yanında ehlibeytin ilmi ve kurmuş oldukları medreselerden her yerden ve her türlü inançlara tabi olan binlerce kişi onların ilimlerinden faydalandılar

Ehlibeytin üzerinde durulmaları en mühim şeylerden birisi de budur. İslamın getirmiş olduğu "Hükümleri" nin içine Nifak, şüphe yaratmak, teşkik, din için insalların içine bir kuşku sokmak ve dini felsefesini ilğa etmeye çalışanların art niyetlerine karşı cephe alarak onların yaratmak istedikleri bu fitne ve yalanların yapılmasına mani olmuşlardır.

Ehlibeyt İmamlar'nın edinmiş oldukları bilgi açısından seccadiye sahifesinin içinde bulunan bilgiler ve mahsus olarak Namaz ve dua ile ilgili bilgi hakkında baktığımızda, derinliği ne ulaşılmaya bir deniz misali gibi, İmam Zeynel-Abidin dedesi Hz. Muhammed (s.a.v) ve atalarının ibadetler ve dua hususunda ehlibeytin yapmış oldukları hareketlerin misali dünyada yoktur. ⁽³⁹⁾

Namaz İle İlgili Bölüm

Namaz ile ilgili bilgileri şanlı Nebimiz Hz. Muhammed (s.a.v)'in sözleriyle başlak istiyorum.

Hz. Muhammed (s.a.v) şöyle buyurmuştur.

(ما بين المسلم وبين أن يكفر إلا أن يترك الصلاة الفريضة متعمداً أو يتهاون بها فلا يصلحها).

(Müslüman olan kişiyi küfre sokan şey, bilinçli bir şekilde faez olan namazları kılmaması ve aldirış etmemesidir.)

⁽³⁹⁾ Tehzib el-Ahkem, c, 2 s. 277, Bab. 12. Hadis,5; bakınız

Ve hazret gene şöyle buyurmuştur.

(ليكن أكثر همك الصلاة فإنها رأس الإسلام بعد الإقرار بالدين).

(Herşeyden evvel senin düşüneceğin şey namaz olmalı, çünkü o dinde ikrardan sonra asıl yapılması gereken ilk şeydir.) ⁽⁴⁰⁾

Ve hazret gene şöyle buyurmuştur.

(لا تتهاون بصلاتك فإن النبي (ص) قال عند موته: ليس مني من استخف بصلاته). (بحار الانوار 136/79)

(Namaz kılmakta sakın ihmal etme, Peygamber (s.a.v) vefatı esnasında; namazai hafife alan benden değildir.) ⁽⁴¹⁾

Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur.

(من لم تنهه صلاته عن الفحشاء والمنكر لم يزد من الله إلا بعداً).

(Bir kimsenin kıldığı namaz, kendisini çirkin ve kötü şeylerden alıkoymuyorsa, o namaz kılan kimseyi ancak Allah'tan uzaklaştırır.) ⁽⁴²⁾

Ve hazret gene şöyle buyurmuştur.

"إذا جاءكم حديث عني فأعرضوه على كتاب الله، فإن وافق كتاب الله فاعملوا به، وإن خالف كتاب الله فاضربوا به عرض الجدار" - تفسير أبي الفتوح الرازي 3: 392 ، راجع الكافي 1: 69 باب الأخذ بالسنة، في أن ما خالف كتاب الله فهو مردود وزخرف

Benim hakkımda sizlere bir hadis rivayet edildiği zaman, derhal Yüce Allah'ın Kitabı olan Kuranıkerime bakınız; Kuranıkerimde bu hadisi doğrulayaca bir ayet varsa o hadis örnek olarak alınız; Allahın kitabına uygun değilse o hadisin doğru olmadığını biliniz. ⁽⁴³⁾

İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:

⁽⁴⁰⁾ Müslüm, İman. 134.

⁽⁴¹⁾ Bihar el- Envar c.79. s.76. ve Tehzib el-Ahkam, c,2 s., 277, Bab. 12. Hadis,5,

⁽⁴²⁾ Bihar el-Envar, c,79, s, 198.

⁽⁴³⁾Tefsir Ebil-Futuh El-Razi, c,3 s,392; Kafi Kitabı, c,1, Bab El-Ahz Fis-Sünnet, Allah'ın Kitabına muhalif olan herşey geçersizdir. (değiştirilmiştir).

(الصلاة حصن من سطوات الشيطان).

(**Namaz, İnsan ile şeytan arasında olan bir surdur.**)⁽⁴⁴⁾

Hz. Ali (a.s) Hz. Peygamber'den şöyle rivayet etmiştir.

(إن عمود الدين الصلاة وهي أول ما ينظر في عمل ابن آدم فإن صحت نظر في عمله وإن لم تصح لم ينظر في بقية عمله)

Dinin esas temeli olan namazdır, insanların yapmış oldukları amellerin içine bakılacak olan ilk şeydir. Kılmış olduğu namaz sahih ise, onun amel defterine bakar. Sahih deyilse, diğer amellerine bakmaz. Buyurmuştur.⁽⁴⁵⁾

Hz. Ali'ni'nin vasiyetlerinden biri de şöyledir.

"عن الصادق عليه السلام الصلوات الخمس المفروضات من أقام حدودهن وحافظ على مواعيتهن لقي الله يوم القيامة وله عنده عهد يدخله به الجنة و من لم يقم حدودهن ولم يحافظ على مواعيتهن لقي الله ولا عهد له ان شاء عذبه وان شاء غفر له.

"İmam Sâdık (a.s.)dan şöyle dediği rivayet edilmiştir: **"Farz kılınan beş vakit namaz var ya, bunları eksiksiz olarak vakti vaktine kılan kimse, kıyamet günü Allah katında kendisine bir «ahd» olarak Rabbine kavuşur. Hz. Allah bu ahd ile onu cennetine koyar. Beş vakit namazını eksiksiz olarak edâ etmeyip vaktinde kılmayan kimse ise, Rabbine Allah katında bir «ahd»i olmaksızın kavuşur. Hz. Allah dilerse onu affeder, dilerse cezalandırır."**⁽⁴⁶⁾

(الله الله! في الصلاة فإنها عمود دينكم).

(**Allah Allah! Namaz'ı eda edinniz, çünkü o sizin dininizin temelidir.**)⁽⁴⁷⁾

İmam Cafer Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:

(إن طاعة الله خدمته في الأرض فليس شيء من خدمته يعدل الصلاة).

(**Allaha itaat etmek yeryüzünde yapılan büyük bir hizmettir. Allah'a karşı yapılan hizmetlerin içinde namazın yerini tutacak bir amel yoktur.**)⁽⁴⁸⁾

⁽⁴⁴⁾ Tesanif Güreri-Hukem, s, 176.

⁽⁴⁵⁾ Tehzib el-Ahkam, c, 2 s., 237, bab. 12. Hadis, 5, bakınız; Bihar el-Envar, c, 79, s, 227.

⁽⁴⁶⁾ El-Burhân, el-Bahrâni 1/346; Nûru's-Sekaleyn, Huveyzi, Sâfi, Kâşâni,

⁽⁴⁷⁾ Tehzib el-Ahkam, 177, Mecmaal-ullum, c. 4. s. 575.

⁽⁴⁸⁾ Bihar el-Envar, c, 79, s, 219.

İmam Cafer sadık gene şöyle buyurmuştur.

(إني لأحب للرجل منكم المؤمن إذا قام في صلاة فريضة أن يقبل بقلبه إلى الله ولا يشغل قلبه بأمر الدنيا، فليس من مؤمن يقبل بقلبه في صلاته إلى الله إلا أقبل الله إليه بوجهه، وأقبل بقلوب المؤمنين إليه بالمحبة له بعد حب الله عز وجل إياه).

Sizlerden mümin olan kimse, namzın farzlarından olan birisini kılmağa kalktığı zaman kalpten yüzünü Allaha karşı yönelterek namazını eda eder, dünyanın işleriyle kalbini meşgul etmezse. Mümin olan her kim olursa olsun, kalpten içinden namaz kıacağı zaman yüzünü Allah'a doğru yönleneceği kadar; Allah Teala yapmış olduğu amele karşılık verir ve Allah'tan sonra müminlerin kalplerini de ona karşı yönlendirir. ⁽⁴⁹⁾

İmam Hüseyin'in oğlu (el-Sec'cad) Ali Zeynel-Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur.

(وحق الصلاة أن تعلم أنه وفادة إلى الله عز وجل وأنت فيها قائم بين يدي الله عز وجل فإذا علمت ذلك قمت مقام الذليل الحقير، الراغب الراهب، والراجي الخائف المستكين المتضرع، المعظم لمن كان بين يديه بالسكون والوقار، وتقبل عليها بقلبك وتقيمها بحدودها وحقوقها).

Namaz'ın haklarından olan şey, onu iyi bilmelisin ki, **namazı** Allah'ın huzuruna gideceğini ve kendini Allah'ın huzurda durduğunu bilip de, Allah'a karşı kendini zelil, hakir, ricada bulunmak, azabından korkmak, ondan umud beklemek, rica etmek ve Allah'a karşı miskin ve ricada bulunmak, karşında Allah Teala'ya karşı vukar ile durmak ve kalbin ile namazın hudud ve haklarıyla ikamet etmektir. ⁽⁵⁰⁾

Bazı alimler İmam el-Rida (a.s)' şöyle bir soru yöneltmişler. Canım sana feda olsun, namaz'ın gerçek anlamı nedir? diye sordular. İmam şöyle buyurdu:

صلة الله للعبد بالرحمة وطلب الوصال إلى الله من العبد إذا كان يدخل بالنية ويكبر بالتعظيم والإجلال، ويقرأ بالترتيل، ويركع بالخشوع، ويرفع بالتواضع، ويسجد بالذل والخضوع، ويتشهد بالإخلاص مع الأمل، ويسلم بالرحمة والرغبة، وينصرف بالخوف والرجاء، فإذا فعل ذلك أداها بالحقيقة.

Namazı kılacağı zaman, niyetle girip, saygı, ve tazim ile tekbir ederde, kiraatini "tertil" yani saygı ile okursa, hüşü ile secdeye giderse, mütevazı bir şekilde kalkarsa, zelil bir şekilde ve saygı ile secdeye giderse, halis bir niyet ve umud içerisinde "teşehhud" içerisinde yaparsa, Rahmet ve rağbet içerisinde selam verirse, korku ve rica içerisinde bırakır giderse, o kişi Allaha yakın olmak ve rahmetine kavuşmuş olur. Dedi. ⁽⁵¹⁾

İmam Rida'ya ikinci soru da böyle; Namaz'ın edepleri nedir? İmam şöyle buyurdu:

⁽⁴⁹⁾ Bihar el-Envar, c, 81, s, 240.

⁽⁵⁰⁾ Min Layahdarhül-Fekih, c, 2, bab el-Hukuk.

⁽⁵¹⁾ Bihar el-Envar, c, 81, s, 246.

حضور القلب وإفراغ الجوارح، وذل المقام بين يدي الله تبارك وتعالى ويجعل الجنة عن يمينه، والنار يراها عن يساره والصراط بين يديه، والله أمامه.

Bir insan namaz kılmağa kalktığı zaman, insanın bedeni ve içi Allah'a karşı mütevazı ve hüşu içimde olması, Allaha karşı zelil bir şekilde davranması, cenneti sağ tarafında, cehennemi de sol tarafında görmesi, Sırat köprüsünü de elleri arasında ve Allah Tealayı önünde görmesdir. ⁽⁵²⁾

İmam Bakir (a.s) şöyle buyurmuştur:

(صلاة الجمعة فريضة، والاجتماع إليها فريضة مع الإمام، فإن ترك رجل من غير علة ثلاث جمع فقد ترك ثلاث فرائض، ولا يدع ثلاث فرائض من غير علة إلا منافق).

Cuma namazın kılmak bir "faidet" farzdır, camiye giderek bir arada bulunup namazı imam ile kılmak ta farzdır. Hiç bir sebep olmadığı halde üç hafata, üç farzı bırakmış demek; sebebsiz olarak üç farzı sadece münafık bırakır. ⁽⁵³⁾

عن أبي جعفر عليه السلام في الصحيح: لا تتهاون بصلاتك فإن النبي صلى الله عليه وسلم قال: عند موته ليس مني من استخف بصلاته ولا يرد علي الحوض لا والله.

"Sahih" isimli eserde rivayet edildiğine göre **Ebû Cafer** (a.s.) şöyle demiştir: Namazını hafife alma! Çünkü Hz.Peygamber vefatı sırasında şöyle buyurmuştur: **"Namaz ibadetini hafife alan kimsenin benimle ilgisi yoktur. Allah'a yemin ederim ki onlar Kevser havzında benim yanıma gelemezler."** ⁽⁵⁴⁾

وعن أئمة اهل البيت عليهم السلام « إن شفاعتنا لا تنال مُسْتَخِفًّا بِالصَّلَاةِ ».

İmam Cafer el-Sadık (a.s.) vefat etmek üzere iken şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: **"Namaz ibadetini hafife alan bizim şefâatımıza nail olamaz."** ⁽⁵⁵⁾

عن الفضيل عن جعفر عليه السلام انه قال: يا فضيل! بلغ من لقيت من موالينا عنا السلام و قل لهم اني أقول اني لا أغني عنكم من الله شيئاً الا بورع فاحفظوا ألسنتكم وكفوا أيديكم عليكم بالصبر والصلاة ان الله مع الصابرين .

"Fudayl'den rivayet edildiğine göre Cafer Sadık (a.s.) şöyle buyurmuştur: Ey Fudayl! Bizi kendisine dost edinenlerden karşılaştığın kimselere bizden selam ilet ve onlara benim şu

⁽⁵²⁾ Bihar el-Envar, c, 81, s, 246.

⁽⁵³⁾ Bihar el-Envar, c, 86, s, 208.

⁽⁵⁴⁾ Bihar el-Envar, c, 80, s, 9.

⁽⁵⁵⁾ Bihar el-Envar, c, 47, s, 2.

sözümü söyle: Ben size hatalarınız sebebiyle Allah'ın vereceği cezaya engel olamam. Ancak siz takva üzere olursanız, bununla kendinizi korumuş olursunuz. O halde dilinizi yalan ve kötü şeyler söylemekten koruyunuz. Elinizi yasaklanmış şeylere uzatmaktan çekiniz. Sabır ve namaz ibadetinden ayrılmayınız. Allah sabredenlerle beraberdir." (56)

Mizan müellifi Tabatabâî namaz konusunda şu önemli kaydı zikrediyor: "**Allah'ın kitabında tavsiye ettiği her şeyin başında namaz vardır ve bu tavsiyelerin ilk'i namazdır.**" (57)

بني الإسلام على خمسٍ : شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ إِقَامِ الصَّلَاةِ وَ إِيْتَاءِ الزَّكَاةِ صِيَامِمْ وَ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ حَجِّ النَّبِيِّ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا.

"İslam dini beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'ın ibadet edilecek tek mabut olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, Ramazan ayı orucunu tutmak ve Beytullah'ı –oraya ulaşmaya gücü yetenlere hac etmek." (58)

(الصلاة من الله تعالى الرحمة، ومن الملائكة الاستغفار، ومن الأدمي تضرع ودعاء).

Lügat ile mütehassis olan ülemalardan oluşan bir toplum ve başkaları da, **Namaz Allah tarafından gelen bir rahmet olduğunu**, vurguluyorlar. (59)

Namaz emrine uyunuz ve yerine getiriniz, namaza yakın olunuz ve namaz kılmayı çoğaltınız; namaz ki, müminler için farz kılınmıştır. Nasıl ki bir ağacın kabuğu gövdesinden sıyrılırsa namaz da insanların günahlarını böyle sıyrır. Hz. Muhammed namazı hummaya benzetti. Serin akan dereye günde beş vakit girerse insan humma ateşini atması gibi namaz da aynı şekilde insanı günahlardan arındırarak pak eder. (60)

İmam Cafer el-Sadık Namaz'ın değeri hakkında şöyle buyurmaktadır. Namaza değer vermeyen kimse biz ehlibeytin şefaatinde nail olamayacaktır. (61)

İmam Cafer el-Sadık (a.s.) Mescidlerde namaz kılmak için şöyle buyurmaktadır. Mescidlerde namaz kılmayı sakın ihmal etmeyiniz, Komşularınızla iyi geçinmeyi de ihmal etmeyiniz, cenazalara gitmeyi de ihmal etmeyiniz, hiç kimse tek başına yaşayamaz, insanların mutlaka birbirlerine ihtiyaçları vardır. (62)

Küfe şialarından bir topluluk Cafer el-Sadık'ın yanına geldi. Ona dediler ki; Ey peygamber torunu! Neden deden Hüseyin oğlu Ali'ye özel olarak "Zeyn el-abidin" (ibadet edenlerin en iyisi) ismi verildi. Hepiniz ibadet edenlerden değil misiniz, bu fark niye? Cafer el-Sadık onlara dediki; "Yazıklar olsun size, Allah'ın buyruklarını duymadınız mı? Biz

(56) Nûru's-Sekaleyn, Huveyzi, 1/141; Kenzu'd-Dekâik, Meşhedî, 1/195.

(57) Mîzan, Tabatabâ'î, 1/348

(58) Buhari sahihi, İman babı No -1, Hadis No-7-8. İbin Kesir, Şam. Mustafa Diyeb el-Buğa, baskı, 4, M.1990; Müslim sahihinde, c, 1, s, 45. Hadis No -21; Ahmed bin Hanbel, c, 2, s, 26-39 ve 120; Şeyh el-Kelini Kafi adlı eserinde, c, 2, s, 28.

(59) Neyl el-Avtar Şerh Muntakal-Ahbar, c, 1, Mukaddime'ye bakınız..

(60) Nehc-ül balağa cilt 2. s, 178 – 179.

(61) El-Emali lil-Şeyh el-Sadsuk, s, 484.

(62) El-Emali Lil-Şeyh el-Müfid, s, 185 -186.

kullarımıza istediğimiz dereceleri (mertebeleri) veririz. Peygamberlere bile farklı mertebeler vererek onları birbirinden faziletli kıldık. Onlar dediler ki; “Doğru söylüyorsunuz. Haklısınız.” Cafer el-Sadık: peki neden sordunuz? Dedi. Onlar da “Biz bunu öğrenmek istedik.” dediler. Cafer el-Sadık;

“Şeytan bir gün Allaha dedi ki; Namaz kılan kulların arasında en sabırlısı ve ibadette en iyisi Zeyn el-Abidin’dir. Ona bir oyun düzenleyip sabrını sınamak istiyorum. Bana izin verir misin? Allah iblisin isteğini geri çevirdi. Ancak iblis Allah’ın sözünü dinlemedi. Zeyn el-Abidin namaz kıldığı bir esnada secdede iken şeytan toprağı yararak on başlı sivri dişli büyük bir yılan şeklinde önüne çıktı. Zeyn el-Abidin onu görmezden geldi ve secdesini uzun kıldı. Şeytan secdede kaldığı sürece önünden ayrılmadı. Zeyn el-Abidin onu umursamadı ondan korkmadı. Ona inat secdesini uzattı. Şeytan sinirlenerek o yılan sıfatıyla Zeyn el-Abidin’nin ayaklarına saldırıp ısırmağa başladı. Ancak zeyn e-Abidin namazı terk edip kaçmadı. Hiç bir şey yokmuş gibi davrandı ve rekâtlarına devam etti. Şeytan ısırıldığı yerlere kendi nefsinden ateşler üfürüyor ve Zeyn el-Abidin’e zarar vermeye çalışıyordu. Ancak Zeyn el-Abidin oralı olmadı. Namazına her zamanki gibi devam etti. Şeytanı umursamadı. Tam o sırada şeytan, gökten şimşegi andıran yakıcı bir ateş topunun üzerine doğru indiğini görünce çığlık atarak Ali Zeyn el-Abidin’i bırakıp yana kaçtı ve önünde durdu. Eski şeytan kılığına tekrar büründü. Sonra dedi ki; Ey Ali! Sen ibadet edenlerin başı sensin. Ben de iblisim. Vallahi yeryüzünde ne senin gibi ne de senin ibadetin gibi gördüm. Sen beni affedersen inanırım ki Allah’ta beni affeder. Allahın yanında senin sözün geçerlidir. Bunları dedikten sonra şeytan terk edip gitti. Zeyn el-Abidin yine umursamadı. Namazına gerektiği gibi hiçbir şey olmamış gibi devam etti. Şeytanın sözleri onu etkilemedi namazını bitirdi. ⁽⁶³⁾

İmam Cafer el-Sadık (a.s) İmam Ali Zeyn el- Abidin ile ilgili şöyle buyurmuştur:

Hüseyinin oğlu Ali Zeyn el-Abidin bir gün namaza durmuş, namazını kılıyordu. Oğlu Muhammed küçüktü. Oynarken evin önündeki kuyuya düştü. Muhammed’in annesi oğlunun düştüğünü görünce yardım çığlıkları atmaya başladı. Kuyunun çevresinde dolanıp dövünürken Namazını kılan eşi İmam Zeyn e-Abidin’e; “Ey peygamber torunu oğlun kuyuya düştü görmüyor musun? Dedi. İmam Zeyn el-Abidin eşinin sözlerini duymamış gibi istifini bozmadan namaza devam etti. Bunun üzerine eşi: “Siz ehlibeyt mensupları ne kadar katı yürekliisiniz.” diye bağırdı. İmam hiçbir şey duymamış gibi namazını kıldı, selamını verdi. Sonra sakin bir şekilde kuyuya geldi. Elini uzatıp oğlu Muhammed’i çıkardı. Muhammed hiçbir şey olmamış gibi sevinçli bir şekilde gülüyordu. Bedeni ve giysileri ıslanmamıştı. İmam Zeyn el-Abidin Muhammedi eşine uzatarak al işte oğlun, ey iman yoksunu dedi. Annesi çocuğun selametine sevindi yüzü güldü. Ancak İmam Zeyn el-Abidin’in kendisine iman yoksunu demesine içerledi, ağlamaya başladı. Bunun üzerine Zeyn el-Abidin: Ben yüzümü tanrıdan çevirseydim oda yüzünü bana çevirirdi. O’nun dışında bana kim rahmet edebilir. Dedi. ⁽⁶⁴⁾

Şeyh Naser Zübari’nin Mecmaal’ulum adlı eserinde Hz. Ali’nin şöyle buyurduğu rivayet eder:

⁽⁶³⁾ Mecmaa el-Ulüm, Şeyh Nasier el-Züvbari, el yazmalı eser, c.4. s.557- 558. M. 1970. Antakya.

⁽⁶⁴⁾ Mecmaa el-Ulüm c.4. s.558 – 559.

Namaz için Resulallah'ın meşhur hadisi olan **“Namaz dinin direğidir; namazı kılan kimse dini vecibelerini yerine getirmiş olur; namazı bırakan kimse, dini baltalamış olur.”** Buyurmuştur.

Peygamber efendimiz şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir. **“Günde beş vakit namaz kılmanın misali, herhangi birinizin evi'nin önünden bir su kanalı akıyorsa, o temiz suda günde beş sefer yıkanırna nasıl ki o su insanın bedenini temizliyorsa; günde beş vakit namaz kılmak o kişinin günahlarını siler atar.”** buyurmuştur.

İmam Ali (k.v) namaz kılmanın dört faydasının olduğunu dile getirmektedir:

- 1- İnsanın yüzünde nurlandırır.
- 2- İnsanların içinde ona karşı sevgileri olur.
- 3- İnsana bereket, rızık ve uzun ömür verilir.
- 4- Ahret günü Allah'ın rızasına nail olur. (65)

يَا بَنِيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ. لقمان/17

“Yavrucuğum! Namazı kıl, iyiliği emret, kötülükten vazgeçmeye çalış, başına gelenlere sabret. Doğrusu bunlar, azmedilmeye değer işlerdir.” (Lokman / 17)

أَقِمِ الصَّلَاةَ طَرْفِي النَّهَارِ وَزُلْفَا مَنْ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهَبْنَ السَّيِّئَاتِ. هود/114

“Gündüzün iki ucunda, gecenin ilk saatlerinde namaz kıl. Çünkü iyilikler kötülükleri (günahları) giderir. Bu, öğüt almak isteyenlere bir hatırlatmadır.” (Hud /114)

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنِ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا. الإسراء/78

“Gündüzün güneş dönüp gecenin karanlığı bastırınca kadar (belli vakitlerde) namaz kıl; bir de sabah namazını. Çünkü sabah namazı şahittir.” (İsra/78)

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا. الانسان/26

“Gecenin bir kısmında O'na secde et; gecenin uzun bir bölümünde de O'nu tesbih et.” (İnsan/26)

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا. طه/132

(65) Mecma'al-Ulum,, c. 4. s. 575.

“Ailene namazı emret; kendin de ona sabırla devam et. Senden rızık istemiyoruz; (aksine) biz seni rızıklandırıyoruz. Güzel sonuç takva ile dir.” (Taha/132)

أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ . البقرة/285

“Peygamber, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman ettiler) Her biri Allah’a meleklerine, kitaplarına, Peygamberlerine iman ettiler. Allah’ın Peygamberlerinden hiç biri arasında ayırım yapmayız. İşittik, itaat ettik. Ey Rabbimiz, affına sığındık! Dönüş sanadır” dediler. (Bakara/285.)

أَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفًا مِّنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهَبْنَ السَّيِّئَاتِ . هود/114

“Gündüzün iki ucunda, gecenin ilk saatlerinde namaz kıl. Çünkü iyilikler kötülükleri (günahları) giderir. Bu, öğüt almak isteyenlere bir hatırlatmadır.” (Hud /114.)

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ . البقرة/238

“Namazlara ve orta namaza devam edin” (Bakara/238)

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ . العنكبوت/45

“Muhakkak ki namaz hayasızlıktan ve fenalıktan alıkoyar; Allah’ı anmak en büyük şeydir!” (Ankebût, 45)

Mümin olan kimse, kendisine farz olan namazını bırakıp ta dünya işleri ile uğraşması caiz değildir. Yüce Allah bu husus için Kuranikerim’de şöyle buyurmaktadır.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ . المؤمنون/1-4

“Gerçekten müminler kurtuluşa ermiştir. Onlar ki, namazlarında huşu içindedirler, Onlar ki boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler. Onlar ki, zeka’tı verirler.” Müminün/1- 4.

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا 54 وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا . مريم/54-55

“(Resülüm) Kitap’ta İsmail’i de an. Gerçekten o sözüne sadıktı, resül ve nebi idi. Halkına namazı ve zekâtı emrederdi; Rabbi nezdinde de hoşnutluk kazanmış bir kimse idi.” (Meryem. 54–55.)

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ. الماعون/4-6

“Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki; onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar gösteriş yapanlardır, hayra da mani olurlar.” (el-Maun/4 -5- 6.)

Şüphesiz münafıklar Allah'a oyun oynamaya kalkışıyorlar; hâlbuki Allah onların oyunlarını başlarına çevirmektedir. Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar. Allah'ı pek az hatıra getirirler. (Nisa/142.)

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ، مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِّن رِّزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ، إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ. الذاريات/56-58

"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinle diye yarattım. Ben onlardan rızık istemiyorum. Şüphesiz rızık veren, güç ve kuvvet sahibi olan ancak Allah'tır." buyurmaktadır. (Zariyat /57- 58.)

وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا. مريم/31

"Yaşadığım müddetçe (Rabbim) bana namaz kılmamı, zekât vermemi emretti." (Meryem, 31.)

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا. النساء/103

"Namaz şüphesiz, inananlara belirli vakitlere farz kılınmıştır." (Nisa/ 103.)

وَالَّذِينَ يَبِيئُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا. الفرقان/64

"Onlar, gecelerini Rableri için kıyama durarak ve secdeye vararak geçirirler." Furkan/64.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ. الحج/77

"Ey inananlar! Ruku edin, secdeye varın, Rabbiniz'e kulluk edin, iyilik yapın, umulur ki saadete erişesiniz." (Hac/77)

فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ عَنِ الْمُجْرِمِينَ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمِ الْمَسْكِينِ وَكُنَّا
نُحْوِضُ مَعَ الْخَائِضِينَ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ. المدثر/40-46

"... Onlar cennettedirler. Suçlulara: "Sizi bu yakıcı ateşe sürükleyen nedir?" diye sorarlar. Onlar derler ki: "Namaz kılanlardan değildik. Düşkün kimseyi doyurmuyorduk. Batıl'a dalanlarla biz de dalardık ve ceza gününü (ahireti) yalanlardık." (Müddessir, 40–46)

Bundan anlaşıldığına göre Kur'anın gönderiliş amacı, insanın niçin yaratıldığını, görevinin ne olduğunu açıklamaktır. Kur'an insanın önüne konulmuş bir rehberdir. Ona yaratıcının kâinatı ve kendisini tanıtmaktadır. Görev ve sorumluluklarını bildirmektedir. Neye inanacağını, nasıl inanacağını açıklamaktadır. Kulluğun ne olduğunu ve nasıl ibadet edileceğini bildirmektedir. Bütün bu hususları insanın anlayabileceği bir tarzda ona gösteren bir örneğe ihtiyaç vardır, bu örnek Peygamberlerdir.

Son Peygamcer Hz. Muhammed de Kur'an bildirdiğine göre bizim örneğimiz, önderimizdir. Kur'anın ayetinde şöyle buyurmaktadır.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا. الاحزاب/21

"And olsun ki, Resulallah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir." (Ahzab/21.)

İnsanların Kur'anda çokça zikredilen iki esası vardır: İman ve ameli salih. İman edip güzel işler yapanların cennete gidecekleri Kur'anda müjdelenmiştir.

"İman edip de, iyi işler yapanlara gelince, onlar için yaptıklarına karşılık olarak varıp kalacakları cennet konakları vardır." (Secde/19.)

Allah katında geçerli ve bağlayıcı dinin İslam olduğunu Kuran ayetinde bildirmiştir.

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِن بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيًا بَيْنَهُمْ وَمَن يَكْفُرْ بِآيَاتِ
اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ. آل عمران/19

Allah nezdinde hak din İslam'dır. Kitap verilenler, kendilerine ilim geldikten sonra ki, aralarındaki kıskançlık yüzünden ayrılığa düştüler. Allah'ın ayetlerini inkar edenler bilmelidirler ki Allah'ın hesabı çok çabuktur." Ali İmran/19.

Namaz için Resulallah'ın meşhur hadisi olan **"Namaz dinin direğidir; namazı kılan kimse dini vecibelerini yerine getirmiş olur; namazı bırakan kimse, dini baltalamış olur."** Buyurmuştur. Peygamber efendimiz şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir. **"Günde beş vakit namaz kılmanın misali, herhangi birinizin evi'nin önünden bir su kanalı akıyorsa, o temiz suda günde beş sefer yıkanır nasıl ki o su insanın bedenini temizliyorsa; günde beş vakit namaz kılmak o kişinin günahlarını siler atar"** buyurmuştur.

Allah Teala Kur'anikerim'de şöyle buyurmaktadır: ⁽⁶⁶⁾

(خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ). التوبة/103

Onların mallarından sadaka al; bununla onlara (*günahlardan*) temizlersin, onları arıtıp yüceltirsin. Ve onlar için dua et. Çünkü senin duan onlar için sükünettir (*onları yatıştır*). Allah işitendir, bilendir. (Tevbe/103.)

Yani onlar için dua et. Namz kılmanın lüğattaki ismi **(dua'dır)**

İslam'da Namaz ibadeti farzdır, yapılması zaruri ve hiç bir şekilde mazuriyet kabul edilmemektedir.

Müslümanlığı kabul eden her ferd ⁽⁶⁷⁾ maddi durumu zayıf ise, hac farzını eda etmekten muaf olur. Oruç ibadetine gelince, sıhhi açıdan gerçekten rahatsızlığı olup da doktorlar tarafından oruç tutmasında sıhhatine zarar verecek bir sakıncası olduğuna dair raporu varsa; o kişi oruç tutmak mükellefiyetinden de muaf tutulur. Zekât farzına gelince, zekât vermeye gücü yetmeyenlere, kendileri'nin zekâta ihtiyaçları söz konusu ise, olanlar da zekat vermekten muaf tutulmuştur.

Namaz ibadetine ⁽⁶⁸⁾ gelince, Müslümanım diyen herkese (namaz) farz kılınmıştır. Namaz ibadetini diyer ibadetler arasındaki olan fark budur. **Mesala**, Hasta olan kişi namaz kılmak için mescide gidemiyorsa, namazını evinde kılabilir. Ayağa kalkmaya muktedir değilse oturduğu yerde namazını kılacaktır, sıhhi durumu her ne kadar kötü olursa olsun, o kişi oturduğu yerde diliyle, kalbiyle, sessiz olsa da namazını kılmak mecburiyeti vardır.

2. Şeyh Ali İstanbullu'nun Eserinde Namaz:

Konumuza başlamadan önce Şeyh Ali İstanbullu'nun hayatına ilişkin kısa bir bilgi vermek yararlı olacaktır.

1.1. Hayatı:

1.2.

Şeyh Ali ⁽⁶⁹⁾ İstanbullu şeyh Naser Zubari'nin torunudur.

⁽⁶⁶⁾ Dar el-Maarif el-İslemiyet, c, 14, s, 277, Vezarat el-Maarif. Dr. Muhammed Mehdi el-Allam, kitabına bakınız.

⁽⁶⁷⁾ Namaz ile ilgili ayatlara bakınız. Hac ve Oruç İbadeti için Bakara suresi/185; Hac ibadeti için Ali İmran/ 95 -97. ve Hac suresi/ 26 -29. ayetlerine bakınız.

⁽⁶⁸⁾ Seyyid Ayetullah eluzma Sadık el-Şiyrazi, s, 270 -271.

⁽⁶⁹⁾ Şeyh Ali İstanbullu Şeyh Naser Zübari'nin torunudur. İstanbullu soyadının alması nedeni budur: Osmanlı Devleti'nin döneminde İkinci Sultan Mahmud İstanbulda olan tahtının ziyareti için, Antakya'dan yola çıkarak İstanbul'a gidiş ve dönüşü hususunda bir macerası vardır. Dedemiz İstanbulda 17 küsur sene kaldıktan sonra, şık bir kıyafetle Antakya'ya geri gittiği zaman, onu karşılamaya gelen dost ve akrabaları tarafından (**Hoş geldini İstanbullu**) demeleri üzerine (**İstanbullu**) lakabını oradan almış oldu.

Şeyh Nasır'ın soyadı **Zubari** olmasına rağmen, torunu Şeyh Ali, **İstanbul** soyadını daha sonra almıştır. Şeyh Ali İstanbullu **204** yıl önce, Osmanlı İmparatorluğu zamanında Antakya şehrindeki yönetimini Osmanlı İmparatorluğu Padişahlarından olan **İkinci Sultan Mahmut**'a şikâyet etmek maksadıyla İstanbul'a gitmek için Antakya'dan yola çıkmış. **63** gün süren yolculuktan sonra İstanbul'a varmış. Osmanlı Padişahı İkinci Sultan Mahmut'a gereken şikâyetlerini ilettiler. Sultan Mahmut çok hoş karşılaşmıştır. Allah'ın iradesi tecelli etti, Sultan Mahmud dedemi yanına aldı. Sarayda 17 sene kaldı. Rivayete göre dedemiz Şeyh Ali, Sultan Mahmud'un çocuklarına arapça dersi verdiğine dair ifadeler yer almaktadır.

Daha sonra, H. 1223 yılında Antakya ve Türkiye'nin birçok bölgelerinde büyük zelzele olmuştu. Ailesi dost ve akrabaları için endişe eden dedemiz Şeyh Ali, Sultan Mahmud'tan musaade alarak Antakya'ya geri dönmüş. Antakya'ya varan dedemizi gören ailesi akraba ve dostları onu görünce şaşırıp kalmışlardı. Onu görmeye gelen dost ve akrabalar (**Hoş geldiniz İstanbullu**) diyorlardı. Dedemizi görmeye gelenlerin tümü hoş geldiniz bay İstanbullu diye diye '**İstanbul**' olarak tanınmış oldu, dedemizin '**İstanbul**' soyadını bu şekilde almıştır.

Dedemiz İstanbullu **205** yıl önce yazmış olduğu eserler o zamanın şartlarına göre yazılmış oldukları görülmektedir.. İstanbullu bu eserleri yazdığı zaman, kitabın başında **önsöz** veya bir mukaddime, hangi tarihte ve hangi amaçla yazıldığına dair bir bilgiye raslanmamaktadır.

Bu sebepten dolayı dedelerimizin el yazmalı eserlerinden bir bilgi aktaracağımız zaman, hangi tarihte yazıldığını tespit etmek için zorluklar çekiyoruz. Bu zorlukları aşmak için kitabın içinde bulunan konuları çok dikkatli bir şekilde okuyup inceledikten sonra, ancak o zaman zikri geçen kitabın hangi tarihte yazıldığını anlayabiliyoruz. Dedemizin İstanbul'a gidiş ve dönüşünün öyküsünü anlatan küçük hacimli bu eserin yıpranmasından ve okunamaz hale gelmesinden dolayı, dedemizin torunlarından olan şeyh Mehmet İstanbullu tarafından (**Hicri yılı. 1386. Zilkade**) ayında yeniden el ile yazılmıştır. Dedemizin kitabını yeniden yazması için çaba harcayan şeyh Muhammed İstanbullu beyefendiyi rahmetle anıyoruz.

2. 2. Şeyh Ali İstanbullu'nun Büyük Tarih adlı eserinden Namaz ibadeti ile ilgili bilgiler.

Dedemiz şeyh Ali İstanbullu'nun bizlere bırakmış olduğu el yazmalı **Büyük tarih** adlı eserinden kesitler sunacağım:

“Büyüğümüz mümin'lerin emîri adı saygı ve yüceltme ile anılan Hz. Ali'nin vasiyetidir” başlığından sonra bir takım hususlar söylenmiş ve akabinde şöyle denmiştir:

“Takvâ üzere olmakta hırslı davran. Edepli ol ve çirkin olan yalanı söylemekten ve yalan sözü başkalarına aktarmaktan kaçın. Şerefli olan ilimden ayrılma, kazançlı çıkarısın. Allah'ın kitabındaki farz ve nafîle ibadetleri işle. İlim en hayırlı mal ve bir hazinedir. İlim sahibi kimse, içinde bulunduğu toplumun efendisi olur. Kendini Allah yolunda olmaya ver. Zira bu alemlerin Rabb'inin emridir. Ramazan ayına eriştiğin zaman oruç tut.

Ramazan ayında (dinin emirlerine) sıkıca sarıl. Zira bu ay (Allah'ın emirlerine sarılmanın) yeridir. Namazları vaktinde kılmamazlık etme. Aksi halde kalbini kara bulutlar kaplayarak karartır. Servet sahibi isen, zekâtını ver. Muazzam bir ibadet olan hac görevini

yerine getir.” (70) Hz. Ali'nin ibadetle ilgili olan konulara şöyle devam etmektedir. Şeyh **Nasır el-Hâsûri** kaddesellâhü rûhahû diyor ki: **Ey Allah'ın dinini benimseyen halk! Ey adamlar!** Sözümlü dinleyiniz. Sözümlüde imkânsız bir şey yoktur. Sözümlü uzun sürecek bir yolculuk (*âhîret yolculuğu*) için bir azık gibidir. Ben sizi öyle bir şeye çağırıyorum ki, ölmek üzere iken **«Allah'ım! Bizi biraz ertelesen de iyi işler yapsak»** diyeceksiniz. Orada pişmanlık fayda vermez. Göğsü kaldırılanların artık özrü kabul edilmez. Şey Bir hatasından dolayı artık **«tövbe et denmez»** Zira kitabı soldan verileceklerin ve günahkârların tövbe zamanı geçmiştir. Dünyadan göçmeden evvel orucunuzu tutup namazınızı kılınız. Böylece üzerinizdeki ağır yükü hafifletmiş olursunuz.” (71)

Hz. Ali (a.s.) insanların namaz ibadeti için şu tavsiyelerle sözlerini sürdürmektedir. Hz. Ali Kerremallâhü Vecchêhû buyurdu ki: **“Namaz ibadetini sakın bırakmayınız. Vakti geçmeden namazı, ölüm gelmeden tövbeyi yerine getiriniz.”** Yine Hz. Ali (k.v.) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

“Namaz ibadetini sakın bırakmayınız. Zira namaz ibadetinde altı özellik vardır:

1. **Namazını kılan kimse güleç yüzlü olur.**
2. **İnsanların gözünde sevimli olur.**
3. **Rızık bol ve bereketli olur.**
4. **Namaz kılındığı vakit iblis üzüntüye düşer.**
5. **Melekler namaz kılan kimsenin günahlarının affedilmesi için istiğfar ederler.**
6. **Namaz kılan kimse Allah'ın rızasını elde eder.”**

Yine Hz. Ali (k.v.)'nin şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: **“Namaz ibadetini yerine getiren kimseler mahşer günü üç tabaka halinde olacaktır.**

Birinci tabaka: Gökyüzündeki yıldızlar gibidir. Melekler onlara:

- **Siz kimsiniz?** Derler. Onlar:
- **Bizler namaz kılan kimseleriz, derler. Melekler:**
- **Siz namazı nasıl kılarıyorsunuz?** Sorusunu sorarlar. Onlar:
- **Bizler ezanı işitince namaza gider, namazımızı vaktinde kılarız, cevabını verirler.**

Bunun üzerine melekler:

Sizin hakkınızdır ki artık cennete giriniz, derler.

İkinci tabaka: Ay gibi pırıl pırıl bir aydınlık içindedirler. Melekler onlara:

- **Siz kimsiniz ve namazı nasıl kılarıyorsunuz?** Derler. Onlar:
- **Bizler ezan okunmazdan önce abdestimizi alır, namaz vaktinin gelmesini beklerdik, derler. Bunun üzerine melekler:**

- **Sizin hakkınızdır ki cennete giriniz, derler.**

Üçüncü tabaka: Güneş gibi her tarafa ışık saçarlar. Melekler onlara:

(70) Şeyh Ali İstanbullu, el yazma Büyük Tarih Kitabı. s. 86 -87. Antakya

(71) Şeyh Ali İstanbullu, el yazma, büyük Tarih Kitabı. s.102.

- **Siz kimsiniz?** Derler. Onlar:
- **Biz namazın vaktini bekler, birinci safta yer almak için birbirimizle yarıştık,** derler. Bunun üzerine melekler:
- **Sizin hakkınızdır ki cennete giriniz,** derler.

Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **“Ey Ebu Hüreyre! Hane halkına namaz kılmalarını emret ki, cenabı Allah seni hiç hesap etmediğin yerden seni rızklandıracaktır. Ey Ebu Hüreyre! Namazlarını cemaatle kılan kimse, sırat köprüsünü şimşek gibi geçecek ve cennete ilk giren gurubun içerisinde yer alacaktır.”**

Bir diğer hadiste Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **“Şayet size verilecek sevabı bilseydiniz. Sürünerek bile olsa giderek namazınızı cemaatle kılar hiç geçirmeyiniz.”** Peygamber (s.a.v.) cemaatle namaz kılmanın önemini anlatan uzun konuşmasının sonunda) şöyle buyurdu: **“Cemaatin sayısı on kişiden fazla olursa, bu kişilere verilecek olan sevabı; denizler mürekkep, ağaçlar kalem, melekler, insanlar ve cinler yazıcı olsalar bu namazın bir rekatinin sevabını kıyamete gününe kadar yazmaya gücü yetiremezlerdi”** (72)

İstanbulu'nun yazmış olduğu eserleri dikkatli bir şekilde okursanız göreceksiniz ki; İslam ve İslam farzları ile ilgili konular işlenmiştir. Alevi toplumunun namaz, oruç ve hac ibadetlerini yerine getirmediklerini ve buna benzer söylentileri iddia edenler için **(üç-döt Asır önce)** Alevi cemaatinin ileri gelen din liderlerinden Şeyh Nasır Zubari ve torunu şeyh Ali İstanbulu'nun İslam'a olan bağlılığını görmekteyiz.

Eğer sizler gerçekten İslam dinine saygınız varsa ve İslam farzlarının hak olduğunu kabul ediyorsanız, sizlerin söylemiş olduğunuz sözlere göre Asırlar önce atalarınızın el yazmalı eserlerinde İslam Farzların eda ettiklerini ve bu farzların yapılmasının zaruri olduğunu yazmış ve bu hususta tavsiyelerde bulunmuşlardır. Hal böyle ike zamanımızda İslam farzlarını ihmal eden Aleviler vardır, bu işte bir çelişki olmuyormu? Aklında öyle bir soru işareti olanlara deriz ki: Alevi cemaatinin ehlibeyte ve **(12)** İmama bağlılıkları ve sevgisi inkar edilemeyen bir gerçektir. Allah'a, Resulallah'a, Kuran'a, ehlibey'te bağlı olanlar, İslam farzlarının yerine getirilmesi için Allah tarafından emir verilmiş olduğunu inanırlar. Müslümanların diğer kesimlerde bu farzlara değer vermeyen kişiler olduğu gibi, Alevilerde bu görüşte olanlar da vardır. Allah'ın emirlerini yerine getirmeyen olabilir, olmuştur. Fakat bu Aleviler İslam farzlarını kabul etmiyor anlamına gelmez. Bu farzları yerine getirmeyen kişinin kendi sorunudur. Misal: **"Bir insan gündüzün ışığında gözlerini kapatarak efendim her taraf zifri gece olmuş bu nasıl bir haldir"?** derse, o kişinin bu sözlerine kim inanır? Güneşin ışığı apaçıktır bunu inkâr etmek mümkün değildir. İslam farzlarını eda etmeyen bazı kişilerin tavrı toplumu bağlamaz bu grüş ve davranış o kişiye aittir.

İKİNCİ BÖLÜM

(161) Şeyh Ali İstanbulu, el yazma büyük Tarih kitabı, s. 344 -345.

A. Namazın Edasına İlişkin Hükümler:

Müslümanlığın esası temizlik üzere kuruludur. Müslüman bir insanın herşeyi temiz olacaktır. Bedeni, elbisesi, namaz kılacağı yerher türlü pislikten arındırılmalıdır. Bu açıdan namaza başlamadan önce birtakım temizlik ya da taharetin yerine getirilmesi gerekir. Dinin emrettiği temizlik iki türlü olur:

1. Hadesten taharet. Bu bedene ait hükmi bir temizlik olup abdest ve gusul ile yerine getirilir.

2. Necasetten Taharet. Bu da dinen pis sayılan şeylerin beden, elbise ve namaz kılınan yerden giderilmesiyle yapılmış olur. Şimdi sırasıyla bu temizlikler üzerinde duracağız:

Abdest:

(Abdest almak) ve şartları:

- 1- Abdest için kullanılacak suyun temiz olması,
- 2- Abdest için hazırlanan suyun birikmiş su olmamalı, akan sulardan olmalıdır.
- 3- Abdest suyun ğasb edilmemiş olması.
- 4- Abdest almak için kullanılan kabın, gasb edilmemiş olması.
- 5- Abdest almak için kullanılan kabının altın ve gümüşten olmaması.
- 6- Abdest alacak olan kişi'nin, abdest esnasında yıkanması veya meshedilmesi gereken yerlerin temiz olması gerektir.
- 7- Abdest ve namaz kılacak kadar zamanın olması gerekir.
- 8- Abdest sırasıyla alınmalıdır.
- 9- Abdest alınacağı zaman, ara verilmemeli, ve sırasıyla abdest alınmalıdır.
- 10- İmkanlar dahilinde başkası tarafından (vudu) yapılmamalı.
- 11- Bir yerinde bir yara varsa, veya herhangi bir hastalıktan dolayı cesede zarar verecek akıntı ve sızı gibi durumlarda o yerin yıkanmaması lazımdır.
- 12- Namaz kılacak olan kişinin abdest alınması gerek olan yerlerde, deri'nin üzerinde bir başparmağını başucunun büyüklüğünde daha büyük olmamalı.

ABDEST'İN ALINIŞ ŞEKLİ

YÜZÜN YIKANMASI

En başta (niyet) ile başlayacaksınız, niyet'in anlamı içiten Allah Tealaya yakın olmak için, abdest alıyorum kurbeten ilallah. Sağ elinle yüzünün üst tarafında kılların çıktığı yerden, sakalının kenarına kadar yıkıyacaksınız.

Yüzünü yıkayacağın zaman, yukarıdan aşağıya doğru uzunlamasına yıkanmalı. Yüzünü yıkarken bu duayı okumak müstehaptır.

(اللَّهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِي يَوْمَ تَسْوَدُ فِيهِ الْوُجُوهُ وَلَا تَسْوَدْ وَجْهِي يَوْمَ تَبْيَضُ فِيهِ الْوُجُوهُ)

(Allah'ım! Yüzlerin kara olacağı gün, benim yüzümü ak eyle; yüzlerin beyaz olacağı gün benim yüzümü kara eyleme.)

SAĞ KOLUN YIKANMASI

Daha sonra, sağ kolunu dirsekten parmak uçlarına kadar. Kol yıkanacağı zaman, yukarıdan aşağıya doğru uzunlamasına yıkanırken,

(اللَّهُمَّ أَعْطِنِي كِتَابِي بِيَمِينِي وَالْخُلْدَ فِي الْجَنَانِ بَيْسَارِي وَحَاسِبْتَنِي حِسَاباً يَسِيراً)

(Allah'ım! Kitabımı sağ kolum ile ver, sol kolumda cennette kara kıl. Ve banım hesabımı kolaylaştır.)

SOL KOLUN YIKANMASI

Sol kolunun parmakların başlarından dirseğe kadar ve parmak uçlarına kadar yıkanmalı, yıkanmk yukarıdan aşağıya doğru uzunlamasına yapılmalıdır. Sağ kolunu yıkıyacağın zaman bu duayı yapmak müstehabtır.

(اللَّهُمَّ لَا تُعْطِنِي كِتَابِي بِشِمَالِي وَلَا تَجْعَلْهَا مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِي)

Allah'ım! Benim kitabımı sol elimle verme ve enseme doğru bağlı olarak karar kılma.

BAŞ NASIL MESHEDİLMELİ

Abdestin suyundan islanmış olan elinle sağ elinle başının ön kısmını meshedersin ve şu duayı yapmak müstehabtır.

(اللَّهُمَّ عَشِّنِي بِرَحْمَتِكَ وَبِرَكَاتِكَ وَعَفْوِكَ)

Allah'ım! Rahmet'in, bereketin ve affin ile beni bağışla.

SAĞ AYAK NASIL MESH-EDİLİLMELİ

Abdestin suyundan islanmış olan sağ avucunun içi ve parmak uçları ıslak olduğu bir şekilde, sağ ayağının üstünü, **(yani ayağın alt kısmında olan dirsek kasdeilmelidir)**. Sağ ayağının üstünü **(mafsal)** **(yani ayağın alt kısmında olan dirsek kasdeilmelidir)** dirseğe kadar meshedilecek. Ayakların üstünü mesederken şu duayı okumak müstehabtır.

(اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِي عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزَلُّ فِيهِ الْأَقْدَامُ وَاجْعَلْ سَعْيِي فِيمَا يَرْضِيكَ عَنِّي)

Allah'ım! Ayakların zelil halacak Kıyame günü benim ayaklarımı Sırat köprüsünde sabit kalmasını karar kıl ve Sizde kabul görececek amellerim yapmamı da nasip egle.

SOL AYAK NASIL MESH-EDİLİMELİ

Abdestin suyundan islanmış olan sol avucunun içi ve parmak uçları ıslak olduğu bir şekilde, sol ayağının üstünü, **yani ayağın alt kısmında olan dirsek kasdeilmektedir**). Sol ayağını üstünü meshederken şu duayı okumak müstehabtır.

(اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِي عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزَلُّ فِيهِ الْأَقْدَامُ وَاجْعَلْ سَعْيِي فِيمَا يَرْضِيكَ ع)

Allah'ım! Sırat köprüsü'nün yanında ayakların zelil olacaklar o günde beni Sıratıl-Müstekime ve doğru işler yapmaya karar kıl. Yapmış olduğum amelimi sizin rızanızın olacağı bir şekilde karar kıl.

ABDESTİ BOZAN ŞEYLER

- o İdrarın damlaması.
- o Büyük abdest'in vaki olması.
- o Hava kaçırmak.
- o Yatıp da tamamıyla uykuya dalmak.
- o Delilik.
- o Aşırı bir şekilde dalmak, kendini kaybetmek.
- o Sarhoşluk, **(sarhoş olmak)**
- o **(Büyük Hades)** yıkanmayı gerektiren her şey.

Allah'ım! Sırat köprüsü'nün yanında ayakların zelil olacaklar o günde beni Sıratıl-Müstekime ve doğru işler yapmaya karar kıl. Yapmış olduğum amelimi sizin rızanızın olacağı bir şekilde karar kıl.

NAMAZIN MUKADDİMELERİ

Ezan:

Ezan, yapılması (müekked) vacib olan ve günde beş vakit namazlarda yapılması gerek olan şeylerdir.

- 1- (Allah Ekber) dört sefer.
- 2- (Eşhed enna lailaha illallah) iki sefer.
- 3- (Eşhed enna Muhammeden Resülüllah) iki sefer

4- (Eşed enna Aliy'yen Veliyyüllah) iki sefer. Müminlerin emiri (a.s) Velayet ile şehadet getirmek, Hz. Muhammed'in Risaletini tamamlıyor, bu ezanda olmasa da, bunu söylemek müstehabtır.

5- (Hay'yu alas-salat) iki sefer.

6- (Hay'yu alal felah) iki sefer.

7- (Hay'yu Ala hayrel amel) iki sefer.

8- (Allah ekber) iki sefer.

9- (Lailaha illallah) iki sefer.

NAMAZ İKİ KISMA AYRILIR (*)

Vacib olan Namaz, ve müstehab (sünnet) olan namazdır.

Vacib olan Namaz altı kısma ayrılır

1- Birincisi: Günde kılınan namaz.

2- İkincisi: Ayet namazları.

3- Üçüncüsü: Cenaze namazı.

4- Dördüncüsü: Kabe'nin etrafında vacib olan tavaftır.

5- Beşincisi: Baba ve annenin öeçmişte namaz borçları varsa, ölen kişinin büyük oğlu bu borcu ödemelidir.

6- Altıncısı: Bir insan'ın nezir etmiş olması, veya kendi içinden ahdetmesi veya yemin etmiş iseu amelleri yerine getirecek birisini görevlendirmelidir.

HER GÜN İÇİN VACİB OLAN NAMAZLAR

Günde kılınması vacib olan namaz beştir:

1- Öğle namazı: Dört Rekattır.

2- İkinci namazı: Dört Rekattır.

3- Mağrib namazı: Üç Rekattır

4- Yatsı namazı: Dört Rekattır

* Namaz ile ilgili kısımları özel olarak ayrılmış olan bölüm ve aşağıda verdiğimiz kaynaklara bakınız: Şeraiyiül-İslam Lilmuhaqqik Elhilli, c,1, s, 43, dar el-Hayat yayınevi. M. 1978; ve elmesail el-İslemiyet, İmam Seyyid Muhammed el-Şiyrazi. (Ahkam elsalat bölümü) s,240. dar el-ulum matbaası, Beyrut. Lübnan. M.1994; ve el-Mesail el-İslemiyet, lilseyyid Sadık el-Şiyrazi, (Ahkam el-Salat bölümü), s,256, dar el-ulum matbaası, M.2004.

5- Sabah namazı: İki Rekattır.

ÖĞLE VE İKİNDİ NAMAZLARININ VAKTİ

Öğle ve ikindi vakit namazları için muayyen bir vakitleri vardır. Öğle namazına ayrılmış olan özel vakit böyledir. Tam öğle vakti saat (12) de başlar, Kılınan öğle namazının bitmesinden ikindi namazı için ayrılan zamamım sonunda biter. İkinci vakti namazı için ayrılmış vakit böyledir. İkinci vakti namazı için ayrılmış lan vakit böyledir: İkinci vakti namazı için ayrılmış olan zamanın bitmesinden, mağrib namazına ayrılmış olan zamanda biter. Öğle ile ikindi vakit namazlarına ortak olarak ayrılmış olan zaman şöyledir. Öğle vakti namaz şğresinin bitmesinde, ikindi nazı için ayrılmış ola zamanda biter. İkinci vakti namazın müddeti bitmesinden mağrb namazına ayrılmış olan zamanda biter. Bu hususla ilgili Allah Teala ayet indirmiştir.

أَقِمِ الصَّلَاةَ لَدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنًا الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا، وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً
لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا.

سورة الإسراء/78-79

(Gündüzün güneş dönüp gecenin karanlığı bastırincaya kadar (belli vakitlerde) namaz kıl; bir de sabah namazını. Çünkü sabah namazı şahittir). İsra/78 -79.

MAĞRİB VE YATSI NAMAZLARI'NIN VAKİTLERİ

Öğle ve yatsı namazları zamanları için belirli vakitlerii vardır, ve iki namaz arasında ortak olarak bir vakit ayrılmıştır. Mağrib namazına ayrılmış olan vakit, mağrib namazına ayrılmış olan belirli vaktin bitmesiye sona erer. Zaruriyeti olmayan kimse için, yatsı namazına ayrılmış olan belirli vaktin bitmesinden, gece saat 12. sona erer. Zaruriyeti olmaayan kimseler için Yatsı namazı'nın vakti gece yarısında biter. Gece vaktini, mağrib namazı vaktinden (**fecir**) sabah ezanına kadar, güneş doğuncaya kadar değildir. Bu hesaba göre şer'i hesaba göre aradan (**onbir saat ve takriben çeyrek kadardır**) mağrib ve yatsı namazları'nın vakitleri son bulur

SABAH NAMAZININ VAKTİ

Sabah vakti doğu taraftan bir beyazlık görüldüğü ve yukarı doğru uzandığı zaman, buna (**birinci Fecir**) ismi verilmiş ve buna yalancı fecir denir, onu dikkate alarak o vakit kılınan sabah namazı caiz değildir. Ne zaman ki, O beyazlık çoğaldıktan sonra, (**yanlamasına**) doğru genişlediği zaman, o vakit ikinci fecir vakti ve (doğru) vakit odur. İşte o zaman sabah namazı vaktidir. Güneş çıktı zaman de sabah namazı'nın vakti sona erer.

MÜSTEHAH OLAN NAMAZLAR

(**Nafile**) ismiyle bilnen nafile namazları çoktur, yalnız nafile namazları hakkında şöyle karar verilmiştir. Cuma günü namazı hariç, standart olarak günlük kılınan namazlarda olduğu gibi kılınması lazımdır. Nafile namazlarının rekatlarını sayısı otuz dört (**34**) **rekattır**, ve şöyle sıralanmıştır:

Öğle :Nafile namazı **sekiz** Rekattır.

İkinci :Nafile namazı **sekiz** Rekattır.

Mağrib : Nafile namazı **dört** Rekattır.

Yatsı : Nafile namazı **iki** Rekattır.

Gece: : Nfile namazı **onbir** Rekattır.

Sabah : Nafile namazı iki Rekattır.

Yatsı : Nafile namazı bir Rekattır, oturulduğu yerde kılındığı için.

Cuma günlerinde Öğle ve ikinci namazındaki onaltı **16 Rekat** ve bunlara dört 4 rekat daha ilave edilecektir. Toplam olarak **20 rekattır**. Sadece Cuma gününe ait olan nafile namazları, ikişer Rekât olarak kılınacaktır. Aynen sabah namazının kılıniş şekli gibi kılınacaktır.

NAMAZDA YAPILANLAR

Namaz iki kisma ayrılır. Vacibtir ve müstehabtır.

Vacib olan:

Vacib olan namazların ayrıntıları şöyledir. Bunlar onbir (11) bölümden ibarettir. Bunlardan (**erkan**) temel ismini taşıyan dört rekat, bilerek veya bilmiyerek ziyade veya noksan olursa namaz batil olur. Bunlarda bazıları'nın (**BİLECZEİ**) onlardan kasıtlı oarak noksan veya (ziyade) fazla noksan kılınan namazlar, batil olur.

Namaz'ın esas erkanları (temelleri):

Namazın esas erkanları (temelleri) beştir:

- 1- Niyet.
- 2- İhram Tekbiri.
- 3- Ruku'a ile bağlı olan, yani Rükü'e varmadan evvel.
- 4- Rükü.
- 5- Sücüd (iki sefer secde etmek)

Namazın kısımları

- 1- Okumak.
- 2- Zikir getirmek.
- 3- Şehadet getirmek.
- 4- Selam vermek.

Müstehab olan namazlar

Müstehab olanlar. Kunut ve takib etmek.

Vacib olan ameller.

Niyet:

Niyet, Bir insa'nın yapmak istediği şey demektir. Bir kişi'nin niyet edileceği zamanağz ile söylemesi ve aklına bir şey'in getirmemesi lazımdır. Ancak hangi namaz için niyet ettiğini belittikten sonra **(Kurbeten ilallah)** söylenmesi yeter.

İhram tekbiri

İhram tekbiri, namaz kılmak için ayağa kalkarak hazır olmak.

Kiyam

Kiyam bir temelden ibarettir. Kasedile şudur. İharam Tekbiri ve Rukü'dur. Kiyamda imkanlar dahilinde **(mutedil)** dik durmak ve namaz kılmak için hazır olmak. Namaz kılan kişi ayakta duracak bir durumu yoksa, veya bir şeye dayanarak da ayakta duramıyorsa, Aşağıda ifade edilen şekilde hareket edilmelidir. Namazını oturduğu yerde dizleri üzerine Rukü ederek **(standart)** normal bir şekilde secde etmeli.Oturmaya da gücü yetmiyorsa, sağ tarafına yatarak namazını kılmalı.

Sağ tarafa yatmasında bir mani varsa, sol tarafına yatarak namazını kılmalı. Sol tarafına da yatamıyorsa, insanın ölümünden sora sırtüstü yatırdıkları gibi yatmalı, başı veya gözleri ile işaret ederek namazını eda etmeli.

Kıraat-Okumak

Fatiha suresinin okunması ve **(akebinde)** arkasında istediği sureyi okuyabilir. Sadece erkeklerin Sabah, Mağrib ve yatsı namazlarında **(cehr)** sesli olarak namazlarını kılmalı. Kadınlar bu işte **(muhayyerdirler)** serbest'dirler. Namazlarını ister **(cehr)** sesli, isterse sessiz okuyabilirler. Erkek ve kadınlar için, öğle ve ikindi namazlarda sessiz olarak namazlarını kılmalıdır.

Zikir

Üçüncü ve dördüncü rekatlarda:

(سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر)

(Süphanallah, Velhamdu lillah, Velailaha illallah vallahö ekber.) bir defa.

Rükü

Namaz esnasında insanın elleri dizlerine varacak bir şekilde eğilmeli ve

(سبحان ربي العظيم وبحمده)

Süphan Rebbiyel-azim vebihamdih, diyecektir.

Sücüd

Namaz kılan kişi'nin secde esnasında cesedinden yedi kısmın yere değmesi lazımdır:

- 1- Yüzü yere koymak.
- 2- Dizlerini yere deydirmek.
- 3- Amucun içilerini toparağa, yani yere deydirmek
- 4- Ayak parmaklar'nın uçlarını da bu hale getirdikten sonra şöyle

(سبحان ربي الأعلى و بحمده)

(Süphan Rebiyel-azim vebihamdih) denmeli.

Teşehhüd-Şehadet getirmek

Şehadet böğledir:

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ».

(Eşhed en lailaha illallah vahdehü laşeriyka lehü veeşhedü enna Muhammeden abdahü veresülehü, allahumma salli ala Muhammed veali Muhammed)

Teşehhüd esnasında insan'nın rahat bir şekilde oturması gerekir ve bunlar üç kısma ayrılır:

- 1- İki rekat'lı namazlarda, bir sefer şehadet getirecek.
- 2- Mağrib namazında iki sefer şehadet getirilir; ikinci rekat'ın bitiminde ve son olarak üçüncü rekatın sonunda okunur.
- 3- Dört rakatlı olan namazlarda iki sefer şehadet getirilir. İlk iki rekat bittiği zaman ve dördüncü rekatın sonunda şehadet getirilir.

Teslim

Namaz bittikten sonra.

الأولى: السلام عليكم ورحمة الله وبركاته
الثانية: السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين

Birincisi: (Esselemö Aleyküm verahmetillah veberakatehö).

İkincisi: (Esselamu aleyna veala ibadallahis-Salihin.

Müstehab amaller

Müstehab olan ameller:

Kunut:

Kunut, zikir ve duadan ibaret ve yapılması yapılması gerektir. Kunut için özel olarak belirli bir dua söz konusu değildir. Namaz kılarken Kuunut ikinci rekat için eyilmeden öncel, veya secde ettikten sonra. Namaz yerinden ayrıldıktan sonra da yapılabilir.

Takip

Bu da diğeri gibi, zikir, dua ve Kur'an okumaktan ibarettir. Bunun yeri kılınan namazın bitmesinden sonra okunmasıdır. Ehlibet (a.s) namazın bitmesinden sonra, zikir, du'a ve Kur'an okunmasının yanı sıra özel olarak Fatimatüz-Zehra'nın tesbih ettiği gibi tesbih edilir, oda şöyledir.

Otuz dört sefer : 34, Allah Ekber. (الله أكبر)

Otuz üç sefer : 33, (Tahmid) Elhamdü-Lillah. (الحمد لله)

Otuz üç sefer : 33, (Tasbih) Süphanallah. (سبحان الله)

YAPILMASI ŞART OLAN AMELLER

Burada anlatılmak istenen şey budur:

1. Bir insan namaz kılmağa kalktığı zaman, namaz kılmak için niyet edip ihram tekbirini getirdikten sonra, namaza başladıktan sonra, mesela Fatiha'yı okuduktan sonra aldırış etmeyip bir az bekleyip de diğeri ayetlerden okumak yalnızdır. Namaza başlanıldığı andan itibaren, her şeyi zamanında ve ara vermemek gerekmektedir.

2. Namaz kılınacağı zaman, namaz'ın usulüne göre her şeyi düzenli bir şekilde yapmak lazım. Mesela: Rukü'a varmadan evvel, secde edilmemeli veya Fatiha suresi okunmada evvel başka sure okunmamalı.

NEYİN ÜZERİNDE SECDE ETMEK SAHİH OLUR:

Yere yani topağa topraktan biten bitkiler üzerine secde edilir. **(Yenen yemekler, ve giyim eşyaları)** kereste, ağaçlardaki yapraklar, sebze ve meyvalar secde etmek sahih değildir. Altın ve gümüşten yapılmış olan elbiselerin üzerinde de namaz kılmak sahih değildir.

EL-İKAMET

Günde beş sefe kılınan namazlardan (müekked) söylenmesi gerek olan hareketler şöyledir:

- 1- (Allah ekber) iki sefer.
- 2- (Eşhed enna lailaha illallah) iki sefer.
- 3- (Eşhed enna Muhammeden Resülüllah) iki sefer.
- 4- (Eşed enna Aliy'yen Veliyyüllah) iki sefer. Müminlerin emiri (a.s) Velayet ile şehadet getirmek, Hz. Muhammed'in Risaletini tamamlıyor; bu ezanda olmasa da, bunu söylemek müstehabtır.
- 5- (Hay'yu alas-Salat) iki sefer.
- 6- (Hay'yu alal felah) iki sefer.
- 7- (Hay'yu Ala hayrel amel) iki sefer.
- 8- (Ked kamit es-salat) iki sefer.
- 9- (Allah ekber) iki sefer.
- 10- (Lailaha illallah) iki sefer.

NAMAZI BOZAN ŞEYLER

- 1- Her ne kadar olursa olsun veya ondan daha büyük olan (cenabet)
- 2- Bir neden olmadan Kible'den yüz çevirmek.
- 3- Namazı bozabilecek olan dansetmek, oynamak ve usulsuzca hareketler yapmak.
- 4- Kasıtlı bir şekilde konuşmak.
- 5- Kahkaha etmek ve yüksek sesle gürültü yapmak.
- 6- Kasıtlı olarak yüksek sesle ağlamak, gürültü yapmak, dünya işleri için veya bir ölü için ağlamak caiz değildir. Fakat Allah'tan korkarak, O'nun rızasını kazanmak, veya Allha karşı zelil bir şekilde yalvarmak bir dünya hacetlerinden olursa, hiç mahsu yoktur. Ve özellikle Ahiretle ilgili konular için şehidlerin seyyidi (a.s) o müstesnadır.
- 7- Yemek ve içmek.
- 8- (Tekfir) Bir eli, öbür elin üstüne koymak.
- 9- Fatihanin okunması tamamlandıktan sonra, kasıtlı bir şekilde (Amin) demek.

NAMAZ KILA'NIN GİYİMİ NASIL OLMALI

Erkeğim giyeceği elbise'nin (avret) yerleri'ni örtmesi lazım; kadınlar için Yüzünü, elleri ve ayakları haricinde bedeninin her tarafını örtmesi gereklidir. Namaz kılan bayan'ın yakınlarında kötü gözle bakan bir yabancı varsa, o zaman yüzünü kolları ve ayaklarını da örtmesi lazımdır.

1- Giyinmiş olduğu elbisenin her türlü (**Necaset**) pislikler, şahsın kendi cesedinin kanı veya yemesi helal olan hayvaların kanından, bir parmak ucunun büyüklüğünden daha büyük olmaması lazımdır. Yaralardan dolayı sızan kan veya yenen etlerden kan; fakat o kan (elibhem)'in hacminden daha büyük olmaması gerkmeterdir.

2- (**Ğasb**) edilmiyen yemeklerden olmayacak.

3- Ölen hayvanların etinden olmayacak.

4- Erkrklerin elbiseleri halis ipekten olmayacak.

5- Erkeklerin elbiseleri altında olmamalı.

6- Deri ile ilgili elbiseleriçin buna dikkat edilmeli. Deri ile karışık olan giyim elbiseler, temiz ve eti yenilir hayvanlarda olmalı.

NAMAZ KILA'NIN YERİ NASIL OLMALI

1- **Ğasbedilmiş olmıyacak.**

2- **Namaz kılınacak olan yer'in sabit olması**

3- Namaz'ın kılınacağı yerde, namaz kılan kişinin bedeni ve iyimine necast bula;mamasi gerektir.

4-**Namaz esnasında erkek ve kadınların buldukları yerde,**

erkekler kadınların önünde on "Zi'ra" eskiden hep (zirağ) ismini taşıyan metre vazifesini gören bir ölçü vardı, bu ölçü bir metreden bir az nokasandır) mesafe olacak, veya aralarında bir perdenin olması gerektir.

KIBLE

Namaz kılan herkes, kılacağı her namazda yüzünü **Kible'ye**, yani (Kabeye) doğru yönünü çevirmesi vaciptir (**şarttır**).

EHLİBEYT'TEN NAMAZ HAKKINDA VARİD OLANLAR (*)

* Kaynak: Usulül-Kafi, lilşeyh-el-Kelini, c, 3, s, 311-312; Allame el-Meclisi: Doğrudur ve fıkihta da sahihtir, diyor; (Merat el-Ukul fi şerh ahbar el-Resül), c,15, s,101; ve aynı konuyu Şeyh el-Saduk, Min Layahdarhu elfekih adlı eserinde sahih bir senedle bu konuyu zikretmiştir, c,1, 300-302; el-Şeyh el-Tusi (Tehzib el-Ahkem), c, 2,s,81-82

Namaz hakkında varid olan rivayetler: (Ali bin İbrahim, babasından, Hammad bin İysi dediki: Ebu Abdallah El-Sadık (a.s) günün birinde: Ey Hammad namaz kılmasını bilirmisiniz? Dedimki ey seyyidim ben namaz için çok dikkat ederim. Dediki: Ey Hammad, Kalk bir naz kıl bakayım. Dediki: hemen ayağa kalkarak Kibleye doğru yönelerek namaza başladım Rükü ettikten sonra secdeye kapandım. Dediki: Ey Hammad, namaz kılmasını bilmiyorsun. Ne kadar ayıptır ki, sizlerden altmış **(60)** sene veya yetmiş **(70)** sene usuluna göre noksansız biy namaz kılmasını bilmiyorsunuz. Hammad dediki: Kendimi zelil bir şekilde hissettim. Ben dedimki: Canım sana feda oldun namaz kılmasını bana öğret. Ebu Cafer Abdallah (a.s) ayağa kalakarak Kibleye doğru yöneldi ve hemen namaz kılmaya hazırlandı, ellerinin ikisini dizleri'nin üzerine bıraktı, parmaklarını birbirine yaklaştırdı, ayaklarını birbirine yaklaştırarak aralarında üç parmak kadar ara bıraktı, ayaklarının bütün parmaklarını dümdüz bir şekilde kibleye doğru yöneltti ve huşü ile Allah Ekber dedi. **الله أكبر** daha sonra Elhamd **الحمد** Suresi ve Kul huvalahu ahed'i okudu **وقل هو الله أحد** bir insannın nefes alması kadar bekledikten sonra, kendisi ayakta durmuş bir şekilde daha sonra ellerini yüzüne paralel bir şekilde kaldırdı Allah Ekber dedi. **(الله أكبر)** Daha sonra Rükü etti ellerini dizlerinin üzerinde koydu, tekrar belini düzelterek başını yukarı kaldırdı ve dimdik bir şekilde ayakta durdu. O kadar dik ve düzgün bir şekilde durduki, üzerine bir damla su veya yağ dökseler aynı yerinde kalır yere bir şey düşmez, daha sonra boynunu uzatıp gözlerini yumdu ve **(tertil)** bir şekilde üç sefer **süphan Rebi Elazim Vebihamdih** **(سبحان ربي العظيم وبحمده)** ve daha sonra ayağa kalkar kalkmaz **(Semiallah Limen Hamideh)** dedi. **(سمع الله لمن حمده)** Ayakta iken tekrar **(الله أكبر)** Allah ekber dedi. ellerini yüzüne doğru götürdü ve hemen secdeye kapanarak ellerinin parmaklarını dizleri arasında koydu ve üç sefer **(Süphan Rebbiyel ala vebihamdeh)** dedi ve cesedinden hiç bir şeyi bir yere dayamadan, ellerinin sekiz parmağı ile iki dizleri, ayaklarının parmak uçları, yüzü ve burnu üzerinde durdu ve şöyle buyurdu. Üzerine secde edilmesi için yedi farzdır vardır, Allah'ın Kur'anıkerimde şöyle buyurmuştur.

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا. الجن/18

(İnnel'mesacide lilleh fela tedu maallahi ahaden) Cin/18. Onlar budur: Yüz. Namaz esnasında insanın üzerinde durduğu İki tane el yani on parmak, iki diz, ayakların parmak uçları, burnu yere deydirmek sünnettir. Daha sonra başını secdeden kaldırdı ve belini düzeltti ve düzgün bir şekilde oturdu ve hemen ardından **(الله أكبر)** **Allah Ekber** dedi ve sol bacağıının üzerine oturdu ve sağ ayağının üst tarafını son ayağını iç içine koydu ve şöyle dedi. **(أستغفر الله)** **(الله أكبر)** **(Allah Ekber)** dedi ve ikinci secdeye kapandı ve daha evvel yapmış olduğu hareketlerin aynısını yaptı. Yere secde kapandığında desedi'nin her tarafı noksansız bir şekilde hareket etti ve oturduuu yerde, kollarını yere değdirmeden, ellerinin parmaklarını birbirine yaklaştırarak son olarak teşehhud etti ve selam verdi ve bana dediki: **(Ey Hammad! Böğle namaz kıl)** dedi.

Ali bin İbrahim, babasından, Muhammed bin İsmail ve Mufaddai bin Şazan bunların hepsi Himmad bin İysi, Hariz'den, Hariz de Zerarat Abu Cafer (a.s)'ın şöyle dediğini rivayet ediyor. Namaz kılmağa kalktığı zaman candan namazına sarıl, senin namaza sarıldığın ve verdiğin değerın aynısının sevabı sana verilecektir. Namaz esnasında, ellerinle, başınla, sakalınla, küfür ve buna benzer şeyler yapma, çünkü bu hareketleri macüsler yapar. Allah Teala Müminleri uykulu ve sarhoş oldukları zaman namaz kılmamaları için nehyetti. Allah Teala münafıklar hakkında şöyle buyurdu:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاوُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا. سورة النساء/الآية 142

Şüphesiz münafıklar Allah'a oyun etmeye kalkışıyorlar; halbuki Allah onların oyunlarını başlarına çevirmektedir. Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar. Allah'ı pek az hatıra getirirler. **Nisa/142.**

SABAH NAMAZI'NIN ŞEKLİ

Abdestimizi aldıktan sonra, Kibleye doğru yönümüzü çevireceğiz. Müstehab olarak ezan ve ikameyi okuduktan sonra, namazımızı kılmaya başlarız. Sabah namazı iki rekattır, onun sadık olan zamanı (vakti) (Fecr), sabah'ın tam aydınlanmasından güneş doğuncaya kadardır.

Niyet:

Niyetten maksad namaz kılmaya canı gönülden, içinden nefsimizle kasdetmek demektir Niyet ettikten sonra **(Niyet ettim sabah namazını kılmaya kurbeten ilallah).**

İhram tekberi:

Ellerimizi kulaklarımızın alt kısmına deyecek şekilde getirerek, açık ve net bir sesle (الله أكبر) (Allah Ekber) deriz.

Kıra'at-Okumak:

Fatiha Suresini (الحمد) (Elhamd) arapça ve sahih (nehc) bir dille okuruz, ondan sonra bir Sure daha, (الإخلاص) İhlas suresi veya başka bir sure okuduktan sonra tekbir getiririz.

Rükü:

Ellerimizin parmak uçları dirseklerimize rahat bir şekilde ulaşincaya kadar eyiliriz, doğrulduğumuz zaman şöyle deriz. (سبحان ربي العظيم وبحمده) (Süphan Rebbil-Azim vebihamdih) der, daha sonra ayağa kalkarak dik bi şekilde doğruluruz ve hemen secdeye kapanırız.

Secde:

Secde esnasında yüzümüzü, ellerimizi, dizlerimizi, ayak parmaklarımızı alnımızı secdeye ve koyacağımız yerin toprağı (Tahir) temiz olmalı ve şöyle deriz. (سبحان ربي الأعلى) (Allah Ekber) (Süphanallah Rebiyel-Ala Vebihamdih) daha sonra doğrularak (الله أكبر) (Allah Ekber) deriz ve tekrar ikinci sefer secdeye kapanırız, birinci rekatta yaptığımızın aynısını yaparız ve böylece birinci rekât bitmiş olur. Ayağa kalkarken

(بحول الله وقوته أقوم واقعد) (Bihavillehi vekuvvetihi ekum veek'ad) deriz. Daha sonra, (الحمد) (Hamd) Fatiha ve bir sure daha okuruz ve hemen (Kunut) eder ellerimizi yukarı doğru kaldırarak duaya başlarız. (Misal):

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. سورة البقرة/201

(Rabbana atine fiddünya haseneten vefilahirreti haseneten vekina azabel'nar) deriz, rukü eder ve iki sefer secdeye kapanırız, birinci rekatta yaptığımız gibi yaparız.

Teşeh'hud:

İkinci rekât bittikten sonra, (**teşehhüd**) etmek için oturup şöyle deriz.

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ».

(Eşhedü enna lailaha illallah vahdehü la şeriyka lahü, veeşhed enna Muhammeden abdehü veresülehü, Allahumma salli ala Muhammed veali Muhammed).

Teslim:

Namaz bittikten sonra selam vermek.

(السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته. السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين. السلام عليكم ورحمة الله وبركاته).

(Esselamu Aleyka eyyühan'nebiyyi verahmetullahi veberekatehü. Esselamu aleyna veala ibadallahis'salihin. Esselamu aleyküm verahmetullahi vebereketehü) deriz, ve böylece sabah namazını eda etmiş oluruz.

ÖĞLE NAMAZI'NIN ŞEKLİ

Öğle namazı dört rekât, tarif şekli böğledir.

Niyet:

Niyet edileceği zaman hiç bir şey dememize gerek yoktur, sadece kendi (*nefsimizden*) içimizden, (**Niyet ettim öğle namazını kılmaya, kurbeten ilallah**).

İhram tekbiri:

Ellerimizi kulaklarımızın alt kısmına deyecek şekile getirerek, açık ve net bir sesle (الله)

(الله اكبر)

(Allah Ekber) deriz.

Kıra'at-Okumak: Fatiha Suresini (الحمد) (**Elhamd**) arapça ve sahih (**nehc**) bir dille okuruz, ondan sonra bir sure daha (**Elhamd**) İhlas Suresi veya başka bir Sure okuduktan sonra tekbir getiririz. (**Dikkat**)? Erkekler için sabah, mağrib ve yatsı namazları (**cehr**) seli bir şekilde okumaları vacibtir.

Rukü:

Ellerişimizin parmak uçları dirseklerimize rahat bir şekilde ulaşıncaya kadar eyiliriz, doğrulduğumuz zaman

(سبحان ربي العظيم وبحمده)

Süphan Rebbil-Azim vebihamdih der, daha sonra dik bi şekilde doğruluruz ve hemen secdeye kapanırız.

Secde:

Secde esnasında yüzümüzü, ellerimizi, dizlerimizi, ayak parmaklarımızın uçlarını, alnımızı secdeye koyacağımız yerin toprağı (**Tahir**) temiz olmalı ve daha sonra **سبحان ربي الأعلى** (**Allah Ekber**) daha sonra doğrularak **الله اكبر** (**Allah Ekber**) deriz. İkinci bir sefer daha secdeye kapanırız, ve birinci rekatta yaptığımızın aynısını yaparız ve böylece birinci rekat bitmiş olur. Ayağı kalkarak şöyle deri: **بحول الله وقوته أقوم واقعد** (**Bihavliialahi vekuvvetihi ekum veakad**) **الحمد** Hamd, Fatiha ve bir sure daha okuruz, ve hemen **(Kunut)** eder ellerimizi yukarı doğru kaldırarak duaya başlarız. **(Misal): رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا (Onlardan bir kısmı da: Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru! Derler.) Bakara/201.** Daha sonra, rukü eder ve iki sefer daha secdeye kapanırız, birinci rekatta yaptığımız gibi.

TEŞEHHÜD

İkinci rekat'ın bitmesinden sonra, **(teşehhüd)** şahadet getirmek için için oturup şöyle deriz:

(اشهد أن لا اله إلا الله وحده لا شريك له واشهد أن محمدا عبده ورسوله، اللهم صل على محمد وآل محمد)

Eşhedu enna lailaha illallah vahdeho la şeriyka lahö, veeşhed enna Muhammeden Abdehö Veresülehö, Allahumma salli ala Muhammed veali Muhammed.

EL-TESLİM

(Teşehhüd), şahadet getirdikten sonra şöyle deriz.

(السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته. السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين. السلام عليكم ورحمة الله وبركاته)

Esselamu Aleyka eyyühan'nebiyyi verahmetullahi veberekatehö. Esselamu aleyna ve'ala ibadallahis'salihin. Esselamu aleyküm verahmetullahi vebereketehö deriz, ve böylece öğle namazını eda etmiş oluruz.

MULHAZA - DİKKAT?

İkinci namaz ile yatsı namazının kılınış şekli öğle namazının aynısıdır. Aradaki fark sadece kılınacak olan namazlarda niyet ve zaman söz konusudur. Mağrib namazı üç rekattır. Üçüncü rekati'nin sonunda, **(Teşehhüd)** eder ve **(Teslim)** selam veririz. Böylece mağrib namazını eda etmiş oluruz.

FATIR VE KURBAN BAYRAMLAR'NIN NAMAZLARI

Bayram namazlarının vakitleri:

Güneş'in dğmasından saat 12 öğle kadardır. Namaz kılmadan evvel yıkanmak müstehaptır, okunacak kıraatlar sesli olarak okunacaktır, ister yalnız olun, ister imam. Tekbir esnasında elleri yukarı doğru kaldırmak, yere secde etmek, fakat bayram namazlarını sahralarda kılmadan ziyede Mescidlerde kılmak daha efzaldır. Bayram namazına gideceğin zaman, başına beyaz emmame giyerek elbiselerini ayaklarının üzerini **(sererek)** örtterek yalınayak ve yaya olarak mescide gidilmeli. Fatır baramında evde iftar edildikten sonra, Kurban bayramında ise, kurban kesmiş iseniz onun etinden iftarın açılması lazımdır.

BAYRAM NAMAZI NASIL KILINIR

Bayram namazı iki rekattır. Her bir rekatta, Hamd ve bir süre daha okunur. Fakat birinci rekatta (الشمس) **(Eel-şems)**, ikinci rekatta (الغاشية) **(El-Ğaşıyet)** veya, birimci rekatta (الأعلى) **(el-Ala)** ikinci rekatta (الشمس) **(Eel-Şems)**'in okunmaları daha efzaldır. Birinci Rekatta beş tekbirdir. Her zaman kılınan namazlarda Kunut edildiği gibi, bayram nazlarında da aynı şekilde kunut edilecektir. Her zaman kılınan namazlar ile bayram namazlarının aynısıdır. Arada sadece şu far vardır. Bayram namazları iki rakat olmasına rağmen onda (dokuz) sefer kunut edilmektedir. Bayramlarda kılınan namazlarda, birinci rekatta beş sefer kunut edilir; ikinci rekatta dört tekbir getirilmektedir, aradaki fark sadece budur. İmam birinci rekatta tekbir getirdikten sonra hemen (kunut) eder ve şu duayı okumalıdır.

منها: اللهم أهل الكبرياء والعظمة، وأهل الجود والجبروت، وأهل العفو والرحمة، وأهل التقوى والمغفرة، أسألك بحق هذا اليوم الذي جعلته للمسلمين عيداً، ولمحمد صلى الله عليه وآله وسلم ذخراً ومزيداً، أن تصلي على محمد وآل محمد، كأفضل ما صليت على عبد من عبادك، وصل على ملائكتك ورسلك، واغفر للمؤمنين والمؤمنات، والمسلمين والمسلمات، الأحياء منهم والأموات، اللهم إني أسألك خير ما سألك به عبادك الصالحون وأعوذ بك من شر ما استعاذ بك منه عبادك المخلصون)،

Allahumma ehliil-kibriyei velazamet, veehlil-cüc velcebrüt, veehlil-afu velrahmet, veehlit-takva velmeğfiret, eseleka bihak hazal-yevm ellezi caaltehö lilmüslimin iyden, velimuhammedin sallalh aley vealihi vesellem, züğren vemeziyden, en tüsalli ala Muhammed veali Muhammed, keafdal ma-sallayt ala abd min ibadek, vesalli ala Melaiketika verüslüka, veğfir lilmüminin vemüminet, velmüslimina velmüslimet, el-ehyei mihüm velemvat. Allahumma inni eselüka hayri maseeleka bihi ibadek elsalihun, veauzü bika min şerri

meestaaza bika minhö ibadekel-muhlisun. Birinci rekatta bu dua beş sefer tekralanır, ikinci rekatta da kunut ettikten sonra, dört sefer de aynı duanın tekrarlamaı gerekir. Bayram namazı bitince, imam iki hutbe okuyacak; birinci hutbeyi okuduktan sonra, bir az oturup daha sonra ikinci hutbeyi okuyacak, böylece bayram namazını eda etmiş olunur. ⁽⁷³⁾

CUMA NAMAZI

Cuma namazı, sabah namazı gibi iki rekattır. Evet onun sabah namazından ayrı özelliği de vardır, oda şudur. Namazdan evvel iki hutbesi vardır. Birinci hutbede imam ayağa kalkarak, Alla'a hamd ve sena getirdikten sonra, Allaha karşı takvalı olmaları, Allah'ın emirlerini yerine getirmeleri için tavsiyelerde bulunur, Kur'anıkerimden kısa bir sure okuduktan sonra bir az yere otururduktan sonra, tekrar ayağa kalkarak Allah'a Hamd ve sena ettikten sonra, Hz. Muhammed (s.a.v.) ve ehlibeytine salat ve selam getirdikten sonra, mümin olan erkek ve kadınlar için Allah Tealadan af ve mağfiret dileğinde bulunur.

İmam Ali.

Herkesin bildiği gibi 12. İmam'ın ve ehlibeytin reisi ve gözbebeği olan Haz. Ali (k.v.) ve Şanlı Nebimizin torunları ve Cennet gençleri'nin Seyyidleri olan İmam Hasan ve İmam Hüseyin'in Hz. Muhammed (s.a.v.)'e olan yakınlıkları tüm Müslümanlar tarafından bilinmektedir. Hilafeti Kırallığa çeviren, adaleti zulüm ve fitneye çeviren Muaviye, Allah ve Resulallah'tan korkmadan Hz. Ali (a.s.)'a 70 bin minberin üzerinde sövülmesi için emir verdi. ⁽⁷⁴⁾

Bu kadarlığıyla yetinmeyen Muaviye İmam Hasan (a.s.) eşi Cade'ye vaidlerde bulunarak ona bal'ın içine zehir katarak şehid edilmesine sebep oldu.

Muaviye İmam Hasanı zehir ile şehit ettirmesine rağmen onun içi halen daha rahat olmamıştı. Beni Haşim ailesine karşı içinde beslemiş olduğ düşmanlık kat kat artmıştı. Muaviye hayatının son günlerini yaşarken oğlu Yezid'in Müslümanların başına gelmesi için ona biat edilmesini sağladı. Muaviyenin ölümünden sonra oğlu Yazid Müslümanların başına geçer geçmez ilk işi İmam Hüseyin'i şehit ettirmek oldu. Muaviye İmam Hasan'ı, oğlu Yezid İmam Hüseyin'i şehit ettirdi. ⁽⁷⁵⁾

Bu işe dikkatli bir şekilde bakıldığı zaman, Emelir devrinde İmam Ali, İmam Hasa ve imam Hüseyin'in zalimce şehid edildiğini görüyoruz. Emevilerin Saltanatı'nın sona ermesi ve Abbasilerin iktidarı ellerine geçirdikleri zaman Abbasilerin özel olarak Hz. Muhammed (s.a.v.) ehlibeytine ve Şialarına "hayranlarına" karşı yapmış oldukları zulüm ve işkenceler hemen hemen aynı muamele sayılabilir. Ancak aradaki görülen fark budur: Ebü Süfyan'ın oğlu Muaviye ehlibeytin yanlısı Şialarını diri toprağa gömerdi; Abbasi Halifesi olan Mansur eldevaniki bu sistemi modernleştirecek ehlibeyt doslarını yerin üstünde binaların temellerinde diri diri ömelerine sebep olurdu.

⁽⁷³⁾ Daha evvel zikri geçen (ehlibeyte göre ibadet) için vermiş olduğumuz kaynaklara bakınız.

⁽⁷⁴⁾ Leyali-Beyşavir, Sultan Elvaizin, El-Seyyid Muhammed El-Semai El-Şirazi, Elbelag müessesesi, s,448- 449. birinci baskı, M, 2003. Beyrut-Lübnan;

Abul-Hasan Ali bin El-Hüseyn el-Mesudi Müürücelzeheb vemeadin-elcevhar, c, 3, s, 8, Dar-Elfikir.

⁽⁷⁵⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s.136. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi; Abul-Hasan Ali bin El-Hüseyn el-Mesudi Müürücelzeheb vemeadin-elcevhar, c, 4, s, 41. Dar-Elfikir.

Allah'a andolsun ki, Abbasilerin ehlibete karşı yapış oldukların zulümlerin onda birini Emeviler yapmamışlardır. ⁽⁷⁶⁾ bu satır Arapça olarak yazılacak.

İman Ali Zeynül-Abidin: Bir rivayete göre H. 94 yılı, diğer rivayete göre H. 95 yılında Medinede hişşam bin Abdul-Melik Velid bin Abdülmelik'in emri üzerine zehir ile şehit edilerek Bakiy Kabristanında defnedildi. ⁽⁷⁷⁾

İmam Muhammed el-Bakır: Medinede H. 114. yılında İbrahim bin El-Velid bin Yezid, zehir ile şehid ettirdi. Medinede Baki Kabristanında defnedild. ⁽⁷⁸⁾

İmam Cafer el-Sadık: H. 148 yılında Abbasi Halifesi Mansur el-Devaniki tarafından Zehir ile şehid edildi. Medinede Baki Kabristanında defnedildi. ⁽⁷⁹⁾

İmam Musa el-Kazım: Irakın Bağdat Kentinde el-Sindi bin Şahik'in kontrolü altında bulunduğu ceza evinde Abbasi Halifesi Harun Reşid tarafından zehir ile şehid edildi. Irak'ın Kazımeyn Kentinde Kureyş Kabristanında defnedildi. ⁽⁸⁰⁾

İmam Ali bin Musa el-Rida: Bir rivayete göre 202 H. Yılı diğer bir rivayete göre H. 203 yılında Horasan kentinde Abbasilerin Halifelerinden olan Abbasi Halifesi tarafında zehirli üzüm ile şehit ettirdi. Horasan Tus mevkiinde şimdiki mubarek mezarının bulunduğu yerde defnedildi. ⁽⁸¹⁾

İmam Muhammed el-Cevvad: 220 H. Yılında Abbasi Halifelerinden olan El-Mutasım tarafından zehir ile şehit ettirildi. Kazımeyn Kentinde dedesi İmam Musa el-Kazımın yanında defn edildi. ⁽⁸²⁾

İmam Ali el-Hadi: H. 250 yılı, diğer bir rivayete göre 254 yılında 10 yıl ceza evinde kaldıktan sonra Abbasi Halifelerinden El-Mutez tarafından şehit edildi, Irak'ın Samerra kentinde şimdiki mezarının bulunduğu yerde defnedildi. ⁽⁸³⁾

⁽⁷⁶⁾ Elşiat vehakimun, Muhammed Cevvad Muğanni, s.147. Dar eltaarif lilmatbuat. Suriye caddesi Derviş binası, kat. 3. tel284724. Beyrut-Lübnan.

⁽⁷⁷⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s.197. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi.

⁽⁷⁸⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s.229 -230. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi; Delail ei-İmamet, s,94, mam Bakır ile ilgili bölüm.

⁽⁷⁹⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s.229 -230. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi; Menakib, c,4,s,280; Elşiat vehakimun, Muhammed Cevvad Muğanni, s.150. Dar eltaarif lilmatbuat. Suriye caddesi Derviş binası, kat. 3. tel284724. Beyrut-Lübnan; El-Muzfir tarih el-Şiat, s,46. Esaf elrağibin.; el-Savaik el-Muhrika ve Nurulabsarda aynı şekilde zikredilmektedir.

⁽⁸⁰⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s.285 -286. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi. Tehzib el-Ahkem, c, 6,s,61. bab, 29; Biharul-Envar, c,48, s,247; Elşiat vehakimun, Muhammed Cevvad Muğanni, s.165. Dar eltaarif lilmatbuat. Suriye caddesi Derviş binası, kat. 3. tel284724. Beyrut-Lübnan.

⁽⁸¹⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s. 325 -326. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi; Keşfil-Ğümme, c,s,267.

⁽⁸²⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s. 359--360. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi; Biharül-Envar, c. 50, s,7,

⁽⁸³⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s. 325 -326. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi.

İmam Hasan el-Askeri: Abbasi Halifelerinden olan El-Mutadid billeh, İmam Cafer ei-Sadık (a.s.) rivayetine göre Abbasi Halifesi el-Mutemid tarafından zehir ile şehit ettirildi. Irak'ın Samerra Kentinde defn edildi. ⁽⁸⁴⁾

İmam Mehdi: İmam Mehdi (a.s.) Şaban ayını 15. inde Irak'ın H. 225 yılında Samerra Kentinde dünyaya teşrif buyurdu. İmam Mehdi hayatı'nın ayrıntılarını yazmaya gerek olmadığı kanaatindeyiz. Mehdi'nin hayatı ile ilgili daha geniş bilgi edinmek isteyen kaynağını almış olduğumuz "Nebzet An Hayat el-Masumin" ismini taşıyan kitaba başvurularını öneriyoruz. ⁽⁸⁵⁾

Yavuz Sultan Selim Osmanlı Devletinin başına geldiği zaman ehlibeyt Şialarına karşı hakaretler yağdırıp din kisvesi altında bürünüp vicdansız ve zalim kişiler tarafından Şiaların Müslümanlıkla ilgileri'nin olmadığını, Şiaların katli vacib olduğuna dair fetva verildikten sonra, bu sebepten dolayı Şi'i olan herkesin öldülmesi için izin verdi. Anadolu'dan bir rivayete göre 40000, diyer bir rivayete göre 70000 bin kşinin ölümüyle sonuçlandı. Bu katliam ve işkenceler yetmiyormuş gibi, ehlibeyt dostlarının evlerini yağmaladıkları gibi onların kütüphanelerinde bulunan altın değerinde olan eserleri de onun zulmünden kurtulmayarak onları ateşe verd. Sadece "Al Hatum" kütüphanesinde 5000 cilt vardı "Akke" Kentindeki fırınlar tam bir hafta boyunca odun yerine şiaların kitaplarından yandı kül oldu. ⁽⁸⁶⁾

Türkiyede Aleviliğin menşei konusunda, burada, şu kadarını ifade etmeliyiz ki, Türkler, İslam kültür çevresine girişlerinden itibaren tamamen Sünni anlayışı benimsemiş olmalarına rağmen, esas itibariyle Hz. Muhammed (s.a.v) ve ehlibeyt sevgisini ön planda tutan süfilik cereyanının kuvvetle etkisi altında kalmışlardır. ⁽⁸⁷⁾

Ehlibet şialarına yapılan işkencelerden örnek olsun diye sadece iki örnek vermek le yetineceğim. Bu husus ile ilgi konularda daha detaylı bir şekilde geniş bilgi edinmek isteyenlere, yukarıda zikri geçen el-Şiyat ve-Hakimun; El-İmemet vel-Siyesen, Mesudi tarihi, Muracaat kitaplarını bakıldığı zaman istenilen bilgilere ulaşabilirsiniz.

Peygamber'in evlatlarından (60) şehit ⁽⁸⁸⁾

Kahtibe'nin oğlu Hamit başına gelen bir olayı şu sözlerle başlıyor: Abbasi Halifesi Harun El-Reşid'in hilafeti döneminde; Reşid Tus Kentinde ikamet ettiği bir anda beni yanına

⁽⁸⁴⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s. 409- 410. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi; Biharul-Envar, c.27. s.215.

⁽⁸⁵⁾ Nebzet An Hayat El-Masumin, Seyyid Muhammed şirazi'nin annesi, s. 409- 410. ikinci baskı, M.2004. Darel-Ulum yayınevi; Biharul-Envar, c. 51. s.366, bab 16; El-Hadayik El-Nadira, c.17, s,440.

⁽⁸⁶⁾ Elşiat vehakimun, Muhammed Cevvad Muğanni, s.194 -195 -196. Dar eltaarif lilmatbuat. Suriye caddesi, Derviş binası, kat. 3. tel284724. Beyrut-Lübnan; Elbiled El-Arabiyyet veldevlet el-Osmaniyyet. Lihusari, s,40, M. 1960.

⁽⁸⁷⁾ Msl. Bk.: Köprülüzade Mehmed Fuad, "Anadolu'da İslamiyet", Darülüfünun Edebiyet Fak. Mee., (İstanbulu 1922), sene 2, sayı 4, 291.

⁽⁸⁸⁾ El-İmam El-Kazım, Birinci baskı, Dar-Eltevhid, 97-98, H. 1403, İslam Cumhuriyeti; Elşiat vehakimun, Muhammed Cevvad Muğanni, s.156-157. Dar eltaarif lilmatbuat. Suriye caddesi Derviş binası, kat. 3. tel284724. Beyrut-Lübnan.

çağırttırdı. Bana dediki: **“Sana bir hizmet verirsem yaparmısın”?** diye sordu. Ben de: “Elbette yaparım” dedim.

Reşid, emrini yerine getireceğime kanaat getirince, yanında hazır olan hizmetçiye bana bir kılıç vermesini söyledi. Hizmetçi Rişid’in emri gereği hemen bir kılıç getirerek bana verdi. Reşid bana bakarak **“Ey Hamid hizmetçi ile beraber git de sana ne derse onun dediğini yap.”** dedi. Hizmetçi beni yanına alarak bir evin kapısına geldi ve o kapıyı açtı, içeriye girdiğimiz zaman ortada bir kuyu; kuyu’nun etrafında üç kapılı kapı var. Hizmetçi Hamidi içeri alır almaz kapının birisini açtı. Odanın içinde Hz. Ali ve Hz. Muhammed (s.a.v.)’in kızı Fatıma’nın zürriyetinden genç, yaşlı ve ihtiyar elleri kelepçeli yirmi kişi var. Hizmetçi bu yirmi kişiyi öldürüp kuyuya atmasını istedi. Hamit yirmi kişiyi öldürüp kuyuya attı. Hizmetçi ikinci kapıyı açınca gene birinci odada olduğu gibi elleri kelepçeli yirmi kişiyi öldürüp kuyuya atmasını istedi. Hamid zikri geçen yirmi kişiyi de öldürüp kuyuya attı. Hizmetçi üçüncü kapıyı da açınca; o kapının içinde diğer kapılar gibi yirmi kişiyi öldürmesini istedi. Hamid onları tek tek öldürüp kuyuya attıyordu. Son olarak yirminci kişi ihtiyar bir adam yüzü nur gibi parlayan gözlerinden göz yaşlar akıyordu. Onu öldürmek için kılıcı kaldırdığım zaman; **“İhtiyar ters gözle bana bakarak; ey hayasız ve Allahtan korkmayan adam: Kıyamet günü benim ceddin Muhammed (s.a.v.’e) ne cevap verceksin?”** dedi. İhtiyarın bu sözlerini duyunca içime bir korku girdi kendimi haksız olarak hissettim ve kılıcı elimden bıraktım. Hizmetçi kılıcı eline alarak şöyle dedi. **“Emirel’ müminin’nin emrini yerine getirmezsən, ben seni öldürüp bu kuyuya atacağım.”** Dedi. Hamid: Zikri geçen o ihtiyarı da öldürüp kuyuya attı.

Ehlibeyte ve ehlibeytin dotlarına yapılan hakaretler gizli tutuluyordu. **“Hamid yapmış olduğu bu affedilmez cerimeyi yaptıktan sora, kendini suçlu olarak hissetmeye başladı. Suratının deyiştiğini, suratına baktığı zaman kendini hayvanlar sıfatıyla gördüğünü, yapmış olduğu bu hakaretin Allah tarafında affedilecek bir konu’nun olmadığını anladı; fakat iş işten geçmişti.”**

Hamid: Yapmış olduğu hataları düşünüp dururken, Mübarek Ramazan ayında uzak yoldan gelen samimi arkadaşı olan **‘Ubeydullah ibn El-Bez’zaz El-Niyşaburi’** Hamid’in yanına geldi. İçeri geçip biraz oturup sohbet ettikten sonra; Hamid’in önüne yemek sofrası konuldu. Hamid misafir arkadaşı olan **“Ubeydullah’a beraber yemek yemeleri için davet etti. ‘Ubeydullah’ Oruç’lu olduğunu söyledi ve ekledi; sizin Oruç tutmamak için mutlaka ya bir hastalığınız var, veya benim bilmediğim başka sebebler de olabilir. Siz buyurunuz yemeyinizi afiyetle yiyiniz”** dedi.

Hamid: **“Beni Onuç tutmaktan alıkoyacak bir hastalığım, ortaya koyacağım bir mazeretim de yoktur dedi ve gözlerinden yaşlar dökülmeye başladı. Doyasıya kadar ağladıktan sonra, olayı anlattıktan sonra arkadaşı Ubeydullah’a şöyle dedi. Ben böyle bir olayı yaptıktan sonra; Hiç bir günahları olmadığı halde Hz. Ali ve Fatıma’nın zürriyetinden altmış kişi öldürdükten sonra hangi tövbe veya hangi Oruc’un bana faydası olur; ben Yüce Allah’ın huzuruna nasıl çıkacağımı merak ediyorum.”** dedi. Hamid bu olayı ancak Harun el-Reşid’in ölümünden sonra açıklamıştır.

Ehlibeyt sevgisi genci canından edecekti ⁽⁸⁹⁾

⁽⁸⁹⁾Elşiat vehakimun, Muhammed Cevvad Muğanni, s.157- 158. Dar eltaarif lilmatbuat. Suriye caddesi Derviş binası, kat. 3, tel. 284724. Beyrut-Lübnan.

Muhammed Cevad Muğniyet Elşiat velhakimun adlı eserinde belirttiği üzere; Elmansur El-Devaniki İrak'ın Bağdat Şehrinde yeni binalar inşa ettiği zaman Alevilerin peşini bırakmıyordu, çok sıkı bir şekilde takib ettirip eline geçirdiği Alevileri ,nşa edilecek olan bin

aların temellerine diri diri koyarak üzerini taşlarla örülüyor günahı sadece ve sadece ehlibey olduğu için bu şekilde Allah'ın rahmetine kavuşarak şehit oluyordu.

Günün birinde İmam Hasan (a.s) zürrüyetinden olan nur yüzlü siyah saçlı bir genç Harun Reşid'in eline geçti. Harun'un özel duvarcısına teslim edip, binanın temeline temeline koyup üzerine taş örmesini için emir verdi. Duvarcı, genci inşa edeceği binanın temeline koyacağı zaman o gence acıdı, duvarın altına koyacağı zaman gencin ölmemesi için hava alacak bir şekilde ufak yer bıraktı. Daha sonra o gence **"üzülme, gece vakti ben buraya gelip seni kurtaracağım"** dedi. Duvarcı gece yarısından sonra gencin yanına gelerek , onu duvarın dibinden çıkarıp, **"Hadi oğlum git aradan kabol beni ve yanımda çalışan işçileri de düşün. Reşid bizi öldürür, senin ceddin Muhammed'den korktum. Kıyamet günü bana şefaath etmesi için seni salıveriyorum"** dedi.

Hz. İmam Hasan (a.s) torunlarında olan genç, **"Başüstüne buradan uzaklara giderim, bu yapmış olduğunuz iyilikten sonra size zarar getirir miyim? Ceddin Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) şefaathin olsun. Yalnız senden bir ricada bulunacağım, onu da yaparsanız yağmış olduğunuz bu iyilik kadar sevabı vardır. "Benim anam var, yanına git de benim kurtulduğu ve onun yanına geri geri gelmemim şimdilik imkansız olduğunu bildir de merak etmesin.."** Duvarcı 'peki bu haberi iletirim' dedi.

Duvarcı derki: Gencin bana tarif ettiği yere gittim. Gittiğimde bir cemaat toplanmış, ağlaşıyor ve ağıtlar yakıyordu. Bu manzarayı ve acı olayı gördüğüm zaman anladım ki, bu evin, gencin evi olduğunu tahmin ettim. Yaklaşıp cemaatten birine: **"Neden ağlıyorsunuz diye sorduğum zaman bana dediler ki, dün Reşid bu kadıncağızın oğlunu alıp binanın temeline koydurttu. Bu sebepten dolayı, komşular annesine başsağlığı diliyorlar"** dedi. Duvarcı **"bu gencin annesinin yanına beni götürün"** dedim, yanına varınca ona olayı anlattım ve çocuğunun saçından aldığım örnekleri kadıncağıza vererek: **"Merak etme oğlun hayatta. Ben onu kurtardım haberin olsun, sana haber vermeme istedi, ağlamayı ve üzölmeyi bırak Bu olaydan kimsenin haberi olmasın lütfen. Haber duyulursa, Haruel-Reşid beni yok eder"** dedikten sonra oradan ayrıldım diyor.

Hz. Muhammed (s.a.v.) ve İslam Dini:

Resulallah (s.a.v) İslam dinini yaymak için 23 yıl boyunca sahabeleri ve kendisine inanan diğer müminlerle birlikte birçok zorluklara katlanarak mücadele vermiştir.

Hz. Muhammed'in vefatından sonra Müslümanlar arasında hilafet nedeniyle başlayan gerginlik ilerleyen süreçte ne yazık ki giderek artmıştır.

Hz. Muhammed (s.a.v) döneminde Allah yolunda cihat yapılırken daha sonraki süreçte iktidar uğruna cihat ağırlık kazanmaya başlamıştır.

Gruplara ayrılan Müslümanlar arasında yakın tarihimize kadar istenmeyen bazı tatsız olaylar meydana gelmiştir.

Özellikle Muaviye zamanında hilafet krallığa dönüşmüş, iktidarın bütün olanakları ehlibeytin tasfiyesine, ehlibeyt sevgisinin gönüllerden yok edilmesine yönelik sistemli kısımlar başlatılmıştır.

Ehlibeyte karşı kin duyan Muaviye adeta intikam alma dürtüsü ve iktidarda kalma kaygısıyla ehlibeyte ve ehlibeyt sevenlerine yönelik zulümleri başlatmıştır.

Muaviye son günlerinde, ölüme yakinken zorla aldığı hilafeti oğlu yezide devrederek onu Müslümanların başına musallat kılmıştır.

Muaviye'nin oğlu Yezit, babasından daha da ileri giderek Kербela'da Hz. Hüseyin'i zalimce şehit etmiştir. Kербela olayından sonra ehlibeyt yandaşları ile Yezit'in yandaşları arasında gerginlik daha da artmış, çelişki keskinleşmiştir.

Emevilerin iktidarına Abbasiler tarafından son verildikten sonra ehlibeyt yanlıları sevinmişler, ancak bu sevinçleri kısa bir süre sonra suya düşmüştür. Çünkü ehlibeyt soyuna ve ehlibeyt yandaşlarına yönelik tasfiye ve dışlama politikaları Abbasiler döneminde de sürmüştür. Hz. Muhammed'in soyundan gelen imamlar, yukarıda açıklandığı gibi tek tek, sinsi bir şekilde dönemin iktidarları tarafından şehit edilmişlerdir. Halkın ehlibeyte olan ilgi ve sevgisini yok edemeyen dönemin iktidarları, çareyi Hz. Muhammed'in torunlarını (İmamları) yok etmekte bulmuşlardır.

Tarihin her kesitinde ehlibeyt yandaşları, iktidarların nimetlerini değil, ehlibeyt sevgisini tercih etmişlerdir. Ehlibeyt yandaşları aşağılanmalara, zulümlere, tecritlere, sürgünlere, katliamlara maruz kalmış olmalarına rağmen ehlibeyt'e olan bağlılıklarını, sadakatlerini hiçbir zaman yitirmemişlerdir.

Selçuklu döneminde de zaman zaman ehlibeyt yandaşlarına yönelik mücadeleler sürmüştür. Öyle ki, o dönemlerde Selçuklular Hıristiyanlarla iyi geçinmişler ancak ehlibeyt yandaşlarını düşman olarak görmüşlerdir. ⁽⁹⁰⁾

Ehlibeyt yanlılarına karşı yapılan zulümler gelenekselleşmiş, kronik bir hal almıştır. İktidarlar tarafından ehlibeyt yanlıları hakkında yapılan menfi propaganda, bazı Müslüman topluluklarda onlara karşı nefret duygularını körüklemiştir. Ehlibeyt dostlarına yönelik insafsız suçlamalar yakın tarihe kadar sürmüştür.

Ehlibeyt yanlılarına yönelik şiddet ne yazık ki Osmanlı döneminde de görülmüştür. Özellikle Yavuz Sultan Selim Zamanında kısımlar artarak sürmüştür.

Yavuz Sultan Selim Trabzon valisi iken tahtı ele geçirmek için İstanbul'a sefer düzenleyerek babasını öldürme teşebbüsünde bulunmuştur. Daha sonra babası tahtı bırakmak zorunda kalmıştır. Yavuz Sultan Selim tahta geçtikten sonra Doğu Anadolu'ya akınlar düzenlemiş, özellikle ehlibeyt yanlısı Türkmenleri katletmiştir. Kendisi gibi aynı dili konuşan şah İsmail ve taraftarlarına yönelik soykırım uygulayan Yavuz, bölgedeki bazı Kürt ve Ermeni aşiretlerinden de destek almıştır. ⁽⁹¹⁾

Yavuz Sultan Selim zamanında zulme uğrayan ehlibeyt taraftarları kendilerini koruyabilmek, varlıklarını sürdürebilmek için kimliklerini gizlemek, gözden uzak kuytu

⁽⁹⁰⁾ Kaynak yazılacak

⁽⁹¹⁾ Kaynak gelecek

yerlerde, dağlarda yaşamak zorunda kalmıştır. Buna rağmen gönüllerindeki ehlibeyt sevgisi ve ehlibeyt'e olan sadakatleri artarak devam etmiştir.

Birçok istismarla karşı karşıya kalan ehlibeyt yandaşları, sürekli horlanmış, ezilmiş, kıyım görmüş, dışlanmış, birbirlerinden kopuk yaşamış, fırkalara ayrılmışlardır.

Ehlibeyt sevenleri 1400 yıllık zaman diliminde mağdur edilmiş, zulüm görmüşlerdir. Tarihte hiçbir topluluk böylesine sistemli bir şekilde zulüm görmemiştir.

Geldiğimiz bu zamanda özellikle Türkiye'de laikliğin benimsenmesi sonucunda inançlar nispeten özgür bir ortamda tartışılır olmuştur. Bizi böyle bir konuma getiren büyük Atatürk'e minnet borcumuz vardır. Ruhu Şad olsun. Muaviye ve oğlu Yezit ile başlayan zulüm Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet döneminde son bulmuştur. Atatürk'ten sonra iktidara gelen bütün yöneticiler laikliği benimsemiş ve geliştirme yönünde adımlar atmışlardır.

Bu süreçte ehlibeyt yanlıları tarihte ilk kez cumhuriyet döneminde rahat bir nefes almışlardır. Yakın tarihimizde münferit olaylar olmuş olsa da bu olaylar devletin inisiyatifi dışında gerçekleşmiş ve kovuşturulmuştur.

Günümüzde Müslümanlık yeniden irdeleniyorsa taraf olmadan önce tarihin gerçeklerini olduğu gibi kabul etmek gerekir. İnançların özgürce tartışıldığı ortamlarda ayrılıklar, çelişkiler asgari düzeye düşer, uygar zeminde uzlaşma sağlanır. İslam bahçesinin gülleri sevgiyle güçlenir. Muassır medeniyetler seviyesine ulaşma ülküsü gerçekleşir.

الوثيقة

إن الدين عند الله الإسلام "قرآن كريم"

المسلمون العلويون ... شيعة أهل البيت (ع)

بيان عن عقيدة المسلمين العلويين

أصدره الأفاضل من رجال الدين والثقات من المسلمين العلويين في الجمهورية العربية السورية والجمهورية اللبنانية

قال تعالى: إنما يريد الله ليذهب عنكم الرجس أهل البيت ويطهركم تطهيرا سورة الأحزاب/الآية 33

المقدمة

بقلم سماحة العلامة آية الله المجاهد السيد حسن مهدي الشيرازي (قدس سره)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لوليه، والصلاة والسلام على نبيه، والأطهار من عترته

و بعد:

لقد وفقني الله تعالى لزيارة إخواننا المسلمين (العلويين) في الجمهورية العربية السورية من 3-7 شعبان 1392هـ، ثم زرت إخواننا المسلمين (العلويين) في طرابلس - لبنان، وذلك على رأس وفد من العلماء بأمر من سماحة الإمام المجدد المرجع الديني أخي :

السيد محمد الشيرازي (دام ظله)، فالتقيت بجماعة من أفاضل علمائهم ومثقفهم، وجموع من أبناء المدن والقرى في جوامعهم ومجامعهم، وتبادلنا معهم الخطب والأحاديث، فوجدتهم - كما كان ظني بهم - من شيعة أهل البيت الذين يتمتعون بصفاء الإخلاص، وبراعة الالتزام بالحق.

وهذا البيان الذي أجمع عليه الأفاضل من علمائهم خبر يصدق الخبر، فمن خلاله يرفع إخواننا المسلمون (العلويين) رؤوسهم فوق ما تبقى من ضباب الطائفية ليقولوا كلمتهم عالية مدوية: إننا كما نقول، لا كما يقول عنا المتقولون. هذا البيان الذي يقدمه إلى الرأي العام أصحاب الفضيلة من شيوخهم هو واضح وصريح لأداء دالتين:

الأولى: إن العلويين هم شيعة ينتمون إلى أمير المؤمنين علي بن أبي طالب (ع) بالولاية، وبعضهم ينتمي إليه بالولاية والنسب، كسائر الشيعة الذين يرفع انتمائهم العقيدي إلى الإمام علي (ع)، وبعضهم يرتفع إليه انتماءه النسبي أيضا.

الثانية: إن (العلويين) و (الشيعة) كلمتان مترادفتان مثل كلمتي (الإمامية) و (الجعفرية)، فكل شيعي هو علوي العقيدة، وكل علوي هو شيعي المذهب.

وأود هنا - كأبي مسلم له حق الحسبة - أن ألفت أنظار الذين يهملون قول الله تعالى: "ولا تقولوا لمن ألقى إليكم السلام لست مؤمنا تبغون عرض الحياة الدنيا" الفت أنظارهم، إلى أنه قد انتهى عصر التقاطع الذي كان يسمح بالترشق بالتهم، وجاء عصر التواصل الذي لا يسمح بمرور الكلمة إلى عبر الأضواء الكاشفة.

وأسأل الله تعالى أن يجمع كلمة المسلمين كافة على ما فيه خيرهم ورضاه تعالى، إنه ولي التوفيق.

حسن مهدي الشيرازي

11/ذي القعدة الحرام/1392هـ

لبنان - بيروت

نص البيان

هذا بلاغ للناس و لينذروا به وليعلموا أنما هو إله واحد وليذكروا أولوا الألباب. سورة إبراهيم/الآية 52.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله والحمد حقه كما يستحقه، نستعين به و نستهديه ونؤمن به ونتوكل عليه، والصلاة والسلام على محمد بن عبد الله سيد النبيين وخاتم المرسلين، وأزكى سلامه على ساداتنا الأئمة الهداة المهديين الذين أذهب الله عنهم الرجس وطهرهم تطهيراً.

أما بعد:

فإن أكثر ما يفرق بين الناس جهلهم بحقيقة بعضهم البعض، وإتباعهم لما تزين لهم أهوائهم، واعتمادهم في التحدث عن سواهم على الأقاويل دون تمحيص أو تثبت، وهذا الجهل المفرق بين الناس أعطى تأثيره السيئ في الماضي والحاضر:

1- في الماضي:

جعل الناس يتراشقون بالتهمة إبان التخاصم السياسي، فكان كل فريق يسجل على الآخر ما يتهمه به في دينه و دنياه.

2- في الحاضر:

لا يزال المتزمتون و المغرضون يتناقلون التهم المسجلة في الماضي على أنها حقائق تاريخية، ويروجها أعداء العرب والمسلمين من يهود وغيرهم، حتى لتكاد تقطع كل صلة رحم دينية، إن لم تكن قطعتها.

والعرب والمسلمون اليوم - في محنتهم السياسية، وفي يقظتهم الحاضرة - مدعوون إلى التسامح الإسلامي في الخلافات حول الفروع، وعلى الأخذ بما يقره العقل والدين، لا بما يقوله أو يسجله الجهلاء و المغرضون . ومصالحة جماعات العرب والمسلمين في هذا الظرف الحرج تقتضي من عقلاء كل جماعة اليقظة والحذر من التشنيع على الغير بما عند جماعتها مثله أو شبيهه به.

ولا يخلو أي مجتمع من انحرافات دخيلة، صار بسببها عرضة للتشهير والتحامل، والمصلحة كل المصلحة في المبادرة إلى إصلاحها والتخلص منها، بدلا من الاستمرار في التشهير بأخطاء الآخرين والتنديد بها. ولقد كان مجتمعنا، نحن المسلمين العلويين، مستهدفاً لأقسى أنواع التشنيع في الماضي، ولا تزال النفوس المريضة تنبش من الماضي، وتردد ما يختلقه أعداء الإسلام و العروبة، ولا يردعها دين ولا يثنيها كتاب ولا خلق.

وإنا لنحذر - والعدو حولنا يتربص بنا و يكيد، والأمم بلغت الأجواء - من التحامل والتنديد، والله سبحانه أوعد المشنعين بأشد العذاب: " إن الذين يحبون أن تشيع الفاحشة في الذين آمنوا لهم عذاب أليم.(1)". سورة النور/الاية 19 وإلى السادرين في الاختلاق والتشهير نتوجه بقوله سبحانه: " يا أيها الذين آمنوا لا تكونوا كالذين آذوا موسى فبرأه الله مما قالوا وكان عند الله وجيهاً " سورة الاحزاب/ الاية 69.

وما من خطة للإصلاح أجدى من الدعوة إلى سبيل الله بالحكمة والموعظة الحسنة: " ادع إلى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة، وجادلهم بالتي هي أحسن إن ربك هو أعلم بمن ضل عن سبيله و هو أعلم بالمهتدين " سورة النحل/الاية 125 .

وما من سبيل للقاء أجدى من النشر والإطلاع والتمحيص فتزول حجج المفترين وذرائع المغرضين.

وانطلاقاً من هذه المفاهيم القويمة، وحفاظاً على الأخوة الإسلامية، وحرصاً على الحقيقة أن تشوهها النفوس السقيمة، كان لعلماننا مواقف نبيلة في مناسبات اختلفها الأجنبي للتفريق بين أبناء الأمة الواحدة، ونحن نفتخر هنا على غيظ من فيضها، على سبيل الإشارة والتذكير، لا على سبيل الإحصاء والحصر:

أ- في بداية الاحتلال الفرنسي للبلاد السورية، وإحداث (دولة العلويين المستقلة) قام الأجنبي بمحاولة لنائمة، كما فعل بالمغرب العربي، حيث أثار هناك قضية الظهير المغربي المشهورة، محاولاً فصل البربر عن العرب، بأن يحكم البربر حسب أعرفهم وعاداتهم، لا بموجب الشريعة الإسلامية، وكذلك أراد أن يكون للمحاكم المذهبية العلوية هنا تشريع خاص، مابين للتشريع الإسلامي. وقد رفض ذلك قضاتنا العلويين وأعلنوا بإصرار وقوة أنهم مسلمون، وتشريعهم إسلامي جعفري. فترجع الأجنبي، وحكم قضاتنا في الزواج والطلاق و غيرهما بمقتضى مذهبنا الإسلامي الجعفري، لا زيادة بذلك ولا نقصان، وبهذا أفسدوا على الأجنبي خطتها، التي كان يرمي بها إلى إبعاد هذه المنطقة عامة، والمسلمين العلويين خاصة، عن حظيرة العروبة والإسلام، ليوطد فيها حكمه وينفذ غاياته.

ب- وفي سنة 1936م نشر علماؤنا في كراس قراراً من بندين:

البند الأول: "كل علوي فهو مسلم يقول ويعتقد بالشهادتين، ويقدم أركان الإسلام الخمسة"

البند الثاني: " كل علوي لا يعترف بإسلاميته، أو ينكر أن القرآن كتابه وان محمداً (ص) نبيه، لا يعد في نظر الشرع علويًا، ولا يصح انتسابه للمسلمين العلويين.

و قد أردفوا هذا بمذكرة إضافية عن عربيتهم ودينهم جاء فيها بالحرف: " إن العلويين شيعة مسلمون، وقد برهنوا طوال تاريخهم عن امتناعهم من قبول كل دعوة من شأنها تحوير عقيدتهم.

وجاء فيها: " إن العلويين ليسوا سوى أنصار الإمام علي - عليه السلام - وما الإمام علي سوى ابن عم الرسول (ص) وصهره ووصيه، وأول من آمن بالإسلام، ومن مكانه في الجهاد والفقہ والدين الإسلامي مكانه، وإن القرآن الكريم هو كتاب العلويين.

وجاء فيها: " وما العلويين سوى أحفاد القبائل العربية التي ناصرت الإمام علياً - عليه السلام - فوق صعيد الفرات.

ج- وفي مناسبة أخرى أثارها الأجنبي أيضاً سنة 1938 ميلادي، وقع علمائنا (في 9 جمادى الآخرة 1357هـ) جواباً عن سؤال قدم إليهم، ونكتفي من الجواب بهذه العبارات ننقلها بالحرف:

"إن الدين عند الله الإسلام" سورة آل عمران/ الآية 19. "ومن يبتغ غير الإسلام ديناً فلن يقبل منه وهو في الآخرة من الخاسرين" سورة آل عمران/ الآية 85. وإن مذهبنا في الإسلام هو مذهب الإمام جعفر الصادق والأئمة الطاهرين (ع)، سالكين بذلك ما جاء به خاتم النبيين سيدنا محمد بن عبد الله (ص) حيث يقول: (إني تارك فيكم ما إن تمسكتم به لن تضلوا بعدي: الثقلين، أحدهما أعظم من الآخر، كتاب الله حبل ممدود من السماء إلى الأرض، وعترتي أهل بيتي، ولن يفترقا حتى يردا علي الحوض) هذه هي عقيدتنا نحن العلويين وفي هذه كفاية لقوم يعقلون .

د- و في المناسبة ذاتها أصدر علامة الشعب الشيخ سليمان أحمد الفتوى التالية، وقد وقعها العلامتان الشيخ صالح ناصر الحكيم والشيخ عيد ديب الخير (قولوا آمنا بالله) - آمنا بالله - الآية سورة البقرة/ الآية 136. رضيت بالله ربا وبالإسلام ديناً، وبمحمد بن عبد الله رسولاً ونبياً، وبأمر المؤمنين علي إماماً. برئت من كل دين يخالف دين الإسلام. أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله، هذا ما يقوله كل علوي لفظاً و اعتقاداً، ويؤمن به تقليداً أو اجتهاداً .

وقد جمع أكثر ما كتب في هذه المناسبة في كتيب عنوانه: (تحت راية لا إله إلا الله محمد رسول الله) أصدره صاحب السيادة والفضيلة ذو الشرف المشرق العلامة الشريف عبد الله آل الفضل أعزه الله، وطبع في مطبعة الإرشاد باللاذقية عام 1357هـ.

هـ: وأخيراً نسجل الفتوى التالية التي كان قد أصدرها العلامة الشيخ سليمان أحمد، منذ ما يزيد على خمسين عاماً، بمناسبة اختلاف إخوانه المشايخ الأجلاء حول جواز الجمع بين البنت وعمتها أو خالتها، وهذه الفتوى هي خاصة بالعلويين ولا تقية بينهم، وهي لا تدع مجالا للريب في تمسكهم بالمذهب الجعفري، و فيها تنبيه من أخذ منهم بالتقية على العودة إلى الأصل، وهذا نص الفتوى: " ليس لدى العلويين مذهب مستقل للعبادات والأحكام المبنية على معرفة الحلال والحرام، والمعاملات كالموارث وغيرها، وذلك اعتماداً منهم على المذهب الإمامي الجعفري، الذي هو الأصل، وهم فرع منه، فرجوعهم إليه في أصول الفقہ وفروعه هو الواجب الحق الذي لا مندوحة عنه، وهو لم يترك شاردة ولا واردة إلا ذكرها.

و قد وقع هذا الجواب كل من أصحاب الفضيلة: الشيخ يوسف غزال المفتي في قضاء الحفة، والشيخ علي حمدان القاضي المذهبي في طرطوس، والشيخ كامل صالح ديب، والشيخ عيد ديب الخير، والشيخ صالح ناصر الحكيم، والشيخ يونس حمدان، والشيخ حسن حيدر القاضي المذهبي في اللاذقية، والشيخ علي عبد الحميد المفتي في قضاء جبلة، والشيخ محمد حامد القاضي المذهبي في مصياف.

وهذه الصلوة، وإن تكن انقطعت (بواسطة السياسة) من مئات السنين حتى انتبه إليها في عصرنا هذا، فقد بقيت من هذه الفروع مسائل يتوارثها الخلف عن السلف تقليداً لاجتهاد سابق، وقد أدركت في عصري من المشايخ الأجلاء من جمع البنت و عمتها والبنت وخالتها أيضا .

أما الإخوان الذين ينكرون ذلك فلا يرجعون فيه إلى أصل يعتمدون عليه، إلا ما حكمت عليهم به التقية، إذ أخذوا الإرث وآداب الشريعة أخيرا عن أهل السنة، بحكم الوقت و الأحوال والرخصة المعطاة لهم من أئمتهم حسبما يسمح به التأويل.

وبما أننا نعتقد أن أئمتنا هم هداتنا وقادتنا وسبلنا إلى الله، وهم لا يفارقون الكتاب ولا يفترقون عنه، فيجب علينا الأخذ بحجزهم وترك أقوال من خالفهم من الفقهاء، كأننا من كان، هذا ما أراه و أقول به وأعتقده، والسلام على من عرف الحق وأهله و كان لله قوله وفعله، وصلى الله على سيدنا محمد وآله وسلم.

وخلال عام 1952 ميلادي استصدر علماؤنا مرسوما تشريعا رقم 3 في 15/6/1952 ميلادي، وقراراً من مفتي الجمهورية السورية رقم 8 في 27/9/1952 ميلادي، بعد مناظرات ومناقشات طويلة مع سماحة المفتي العام، ومراجعات استمرت 20 يوما في دمشق، وقد تألف بموجب هذا المرسوم لجنة من أفضل علمائنا قامت بفحص من تقدم إليها من شيوخ جعفرين في سوريا، وأجازت بعضهم وسمحت لهم بارتداء الكسوة الدينية المنصوص عليها في المرسوم التشريعي رقم 33.

ونحن اليوم حرصا منا على تمتين الصلات بإخواننا في الدين والوطن، ووقاية لهم من الانخداع بما يدسه أعداء العروبة والإسلام، ويرجف به المفترون والحاقدون من شائعات تفرق وتهدم بما توظف من فتن، وموظف الفتنة معروف نصيبه من الله ورسوله.

وتنفيذا لما يمليه علينا روح الدين الإسلامي من واجب (البلاغ المبين). والتزاما بما كان عليه أئمتنا الأبطال، من غيرة على تبليغ رسالة النبي العربي محمد (ص). وبما كان فقهاؤنا الذين يتتبعون خطى الأئمة المعصومين في الغيرة على دين الإسلام وتوحيد كلمة بنيه.

عملا بهذه الأهداف الإنسانية الإلهية. وانسجاما مع ما سبق لسلفنا الصالح من مواقف هادفة لتوحيد الكلمة،
يأعلان الحقيقة وإزالة كل إيها وإيها.
و استجابة لتوصية أصحاب الفضيلة علمائنا لدى اجتماعهم التاريخي في 24/8/1392هـ بتتبع خطى أعلامنا وثقاتنا.
وبناء على رغبتهم بمد بحرهم السائغ شرايه بما هو معترف منه: "كالبحر يطره السحاب وماله فضل عليه لأنه من مائه"

وإيدانا بإشراق فجر اليقين، ماحيا بنوره سدقات الأباطيل. وإظهارا للحق والحقيقة ابتغاء مرضاة الله، وتثبيتاً من أنفسنا، وإعلاء لكلمة التوحيد وتوحيد الكلمة، وقربة إليه تعالى ونفعاً للمؤمنين من خلقه.

فقد عمدنا إلى اقتفاء أثرنا الصالح، وترجيح ما ارتفعت به أصواتهم وتجديد ما سجلته أqlامهم موجزاً مما ندين الله به في سرنا وعلانيتنا، ونحن بعملنا هذا لا نضيف جديداً إلى ديننا وعقيدتنا، ولكنه تجديد لإقامة الحجة وإيضاح المحجة وتأكيد لما كنا ونكون عليه، كما نؤكد في صلواتنا يومياً تجديد العهد مع الله ورسوله (ص)، وحكمة الله بالغة في إلزام المؤمنين بتجديد العهد مع الله كل يوم عدداً من المرات.

والله وحده نسأل أن يكون عملنا هذا قبساً يفي إلى نوره كل جاهل أو مشكك، وهدياً تطمئن إليه كل نفس.

عقيدتنا:

الدين:

نعقد أنه ما شرعه الله سبحانه لعباده على لسان آخر رسول من رسله، وآخر الأديان الإلهية وأكملها هو: الإسلام، " إن الدين عند الله الإسلام " آل عمران/19. " ومن يبتغ غير الإسلام ديناً فلن يقبل منه وهو في الآخرة من الخاسرين " آل عمران/85.

الإسلام:

هو الإقرار بالشهادتين: " أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً رسول الله " و الالتزام بما جاء به النبي (ص) من عند الله.

الإيمان:

هو الاعتقاد الصادق بوجود الله سبحانه وملائكته وكتبه ورسوله مع الإقرار بالشهادتين.

أصول الدين:

نعقد أن أصول الدين خمسة: (التوحيد والعدل والنبوة والإمامة والمعاد). وتجب معرفتها بالبرهان والدليل الموجب للعلم لا بالظن أو التقليد.

التوحيد:

نعقد بوجود وجود إله واحد لا شريك له، لا يشبه شيئاً لا يشبهه شيء، خالق للكائنات كليها وجزئها، ليس كمثل شيء وهو السميع البصير " سورة الشورى/11. وهو كما أخبر عن نفسه بقوله تعالى: " قل هو الله أحد، الله الصمد، لم يلد ولم يولد، ولم يكن له كفواً احد " سورة التوحيد/الآية 1-4.

العدل:

نعتقد بأن الله تعالى عدل منزّه عن الظلم " ولا يظلم ربك أحداً " الكهف/49. ولا يحب الظالمين، وأنه تعالى، إثباتاً لعدله " لا يكلف الله نفساً إلا وسعها" البقرة/286. ولا يأمر الناس إلا بما فيه صلاحهم، ولا ينهاهم إلا عما فيه فسادهم "من عمل صالحاً فلنفسه ومن أساء فعليها وما ربك بظلام للعبيد " سورة فصلت/46.

النبوة:

نعتقد بأن الله سبحانه، لطفاً منه بعباده، اصطفى منهم رسلاً وأمدهم بالمعجزات الخارقة، ويميزهم بالأخلاق العالية، وأرسلهم إلى الناس "لئلا يكون للناس على الله حجة بعد الرسل " سورة الأنعام/48. لتبليغ رسالاته، حتى يرشدوهم إلى ما فيه صلاحهم، ويحذروهم عما فيه فسادهم في الدنيا والآخرة "وما نرسل المرسلين إلا مبشرين ومنذرين " سورة الأنعام/48. والأنبياء كثيرون، وقد ذكر منهم في القرآن الكريم خمسة وعشرون نبياً ورسولاً، أولهم أبونا آدم وخاتمهم سيدنا محمد بن عبد الله (ص) وهو نبي ورسول، أرسله الله للعالمين كافة بشيراً ونذيراً، وشريعته السمحة آخر الشرائع الإلهية وأكملها، وهي صالحة لكل زمان ومكان.

ونعتقد أن الله عصم الأنبياء من السهو والنسيان وارتكاب الذنوب، عمداً وخطأً، قبل النبوة وبعدها، وجعلهم أفضل أهل عصورهم وأجمعهم للصفات الحميدة.

الإمامة:

نعتقد أنها منصب إلهي، اقتضته حكمة الله سبحانه لمصلحة الناس، في مؤازرة الأنبياء بنشر الدعوة، والمحافظة بعدهم على تطبيق شرائعهم وصونها من التغيير والتحريف والتفسيرات الخاطئة.

ونعتقد أن اللطف الإلهي اقتضى أن يكون تعيين الإمام بالنص القاطع والصريح "وربك يخلق ما يشاء ويختار ما كان لهم الخيرة " سورة القصص/68. وأن يكون الإمام معصوماً - مثل النبي - عن السهو والذنب والخطأ، لكي يطمئن المؤمنون بالدين إلى الاقتداء به في جميع أقواله وأفعاله، والأئمة عندنا اثنا عشر، نص عليهم النبي (ص) وأكد السابق منهم النص على إمامة اللاحق. ونعتقد أن الإمام الذي نص عليه الله تعالى وبلغ عنه رسوله الأمين في أحاديث متواترة هو:

أمير المؤمنين علي بن أبي طالب - عليه السلام - عبد الله وأخو رسوله وسيد الخلق بعده، وجاء النص بعده لابنيه سيدي شباب أهل الجنة الحسن والحسين - عليهما السلام - وبعدهما للتسعة من ولد الحسين:

الإمام زين العابدين علي بن الحسين، فابنه الإمام الباقر محمد بن علي، فابنه الإمام الصادق جعفر بن محمد، فابنه الإمام الكاظم موسى بن جعفر، فابنه الإمام الرضا علي بن موسى، فابنه الإمام الجواد محمد بن علي، فابنه الإمام الهادي علي بن محمد، فابنه الإمام الحسن بن علي الملقب بالعسكري، فابنه الإمام الثاني عشر صاحب الزمان الحجة المهدي، عجل الله به فرج المؤمنين، وسيظهره الله في آخر الزمان فيملاً الدنيا قسطاً وعدلاً كما ملئت ظلماً وجوراً.

المعاد:

نعقد أن الله سبحانه يبعث الناس أحياء بعد الموت للحساب " وأن الساعة آتية لا ريب فيها وأن الله يبعث من في القبور " سورة الحج/7. فيجزى المحسن بإحسانه والمسيء بإساءته " ليجزي الذين أسأؤوا بما عملوا ويجزي الذين أحسنوا بالحسنى " سورة النجم/31. "يومئذ يصدر الناس أشتاتا ليروا أعمالهم فمن يعمل مثقال ذرة خيراً يره ومن يعمل مثقال ذرة شراً يره" سورة الزلزلة/6-8. وكما نؤمن بالمعاد، فإننا نؤمن بجميع ما ورد في القرآن الكريم والحديث الصحيح من أخبار البعث والنشور والحشر، والجنة والنار، والعذاب والنعيم، والصراف والميزان، وما إلى ذلك "رينا آمنا بما أنزلت وأتبعنا الرسول فاكتبنا مع الشاهدين" سورة آل عمران/53.

أدلة التشريع عندنا أربعة:

1. القرآن الكريم:

نعقد أن المصحف الشريف المتداول بين أيدي المسلمين هو كلام الله تعالى لا تحريف فيه ولا تبديل " وأنه لكتاب عزيز * لا يأتيه الباطل من بين يديه ولا من خلفه تنزيل من حكيم حميد " سورة قصلت/41-42.

2. السنة النبوية:

وهي عندنا ما ثبت عن النبي (ص) من قول وفعل وتقرير، وهي المصدر الثاني للتشريع، ونعقد أن من أنكر حكماً من أحكامها الثابتة فهو كافر، مثل من أنكر حكماً من أحكام القرآن، لأن السنة النبوية لا تتعارض مع الكتاب الكريم إطلاقاً. ويلحق بها ما ثبت عن الأئمة الطاهرين قولاً وفعلاً وتقريراً.

3. الإجماع:

نعقد أن ما أجمع عليه المسلمون من أحكام الدين. وفيهم الإمام المعصوم، فهو دليل قطعي ولو خفي علينا مستنده من الكتاب والسنة، والإجماع بهذا التعريف لا يتعارض مع نصوصهما.

4. العقل:

الدليل العقلي حجة إذا وقع في سلسلة العلل أو كان من المستقلات العقلية، ويقتصر استعمال الدليل العقلي في الفقه عندنا على المجتهد، وهو من حصلت عنده ملكة تساعده على استنباط الأحكام الفرعية من أدلتها التفصيلية. والمرجع المقلد عندنا هو: (من كان من الفقهاء صائناً لنفسه، حافظاً لدينه، مخالفاً على هواه، مطيعاً لأمر مولاه، فللعوام أن يقلدوه) كما ورد عن صاحب الزمان عجل الله فرجه. الوسائل ج/18 ص 94 ب 10 ح 20.

فروع الدين:

نعقد أنها كثيرة، وكنا نؤثر أن نكتفي بذكر بعضها رغبة في الإيجاز، محيلين المتطلع إلى المعرفة، والمرجع، والمتعنت، إلى كتب علمائنا المبتوثة في المكاتب، فهي تفصل عقائدنا بوضوح، ولكننا انسياقاً مع خطتنا التي رسمناها في هذا البيان، رأينا أن نتعرض لذكر بعضها بكثير من الإيجاز وخصوصاً العبادات منها:

الصلاة:

نعتقد أنها " كانت على المؤمنين كتاباً موقوتاً " سورة النساء/103. وأنها عمود الدين، وأهم العبادات التي فرضها الله على عباده، وأحب الأعمال إليه) وإن قبلت قبل ما سواها، وإن ردت رد ما سواها) مستدرك الوسائل/ ج: 3 باب 6 ص 25 ح 2925. ونعتقد أن الصلوات المفروضة يومياً خمس: الظهر والعصر والمغرب والعشاء والصبح، ومجموع ركعاتها سبع عشر ركعة، تقصر الرباعية منها على النصف في حالات السفر والخوف. ونعتقد أن من الصلوات الواجبة: صلاة الجمعة والعيد مع استكمال شروطها، وصلاة الطواف الواجب، وصلاة الميت، و.... الخ.

كما نعتقد أن من الصلوات المستحبة: النوافل أو السنن، ومجموع ركعاتها أربع وثلاثون ركعة في الأوقات الخمسة، وتعرف عندنا بالرواتب اليومية، ويجوز الاقتصار على بعضها، كما يجوز تركها جميعاً. ونعتقد بحصول الثواب على فعل المستحبات، وبعدم ترك فعلها.

الأذان والإقامة:

نعتقد باستحبابهما قبل الدخول في الصلاة، وفصول الأذان عندنا ثمانية عشر فصلاً، وفصول الإقامة سبعة عشر.

أما الشهادة لعلي - عليه السلام - بالولاية فنعتقد استحباب ذكرها فيها بعد الشهادة لمحمد (ص) بالرسالة، كما نعتقد أن عدم ذكرها لا يؤثر في صحة إقامتها.

الصوم:

نعتقد أنه من أركان الدين الإسلامي، ويجب على مكلف كل مستطيع، امتثالاً لقوله سبحانه: "يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم الصيام..." سورة البقرة/183. وهو شرعاً الإمساك عن المفطرات من أول الفجر الصادق إلى المغرب الشرعي مع نية القربة، ويجب في شهر رمضان، وفي موارد أخرى مذكورة في كتب الفقه.

الزكاة:

نعتقد أنها من الأركان التي بني عليها الإسلام، ولها شرائط عديدة مذكورة في كتب الفقه، وتجب في النقيدين: الذهب والفضة، والأنعام الثلاثة: الإبل والبقر والغنم، والغلات الأربع: الحنطة والشعير والتمر والزبيب، وتستحب في موارد أخرى.

الخمس:

نعتقد بأنه حق واجب فرضه الله بقوله تعالى: "واعلموا انما غنمتم من شيء فإن لله خمسه" سورة الأنفال/41.

الحج:

نعتقد بأنه واجب لقوله تعالى: "ولله على الناس حج البيت من استطاع إليه سبيلاً" سورة آل عمران/97. ويجب على كل مسلم بالغ عاقل، ذكراً كان أم أنثى، مرة واحدة في العمر، بشرط الاستطاعة وتخليّة السرب، (أي: الأمن على النفس والمال والعرض).

الجهاد:

نعتقد بأنه من أركان ديننا، ويجب من أجل الدعوة إلى الإسلام وجوبه كفائي، ويجب أيضاً من أجل الدفاع عن الإسلام وبلاد المسلمين وعن النفس والعرض والمال، ووجوبه عيني على كل من يستطيع أن يقدم نفعاً.

الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر:

نعتقد أنهما من فروع الدين، ونعتقد أن الله أمر بكل خير وسماه معروفاً، أمر بإيجاب أو ندب، ونهى عن كل شر وسماه منكراً، نهى تحريم أو كراهة "ولتكن منكم أمة يدعون إلى الخير ويأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر".

الولاء والبراء:

ومعناهما المحبة لله ولأنبيائه ولالأئمة الطاهرين، والبراءة من أعداء الله. أما بقية فروع الدين، ومنها الزواج والطلاق، والخلع والظهار والإبلاء، ومنها أحكام كالديات والقصاص والكفارات، ومنها معاملات كالبيع والشراء والضمان و المزارعة والمساقاة وسواها، فإننا نعمل بها وفق نصوص مذهبنا الجعفري، دون خلاف مستندين إلى مراجعه الكثيرة وأهمها:

للفقهاء المجتهدين: الكتب الأربعة، الكافي للكنيني، والتهديب، والإستبصار للطوسي، ومن لا يحضره الفقيه للصدوق.

(وللمقلدين بكسر اللام) الرسائل العملية، وهي فتاوى الفقهاء المراجع.

الخاتمة

هذه هي معتقداتنا نحن المسلمين (العلويين) ومذهبنا هو المذهب الجعفري، الذي هو مذهب من عرفوا بالعلويين والشيعّة معاً، وإن التسمية: (الشيعة والعلوي) تشير إلى مدلول واحد، وإلى فئة واحدة هي الفئة الجعفرية الإمامية الأثنا عشرية.

وإننا لنسأل الله أن يكون في بياننا هذا من الحقائق ما يكفي لإزاحة الضباب عن عيون الجاهلين والمغرضين، وأن يجد فيه القريب والبعيد، والمنصف المتحامل، منهلاً عذبا ومرجعاً مقتعاً.

وإننا نعتبر كل من ينسب إلينا أو يتقول علينا بما يغير ما ورد في هذا البيان، مفترياً، أو مدفوعاً بقوى غير منظورة يههما أن تتفرق كلمة المسلمين فتضعف شوكتهم، أو جاهلاً ظالماً لنفسه وللحقيقة ولا قيمة لقول أحدهما عند العقلاء المتقين.

هذا بياننا ينطق علينا بالحق، وللمطلع عليه أن يحكم بما يشاء، وعليه التبعة أمام الله والدين والوطن ومن الله وحده نستمد العون ونسأله التوفيق إلى ما فيه وحدة أمة نبينا محمد (ص) وصلاحها في دينها ودنياها بتعارفها وتآلفها وتسمحتها وتعاونها على البر والتقوى، وعلى جهاد أعدائها المتربصين الشر بنا جميعاً دون استثناء.

والحمد لله أولاً وآخراً، ولا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم.

أسماء العلماء الموقعين للبيان

أسماء وعناوين أصحاب الفضيلة رجال الدين موقعي هذا البيان من المسلمين (العلويين) في الجمهوريتين:
العربية السورية واللبنانية:

- 1- الأستاذ إبراهيم جمال: اللاذقية.
- 2- الأستاذ إبراهيم سعود: حلبكو، جبلة.
- 3- الأستاذ إبراهيم صالح معروف: حمص.
- 4- الأستاذ إبراهيم حرفوش: المقرمة بانياس، مقيم باللاذقية.
- 5- الشيخ إبراهيم حسن نجار: الشبظلية، مقيم باللاذقية.
- 6- الشيخ إبراهيم الكامل: خطيب في مسجد الإمام علي - عليه السلام - طرابلس - لبنان.
- 7- الشيخ أحمد علي حلوم: الشبظلية، مدرس ديني في منطقة اللاذقية.
- 8- الشيخ أحمد محمد رمضان: إمام مسجد كرم غيزل، صافيتا.
- 9- الأستاذ الحاج أحمد عيد الخير: قرداحة، مقيم باللاذقية.
- 10- الشيخ إسماعيل شحود: اللاذقية .
- 11- الشيخ حسين سعود: حلبكو، جبلة.
- 12- الشيخ حسن عباس آل عباس بيصين: المشرفة، مصياف.
- 13- الشيخ حبيب صالح معروف: حمص.
- 14- الحاج الشيخ حامد عامودي الطرابلسي: حمص.
- 15- الأستاذ الشيخ حمدان الخير: خطيب جامع بالقرداحة.

- 16- الشيخ حسن محمد علي: الدالة, جبلة.
- 17- الشيخ حيدر محمد حيدر: إمام مسجد الحصنان.
- 18- الشيخ سليمان خليل الواقف: إمام مسجد دريكيش.
- 19- الشيخ رجب سعيد خليل: اللاذقية, مفتي منطقة بانياس.
- 20- الشيخ سليمان أحمد سليمان: حمين, صافيتا.
- 21- الشيخ سليمان الحسن: اللاذقية.
- 22- الشيخ سليمان الأحمد خضر: جبلة.
- 23- الشيخ سليمان العيسى المصطفى: خطيب جامع الإمام الصادق - عليه السلام - في حرصون.
- 24- الأستاذ صالح علي صالح: عين التينة, الحفة, مقيم في دمشق.
- 25- الحاج الشيخ عبد الرحمن الخير: القرداحة, مدرس ديني, مقيم في دمشق.
- 26- الشيخ عبد اللطيف إبراهيم مرهج: الدبابة, صافيتا.
- 27- الشيخ عبد الكريم علي حسن: حمين, خطيب جامع الإمام علي - عليه السلام - في طرطوس.
- 28- الحاج الشيخ عبد اللطيف الخير: إمام جامع بالقرداحة.
- 29- الشيخ عبد الكريم الخطيب.
- 30- الشيخ عباس ميهوب حرفوش: المقرمدة, بانياس.
- 31- الشيخ عبد اللطيف شعبان كرفو: صافيتا.
- 32- الشيخ عبد الله عابدين: مفتي منطقة الحفة.
- 33- الشيخ عبد الهادي حيدر: أبو قبيس, مصياف.
- 34- الشيخ علي عبد الله, خطيب مسجد الصفصافة: صافيتا.
- 35- الحاج الشيخ علي عبد الرحمن كنعارو: جبلة, مفتي ومدرس ديني في صافيتا.
- 36- الشيخ علي أحمد محمد كتوب: الدريكيش.
- 37- الشيخ علي الحسن علي: برمانا المشايخ, طرطوس.
- 38- الشيخ علي محمود منصور: طرابلس, لبنان.
- 39- الشيخ علي معروف إبراهيم: الرستن, اللاذقية.
- 40- الشيخ علي عيسى الحسن: جبلة.
- 41- الشيخ علي عزيز إبراهيم: طرابلس, لبنان, متخرج من كلية الفقه في النجف الأشرف.
- 42- الشيخ علي إبراهيم الحسن.

- 43- الدكتور علي سليمان الأحمد: اللاذقية.
- 44- الشيخ غانم ياسين: اللاذقية.
- 45- الشيخ فضل فضه: بكسا، اللاذقية.
- 46- الشيخ فضل غزال: تلة، الحفة، مجاز من كلية الفقه في النجف الأشرف.
- 47- الشيخ كامل حاتم: خطيب مسجد الإمام زين العابدين - عليه السلام - في مشتقتنا، اللاذقية.
- 48- الشيخ كامل الخطيب: إمام مسجد في جيبول - جبلة.
- 49- الشيخ كامل صالح معروف: بيت الشيخ ديب، صافيتا.
- 50- الحاج الشيخ محمود صالح عمران: الطليعي، صافيتا، خطيب مسجد الإمام الصادق - عليه السلام - في حمص.
- 51- الشيخ محمد حامد، قاضي شرعي متقاعد: مقيم بطرطوس.
- 52- الشيخ محمد صالح يوسف، مدرس ديني وخطيب جامع الإمام الحسين - عليه السلام - في بانياس.
- 53- الشيخ محمد حمدان الخير: القرداحة.
- 54- الشيخ محمود سليمان الخطيب: جيبول، جبلة، مقيم باللاذقية.
- 55- الأستاذ محمد علي أحمد: قرداحة، خطيب جامع الإمام الرضا - عليه السلام - في جبلة.
- 56- الشيخ محمد محرز: الشبيلية، اللاذقية، قاضي شرعي متقاعد.
- 57- الشيخ محمد يوسف عمران: ضهر بشير، صافيتا، مقيم في حمص.
- 58- الحاج الشيخ محمود مرهج: بحنين، طرطوس، مدرس في دريكيش ومجاز من النجف الأشرف وكلية الشريعة بدمشق.
- 59- الشيخ محمد علي رمضان.
- 60- الشيخ محمود أحمد عمران: ضهر بشير، صافيتا، مقيم في طرطوس.
- 61- الشيخ محمود محمد سلمان: الجبيلية جبلة.
- 62- الشيخ محمود علي الشريف: بشرائيل، صافيتا، مقيم في طرابلس، لبنان.
- 63- الشيخ محمود سعيد: اللاذقية.
- 64- الشيخ محمود علي سلمى: طرابلس، لبنان.
- 65- الأستاذ محمد بدر: الشامية، اللاذقية.
- 66- الشيخ مسعود صالح حلوم: الرستن، اللاذقية.

- 67- الأستاذ مصطفى السيد: بعمره, صافيتا, مدرس ديني في سمت قبلة, جبلة, و مجاز من جامع الأزهر.
- 68- الشيخ معلى محمد عبد الرحمن.
- 69- الشيخ منصور صالح عمران: خطيب مسجد الإمام الصادق - عليه السلام - في الطليعي, صافيتا.
- 70- الشيخ معروف بدر: الشامية, اللاذقية.
- 71- الحاج الشيخ نصر الدين زيفة: لواء الإسكندرون, مقيم في دمشق.
- 72- الشيخ ياسين محمد اليونس: بيت الشيخ يونس, صافيتا, قاضي شرعي متقاعد, مقيم في طرطوس.
- 73- الشيخ ياسين عبد الكريم محمد: المصطبة, صافيتا.
- 74- الشيخ يوسف حسن يوسف: طرابلس, لبنان.
- 75- الشيخ يوسف حلوم: شبيلية, مجاز من كلية الشريعة بدمشق.
- 76- الشيخ يوسف صارم: مدرس ديني في دريوس وخطيب جامع الإمام الصادق عليه السلام في اللاذقية.
- 77- الشيخ يوسف إبراهيم اليونس: بيت الشيخ يونس, صافيتا و قاضي شرعي متقاعد.
- 78- الشيخ يونس حسين خدام.
- 79- الشيخ يونس محمد: بيت نافلة, دريكيش.
- 80- الشيخ يوسف غانم الخطيب: طرابلس, لبنان.

Kitabın dışı

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

Allah nezdinde hak din İslam'dır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

MUKADDİME

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

(Elhamdü liveliyyihi, Vessalat vessalam ala Nebiyyihi, Vel-Athar min itretihî)

Emma Bad:

3 -7-1392. Hicri yılı'nın Şaban ayında, Allah'ın (tevfikiyle) yardımıyla Suriye Arap Cumhuriyrtini ziyaretine gittim. Daha sonra Trablos-Lübnan bulunan Müslüman Alevileri bir grup alim topluluğu (din) merci'i olan kardeşim: (Elseyyid Muhammed El-Şirazî) 'keramet ve yüce makamı daimi olsun' orada yüksek tahsil sahibi ve ülemalarıyla, şehirde ve köylerde onların cemleri ve camilerine katıldım. Onlarla beraber hadis ve müzakerelerimiz oldu. Onlar hakkında düşünmüş olduğum şekilde buldum.

Bu nedenle Müslüman (Aleviler) başlarını yukarıya doğru kaldırarak onlar hakkında sis şeklinde bulunan bu şüpheleri kaldırarak onların yüksek seslerini duyurmak için: İşte biz böyleyiz; bizim hakkımızda konuşanların düşündükleri gibi geçiliz. Bu bildiriği herkese duyurmak isteyen fazilet sahipleri şeyhler bu hususla ilgili iki şeyi öne sürmek istiyorlar.

Birincisi:

Aleviler Hz. Ali (a.s)'a velayet eden taraf, bazıları da hem velayet ve 'neseb' ile yakınlıkları olanlardır; bu kısım itikadi bakımından Hz. Ali'ye bağlı olan kesimdir; bazıları arasında Hz. Ali'ye neseb cihetinden yakın olanlardır.

İkincisi:

(Aleviler) ve (Şialık) yanyana paralel bir şekilde beraber bir şekilde belirli istikamete giden, (El-İmamiyye) ve El-Caferiyye) kelimesi gibidir. Şi'i olan Alevilerin akidesine bağlıdır; ve her Alevi Şi'i mezhebine tabidir.

Her Müslümanın düşünme ve araştırma hakkına sahip olduğu gibi ben burada Allah'ın kelamını ihmal edenlerin dikkatini çekmek istiyorum. **"Ey iman edenler! Allah yolunda savaşa çıktığınız zaman iyi anlayıp dinleyin. Size selam verene, dünya hayatına geçici menfaatine göz dikerek "sen mümib değilsin" demeyin. Çünkü Allah'ın nezdinde sayısız şanımetler vardır. Önceden siz böyle iken Allah size lütfetti; o halde iyi anlayıp dinleyin. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır."** Nisa /94. Bir birbirine karşı sataşmak töhmet etmenin zamanı geçti, birbirimizle görüş alış verişi yapmak, birbirimizi iyi tanımak, konuşacak her kelimenin aydınlık içerisinde gerçeklere dayalı bir şekilde olması gerekmektedir. Allah Teala'da dileğimiz budur ki, Allah'ın razı olacak bir şekilde Müslümanların iyiliği için bir birine karşı saygı, sevgi ve tutkun olmasını dileriz. Yüce Allah (c.c) Muvaffakiyeti bağışlayan odur.

Hasan mehdi El-Şirazî.

H. 11 Zilkadet, 1392.

Beyrut. Lübnan.

HAKİKATLARIN (NAS'SI) TEMELİ

"İşte bu (Kur'an), kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak bir tek Tanrı olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri iyice düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara (gönderilmiş) bir bildiridir." İbrahim/52..

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

Allah`a hamdolsun, Ham hakkı olduğu gibi O'na mutehaktır, Onun inanıyor, sığınyor ve O'na tevekkül ediyoruz. Allah'ın salat ve selamı Abdullah'ın oğlu Hz. Muhammed Nebiler'in seyyidi ve sonucusudur.

(Emma bad:)

Bu dünyada yaşayan Müslümanların aralarında olan ihtilafın nedeni budur. Müslümanların değişik mezheb ve inaçlara ayrıldıkları bir gerçektir. Herhangi bir mezheb veya tarikata tabi olan müslüman cemaati; başka mezheb veya tarikata tabi olan cemaat hakkında bilgileri olmadığı halde, karşı taraf hakkında araştırma yapmaya gerek duymuyor. Gerçeği bilmedikleri gibi doğru mu- Yalınış mı? Düşünmeden kendileri'nin heva ve heveslerine ne geliyorsa başkalarına mal etmek istiyorlar. Gerçekleri bilmeden bu cahil davranışlar geçmişte ve yaşamış olduğumuz çağda insanları bir birlerine karşı kötü düşünce ve ayrımcılığa sebep olmuştur. Yaşamış olduğumuz bu günlerde Müslümanların aralarını bozmak için Musevi olsun. İsa'vi olsun, başkaları olsun, eski zamanlarda Müslümanlar arasında bir birbirlerine karşı hayali olarak ortaya atılan töhmetleri bir gerçekmiş gibi yeniden canlandırmaya çalışmaktalar. Eski zamanlarda Müslümanların arasına fitne ve ayrımcılığı ortaya koyan Müslümanların düşmanları muradlarına erememişlerdi. İşte bu sebepten dolayı eski zamanlarda Müslümanlara karşı yeterli kadar darbe vuramadılar, bu art niyetleri'nin devamını bu devirde gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Arap ve Müslüman dünyası başlarına musallat olan bu art niyetli kişilerin oyununa gelmememiz lazımdır. Eskiden hayali olarak aslı varmış gibi öne sürülen menfi olaylara son vermek için Müslümanların birliğe ve beraberliğe her zaman ihtiyacı olduğu kadar bu zamanda da daha fazla ihtiyacımız vardır. Arap ve Müslümanların İslam dininin emri gereğince, İslam dini ile ilgili ufak teferruatları karşılıklı olarak musamahakar olmaları gerekir. İslam dini'nin, aklın ve mantığın kabul edecek bir şekilde cahil ve art niyetli kişilerin istedikleri gibi olmamalı. Arap ve Müslüman dünyası'nın bu karşılıklı ithamlarda bulunarak birbirlerine düşman gözü ile bakmalarına son vermenin zamanı çoktan geçmiştir. Bu zamanda ilim ile teknoloji'nin ilerlemesiyle uzaylar keşfedildi; Müslümanların uyanma zamanı gelmiştir artık. Yanlız bunu unutmamak gerekirken düşmalar etrafımızı sarmış bizim zayıf tarafımızı yakalamak için siper almışlardır. Allah (c.c.) **"İnsanlar arasında çirkin şeylerin yayılmasını arzulayan kimseler için dünyada da ahirette de çetin bir ceza vardır. Allah bilir, siz bilmezsiniz."** Nur/19.

İnsanlar arasında fitne ve fesad sokmak isteyenlere Kuranikerim'e dayanarak **"Ey iman edenler! Siz de Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın. Nihayet Allah onu, dedikleri şeyden temize çıkardı. O, Allah yanında şerefli idi."** Ahzab/69. İnsanlar arasında barışı sağlama için en doğru ve sağlam çözüm Allah'ın emirleri doğrultusunda barışı sağlamaktır.

"(Resulüm!) Sen, Rabbi'nin yoluna hikmet ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel bir şekilde mücadele et! Rabbin, kendi yolundan sapanları en iyi bilendir ve O, hidayete erenleri de çok iyi bilir." Nahl/125.

Kaynak: Hasan Mehdi el-Şirazi, s,7, H. 1392. Kitabın ismi. (Aleviler ehlibeyt (a.s) şialarıdır) Seyyidet Zayneb, Şam-Suriye.

İslam camiası'nın birlik ve beraberliğinin sağlanmasına mani olan art niyrtli kişileri mahcub etmek için biz Müslüman camiası hayal olarak ortaya konmak istenen iftiraların aslı olmadığını, hakikat neyse basın ve konferaslar aracılığıyla herkesin gözü önünde sergilemek lazımdır.

Faransız Devleti'nin Suriye'ye hakimiyeti döneminde, Müslüman camiasının içinde bir fitne yaratmak için yapmış oldukları hiyanetlerden sadece bir tanesini aktarmay çalışacağım; olay budur. Faransız'ların Suriye'yi ihtilali'nin son dönemlerinde "**Müstekil (bağımsız)** bir "**Alevi devleti**" kurmak istediler. Daha evvel "**Mağrib el-Arabi**" Mağribteki Arap devletinde, araplar ile berber'leri bir birinden ayırmak için Allah ve insanlığın kabul edemeyeceği hilelere baş vurarak aynı inanca sahip olan Müslüman camiasını ikiye bölmek istediler. Mağrib'te yaşayan "**Berber**"lerin İslam şeriatına dayanmaksızın kendi gelenekleri doğrultusunda istedikleri şekilde hüküm vermeleri için onları ayaklandırmış ve onlara destek olmuştu.

Mağrib'te Müslümanları bir birinden ayırdıkları gibi, bir bütün olan Suriye'de Müstekil (bağımsız) Alevi devletini kurdular. Bu vesile ile Alevi içtihadına bağlı olanların, Müslümanlığın getirmiş olduğu kanunlar doğrultusunda değil de, Alevilerin içtihadına göre **hüküm** vermeleri için Alevilere destek oldu. Fakat Alevi camiası'nın değerli liderleri bu teklifi red ederek onların Müslüman olduklarını ve İslam çerçevesi altındaki **Caferi** içtihadına bağlı olduklarını ilan ettiler. Alevilerin liderleri, evlenme, boşanma ve buna benzer konularda İslam ve Caferi fıkına göre fetva ve hüküm vermeye devam ettiler. Alevi liderlerinin yabancılara karşı yapmış oldukları bu direniş onların hayalleini kırmış oldu. Orta doğuda bulunan İslam camiasının hapsine ve özel olarak Alevilere karşı yapmış oldukları bu hayalları suya düşmüş oldu.

A – **1936** yılında Alevilerin din liderleri "Allah'ın varlığına ve Hz. Muhammed'in Peygamber olarak şahadet eden, İslam erkanları'nın beşini yerine getiren her Alevi, Müslümandır" diye ilan ettiler.

B - Alevi kisvesi altında bürünerek, İslamı kabul etmeyip de Kuranın kitabı olmadığı Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Peygamberliğini inkar ederse; "**şer'an**" Alevi olarak kabul edilemez **Müslüman Alevilere içerisinde sayılması hatadır.**

C - "Aleviler Şia ve Müslümandırlar"

Alevilere karşı yapılan tüm çapalara rağmen, tarih boyunca kendi akidelerini savunarak Allah'ın inayetiyle başarılı olmuşlardır. Aleviler, Hz. Ali'yi seven sayan ve onun ansarlarından ibarettir; Hz. Ali, Hz. Muhammed'in amcası oğlu damadı ve vasisi, Resulallah'a ilk iman eden inanan, cihad ta, fıkıh ve İslam dinindeki mekanı belli, Kuranikerim'in Alevilerin kitabı olduğundan Aleviler sadece ve sadece Fırat Nehri'nin kenarında Hz. Ali (a.s.)'in yanında yer alan Arap kabilelerinden sürü gelen kimselerdir.

1938 yılı Cemaziyel-ahir ayının 9. da, Müslümanlar arasında fitne sokmak isteyen art niyeli bir yabancı grup tarafından Alevi cemaatine yönelik soru sormuşlardır. Soruların bir

tanesine vermiş oldukları cevabı vermekle yetineceğim. Verilen cevap budur: **"Allah nezdinde hak din İslam'dır. Kitap verilenler, kendilerine ilim geldikten sonradır ki, aralarında kıskançlık yüzünden ayrılığa düştüler. Allah'ın ayetini inkar edenler bilmelidirler ki Allah'ın hesabı çok çabuktur."** Ali İmran/19. **"Kim İslam'dan başka bir din ararsa, bilsin ki kendisinden (böyle bir din) asla kabul edilemeyecek ve o, ahiretteziyan edenlerden olacaktır."** Ali İmran/85.

İslamdaki mezhebimiz, İmam Cafer sadık (a.s.) ve pak olan İmamların mezhabidir. Resulallah tarafından ümmetine bırakılmış olduğu **"Kisa Hadisi"** ismi ile bilinen hadis te şöyle buyurmuştur. "Allah'ın çağrısına icabet etmeme az kaldı. Ben aranızda, biri diğerinden daha büyük olan iki büyük ve değerli emanet bırakıyorum Allah'ın kitabı Kuranikerim ve ehlibeytimdir. Bu ikisi hakkında nasıl davranacağınıza dikkae edin. Çünkü Kuran ve ehlibeytin havz başında bana kavuşuncaya dek birbirinden ayrılmazlar. Allah benim Mevlam, ben de mü'minin Mevlasıyım." Biz Alevilerin inancı bundan ibarettir. İnananlar için bu kadarın kafi olduğuna inanıyoruz.

Müslümanların arasını bozmak için sorulan bu soruyu cevap vermekte iştirak eden Alevi din liderleri'nin adlarını veriyoruz. "Şeyh Yusuf gazel, Haffat Müftüsü; Şey ali Hamdan, Tartus Kentinde Hakim; Şeyh Kamil Salih diyb ve Şey İyd Diyb el-Ğeyyir; Şeyh Salih Naser el-Hakim; Şeyh Yusuf Hamdan; Şey Hasan Haydar Lazikiye'de Hakim; Şeyh Ali Abdul-Hamid, Cebe Şehri'nin Müftüsü ve Şeyh Muhammed Hamed Mesyaf Kenti Müftüsü." Aynı konu ile ilgili diğer Alevi din liderlerinden

Şeyh Süleyman Ahmed:

böyle bir fetve hazırlayarak Meslektaşları olan Şeyh Salih Naser el-Hakim ve Şeyh İyd Diyb el-Hayyir'in altında imzaları bulunan bir mesaj yayımlanmıştır.

Mesaj şöyledir: Değiniz ki, Biz. Allah'a ve bize indirilene, İbrahim, İsamil, İshak, Ya'kub ve esbata indirilene, Musa ve İsa'ya verilenlerle Rableri tarafından diğer Peygamberlere verilenlere, onlardan hiç biri arasında fark göetmeksizin inandık ve biz sadece Alah'a teslim olduk. Deyin. Bakara/136. Ayeti kaynak olarak gösterdikten sonra şu sözlerle devam edmektedir.

Allah'ı kendime Rab, İslamı da din Abdullah'ın oğlu Muhammed'i Allah'ın kulu ve Resulü ve mü'minlerin emiri Ali'yi İmam olarak; İslam dinine muhalif olan tüm dinlerden uzakım. Allah'tan başka bir İlah olmadığını, Abdullah'ın oğlu Hz. Muhammed'in kulu ve Resulü olduğuna inanırım. Ale'viyim diyen her ferd bu sözleri dilinde söyleyerek kalbinde de aynı şeyi ikrar eder.

Şeyh Süleyman Ahmed'in bu fetvasını fadilet sahiplerinden olan, (Haffet) müftüsü el-Şeyh Yusuf ğezal; TrablosMezheb hakimi Şeyh Ali Hamdan; el-Şeyh Kamil Salih Diyb; el-Şeyh İyd Diyb el-Hayyir; el-Şeyh Naser elhekim; el-Şeyh Yunus Hadan; Lazikiye mezheb hakimi el-Şeyh Hasan; Ceble müftüsü el-Şeyh ali Hamid ve Misyah mezheb hakimi el-Şeyh Muhammed Haid, bu fetvenin diğruluğuna dair oybirliyiyle tasdik etmişlerdir.

Bu hususla ilgili olarak, şeref ve sahibi olan Allame elşerif AL el-Fadıl, Allah onu aziz kılsın: Hicri 1357, yılında el-İrşad matbaası, Lazikiye'de (Lailaha illallah Muhammeden Resulallah) ismini taşıyan bir kitapçık yayınlamıştır. Şeyh Süleyman Ahmed'in vermiş olduğu fetvanın hangi husus ile ilgili olduğunu beyan edelim. Bunda 50 yıl geçmesine rağmen değerli Şeyh liderler arasında anaşamadıkları konu, (kız ile teyzei veya halası ile evlemesi)caiz olup olmadığı içindir Bu fetva özel olarak Alevilere mahsustur, bu hususta takiya edecek hiç bir

tarafı yoktur, bu konu da Caferi mezhebine bağlılıkları hususunda bir mani teşkil etmez; Ancak bu hususta daha evvel bu hususta takiye eden ve daha sonra esasa geri dönmeleridir, fetva aynen böyledir:

Alevilerin ibadet, helal ve haram ve miras hakkında özel bir mezhepleri yoktur. Onların inandığı ve güvendikleri (Caferi mezhebidir). Esas temel olan (Caferi mezhebidir), onlar da onunu ufak dallarıdır. Fikihın temeli ve dallarıyla tutunmak, hak ve vacib olduğunu, çünkü o (a'den z'eye) kadar her şeyi içine almaktadır. Bu birlik ve beraberlik (siyaset tarafından) Asırlar önce kesilmişti, ancak zamanımızda bunn farkına varılmış, bu teferruatlarda günümüze kadar eserleri kalmıştır. Bunları da bu devitte yaşayanlar eskilerin etmiş olduklarını içtihad olarak taklid edilmektedir. Benim yaşamış olduğum bu zamanda değerli ve saygı değer Şeyhlerden kız ile teyzesi ve kız ile halası arasında (Cem'in) yalnız olduğunu düşünene kişiler olmuştur. Bunu inkar eden kardeşlerimiz ellerinde gerçek temellere dayalı bir delilleri yoktu, ancak onların bu hareketleri yaptırın şey takiyedir.

Biz Alevilerin inancı budur ki: İmamların bizleri doğru yola sevkeden ve bizleri doğru yola götürülen; O'nlar Kitap'tan "**Kurandan**" hiç ayrılmazlar ve Kurandan uzak kalmazlar. Bizlere düşen şey, Onların emirleri doğrultusunda hareket etmek, Onların vermiş oldukları fetvanın aksini verenlerin dediklerini kabul etmemek. Kim olursa olsun. **Ben bunları söylüyorum ve buna inanıyorum** Allah'ın selamı ve rahmeti hak ve ehlini bilene, yaptıkları şeylerin tümü de Allah için söyleyene ve gerçekleştirene, Allah'ın salatı Seyyidimiz olan Hz. Muhammed ve onun ehlibeytinin üzerinde olsun. **(1952 yılında Suriye ve Lübnan)** Alevi şeyhlerinden Suriye'nin diyanet işleri başkanlığına resmi bir şekilde muracaatta bulundular. Suriye diyanet işleri başkanı bu teklifi kabul ederek bizzat kendisi bu toplantıya iştirak etmiştir. **Dosya No-(3 -15-6-52)**, zikri geçen bu tarihi görüşme **Şam şehrinde 20** gün devam etmiştir. Zikri geçen bu tarihi Zirvede toplantı adına şu sözlerle konuşmaya başlamıştır. Yapılan bu zirve için Suriye'nin Caferi Şeyhlerinden oluşan bu zirveye dini kisvesi adına verilen şer'i (Nas) karar **No-33**. Bizim burada toplanmaktaki gayemiz budur: Vatan ve Müslüman'ların birbirine bağlı olmaları, birbirlerini sevip destek olmalarını öneriyoruz. İslam dünyasına karşı kin güden din düşmanlarımızın İslam'ın yıkılması için yapmış ve yapacakları oyuna gelmemeliyiz, denildi.

İslam dininin Ruhu ile üzerimizde vacib kıldığı tebliği yapmak için biz çalışmamızı ele aldık. Bizi tahir olan İmamlarımızın Hz. Muhammed (s.a.v)'in getirmiş olduğu Risaleti tebliğ etmek için hırslı oldukları gibi ve Masum olan İmamlarımızın yapmış oldukları gibi İslam ve Tevhid için göstermiş oldukları gayret gibi hedefliyoruz. Bu insani ve İlahi hareketleri yamak niyrtiylre iş başına gelerek, bizden evvel gelen salih amel yapan atalarımızın üzerinde durdukları hedefler doğrultusunda gitmeyi, hak ve hakikatı ilan etmek, şüpheli olan şeylere de son vermektir. İhsan sahibi olan ülemalarımızın 24-8-1392 Hicri yılında yapmış oldukları bu tarihi toplantıda bize edile tavsiye edilen bizde evvel gelen atalarımızın ve güvendiğimiz kişilerin izinden gitmek için, ve onların yapmış oldukları amellerin aynısını yapmaya çalışmaktayız. (Allah'ın rızasını kazanmak için Hak ve hakikatları ortaya çıkarmak, Tevhid kelimesinin yücelmesi ve birlik ve beraberliğin hakim olması, Allah Tealaya yakın olmamız ve müminlere fayda getirmesi için bu çalışmamızı yapıyoruz.

Bizim yapmış olduğumuz çalışmalarımızın tümü, bizden evvel gelen din önderlerimizin kalemleriyle hak yolunda yapmış oldukları çalışmalara dayanarak, onlardan edinmiş olduğumuz bilgiler doğrultusunda çalışmamıza devam edeceğiz. Bunu da belirtmek isterim ki, yapmış olduğumuzu ve yapmakta olduğumuz çalışmalarımızda kendi akidemize yeni bir şey

ilave etmiyeceğimizi; sadece ve sadece daha önceden biz nasıldık, şidiki halimizin ne olduğunu isbatlamak için bu çalışmayı yapıyoruz.

Bunu da belirtmek isterimki, en azından günde (9) dokuz sefer Allhın tek olduğunu, Hz. Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna dair şahadet getiriyoruz. Yüce Allah'tan dileğimiz yapmış olduğumuz bu çalışmamızdan cahil ve kalplerin içinde "Şik" şüphesi olan kimselerin kalplerini açıp hidayet eylesin.

Alevilerin akaidleri

Din:

Yüce Allah (c.c.) Peygamber aracılığıyla kullarına indirmiş olduğu emirlerine, son ve kâmil bir din olduğunu inanıyoruz.

İslam:

İslam: İki şahadeti kabul etmek, (Eşhedö enna lailaha ilallah, ve'eşhedö enna Muhammeden Resulallah) ve Peygamber (s.a.v)'in Allah tarafından getirmiş olduklarına

İman:

Yüce Allah'ın varlığına, Meleklerine, kitaplarına "iki şahadeti" kalbiyyen ikrar etmektir.

Usulid'din:

Usuli'ddinin beş olduğuna inanıyoruz: Tevhid, Adl, Nübüvvet, İmamet ve "miad" kıyamet gününe inanmak ve bunları "**burhan**" delil ve mucize ile gerçekten tanımak, tahmin ve taklid etmek etmekle olmaz.

Tevhid:

İnancımız budurki, Herşeye kadir ve herşeyi yaratan, Ona mesil olmadığı, herşeyi duyar blir ve görür bir Allah'ın varlığına inanıyoruz. "**O, gökleri ve yeri yoktan yaratandır. Size kendinizden eşler, hayvanlardan da (kendilerine) eşler yaratmıştır. Bu suretle çoğalmamızı sağlamıştır. Onun benzeri hiç bir şey yoktur. O, her şeyi bilendir.**" Şüra/11.

Yüce Allah kendisi'nin zatı hakkında şöyle buyurmuştur.

"Deki: O, Allah birdir. Allah sameddir. O. Doğurmamış ve doğmamıştır. Onun hiçbir dengi yoktur." (El-İhlâs/1-4.)

Adl:

Yüce Allah'ın "**zulum**" yapmaktan münezzehe olduğuna inanıyoruz. **Kehf suresi/3. Allah zalimleri sevmediğini inanıyoruz.** Yüce Allah kr'an ayetinde şöyle belirtmiştir. Bakara suresi/286. Allah, insanların "**salahi**" insanların kendi menfaatleri için olan şeyleri emeder. Ancak insanlara zarar verecek şeylerin yapılmaması için nehyeder. Salih amel yapan kimse kendisi için yapar, kötü amel yapan da zararı kendine yapmış olur. **Fussile suresi/46.**

Nübüvvet:

Yüce Allah (c.c.) Lütfünden kullarının zora düşmemeleri için yüksek ahlak sahibi olan insanlardan Resuller göndererek ve göndereceği Resülleri mucizelerle donatarak

göndermiştir. Kıyamet günü insanları Allah'a karşı bir bahane bulmamaları, onlara doğru yolu ve onların iyiliği içinm lazım olanları yapmalarını; dünya ve ahirette onların zararına olan işlerden uzak kalmalı için "**inzar**" ihtar edeceklerdir. Ayet budur. **Nisa/165; En'am /48.**

Peygamberler'in sayısı çoktur. Allah (c.c.) 25 Nebi ve Resül gönderdiğine dair beyan edilmiştir. Bunların ilki Adam, sonuncusu Hz. Muhammed (s.a.v.) hem "**Nebi ve Resuldur**" bütün dünya alemine "**müjdeleyici ve uyarıcı**" Onun getirmişolduğu din en üstün din, onun şeriatı da har zamana uyan barış ve hoşgörü bir şeriatdır. Ve inanıyoruz ki, Allah kötülük, unutkanlık, dalgınlık, Peygamber olmalarından evvel ve sonra günah ve her türlü kötülüklerden masumdurlar.

İmamet:

Allahın iradesiyle İmamet makamının insanların yaraları için Peygamberlerin insanlara getirmiş olduğu İslam'ın ahkâmını doğru bir şekilde yapılabilesi için, Peygamberin getirmiş olduğu ahkâmın yalnız tefsir etmek yalnız bir şekilde tefsir edilmesi'nin güvende kalması için dikkat edilmiştir. Ve inancımız budur ki, Allahın kudreti iradesi, İmamet meselesi Allahın iradesi altında olmasını karar kıldı. "**Rabbin, dilediğini yaratır ve seçer. Onların seçim hakkı yoktur. Allah, onların ortak koştuğlarında münezzehtir ve şanı yücedir.**" Kasas/68. İmam (halife) olacak olan kimse, nasıl ki, Peygamber hata, unutkanlık ve her türlü kötülüklerden arınmış olduğu gibi, İmam (**halife**) olacak olan da aynı konularda arındırılmış olmasının şart olduğuna inanıyoruz. Bizim inancımıza göre İmamlar (**halifeler**) 12 dir. Hz. Peygamber onlar için emir buyurdu; onlarda başa gelen yerine kimi İmam olacağını o tayin eder.

İnancımız budur ki, Hz. Yüce Allah, ve "**mütevatir**" hadislerler Allah'ın emri gereyince, Resulallah tarafından Ebu talibin oğlu Ali (a.s.) Allah'ın kulu, Peygambe'rin kardeşi ve mahlukatlan seyyidi. olduğnu inanıyoruz. (yalnız) Peygamberden sonra, Mütevatir hadisler göre Hz. Ali'nin hilafetinden sonra. Cennet gençlerinin seyyidleri olan Hasan ve Hüseyin (a.s.) ve onlardan sonra Hüseyin'nin çocuklarından "**9**" dokuz kişidir: Hz. Hüseyin'nin oğlu İmam Zeynel-Abidin, ondan sonra İmam El-Baker, İmam Cafer El-Sadık, İmam Musa El-Kazım, İmam Ali-El-rida, Muhammed El-Cevvad, Ali El-Hadi, İmam Hasan El-Askeri onikincisi de İmem Mehdi (a.f.) Ahir zamanda zuhur edecektir. Dünya zulüm ve ktü muamelelerde olduğu gibi, onun yerine dünya'ya Adil ve ehli iman kişilerle dolacaktır.

Miad:

Allah (c.c.) Kıyamet vaktiölmü mahlukatları dirilterek hesaba çekecektir. "**Kıyamet vakti de gelecektir; bunda şüphe yoktur. Ve Allah kabirdeki kimseleri diriltip kaldıracaktır.**" Hac/7. Salih amel yapanların mukafatını, kçtü amel yapanları da amellerine göre mukafatlandıracaktır. "**Göklerde ve yerde bulunanlar hep Allah'ındır. Bu, Allah'ın, kötülük edenleri yaptıklarıyla cezalandırması, güzei davranışları da daha güzeliyle mukafatlandırması içindir. Necm / 31.**

"O gün insanlar amellerini görmeleri (*karşılığını almaları*) için darmadağınık geri dönüp gelirler. Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür." Ez-Zilzal / 6-8.

Miad ile inandığımız gibi bir o kadar da Kur'anikerimde varid olan her şeye, Sahih hadislerden varid olan Yüce Allah kıyamet günü (ba'as) (nüşür) (haşr)

Cennet, cehennem, (mizan) terazi ve bu benzer olan şeylere inanıyoruz. "**(Havariler© Rabbimiz! İndirdiğine inandık ve Peygamber'e uyduk. Şimdi bizi (birliğini ve Peygamberlerini tasdik eden) şahitlerden yaz, dediler.**" Ali İmran /53.

Şer'in hükümleri bizde dördtür:

1 – Kur'an-ı Kerim:

Müslümanların ellerinde dolaşan Kur'an Allahın kelamı olduğunu ve Onda kesinlikle bir değişiklik olmamıştır **olamaz** da: Allah (c.c.) Kur'anikerimin ayetlerinde şöyle buyurmuştur.

"Kendilerine Kitap geldiğinde onu inkâr edenler (şüphesiz) bunun sonucuna katlanacaklardır. Ona önünden de ardından da batıl gelemez. O, hikmet sahibi, öök övülen Allah'tan indirilmiştir." Fussilet/ 41–42.

Allah (c.c.) Kuranikerim'in ayetlerinde, şöyle buyurmuştur. **"Kurani kesinlikle biz gönderdik; elbette onu yine biz koruyacağız." Hicr–9.**

2 - Elsinnet el-Nebeviyyet:

Bizim itikadımız budur ki, **"Elsinnet elnebeviyyet"** Hz. Peygamber'in buyurdukları sözler, gerçekleşen ameller ve kendisi tarafından kararlaştırılan hükümlerdir. Kur'an hükümlerinin birini inkâr eden kefir olduğu gibi **"sünneti"** inkar eden de kafirdir. Çünkü **"elsünnet ennebeviyyet"** hiç bir zaman için Kur'an hükümlerine karşı gelmez. Kur'an ve sünnetten sonra İmamları dedikleri yaptıkları ve kararlaştırdıkları hükümler de bunun içinde yer alır.

3 - İcma, Toplu olarak karar vermek:

Müslümanların yoğlü bir şekilde din ile ilgili bir karar verdiklerinde, kararı verenler arasında masum bir İmam varsa; verilmiş olan karar geçerlidir. Kur'an ve sünnette verilen hükmün kaynağını bilmesek de geçerlidir.

4 – Akıl:

Aklı ve mantığa uygun bir şekilde verilen karar geçerlidir; Yalnız bizde hüküm verme selahiyetine sahip olacak olan kimse kendi nefesine, dinine, nefesine sahip olan ve Allah'a, itaat edenlerden olursa, işte o zaman böyle bir vasıflara sahip olan, şeran fetva verebilir.

Furuid'din

Furuid'din **"furuları"** dalları öök olduğuna inanıyoruz. Bu hususta fala anlatmamıza gerek olmadığını inanıyoruz. Bu hususta geniş bilgi edinmek isteyenler, kütüphanelerimiz bu husla ilgili onlarca kitaplar vardır. Bu konu ile ilgili namzla ilgili bilgiler vermekle yetineceğiz.

Namaz

Namazın müminlere belirli vakitlere farz kılındığına inanıyoruz.

"Namaz şüphesiz, inananlara belirli vakitlere farz kılınmıştır." Nisa/ 103, ve namaz dinin direği olduğuna inanıyoruz.

Namaz dinin direğidir: Allah'ın kuullarına farz kıldığı ibadetlerin başında yer alır. Allah'a yapılan ameller arasında en makbul olan amel namazdır. Yce Allah! Kulundan namazı kabu ederse diğer yapmış olduğu ameller de kabul olur, kabul etmezse herşey boşa gitmiş olur. Günde beş vakit namaz kılmanın farz olduğuna inanıyoruz. Öğle. İkinci, mağrib, yatsı ve sabah namazıdır. **Bu beş vekit namazın rekâtları 17. rekâttır.** Yolculuk esnasında dötte biri kısaltılabilir; seferi anlarda namazın yarısı kısaltabilir. Vacib olan namazlardan Cuma namazı, Bayram namazları, vacib olan tavaf ve cenaze namazı. Günde beş sefer olan namazlarda müstehab olan nafiye veya sünnet namazların otuz dört Rekât olduğunu inanıyoruz ve bu

namazları (Kasr) kısaltılarak kılınması ve tümü de bırakılabileceğine inanıyoruz. İncancımız budur ki, Nafile namazlarının kılınmasına sevap verileceği, bırakılması halind bir ukubetin olmadığına inanıyoruz.

Ezan ve İkamet

Namaza başlamadan evvel ezan ve ikamemustehab olduğuna inanıyoruz. Ezanın fusulleri 18. onsekiz, ikamenin usulleri 17. olduğunu inanıyoruz. Ezanda Hz. Muhammed'in Risaletine şahadet getirildikten sonra, Hz. Ali (a.s)'ın velayetini dile getirmenin müstehab olduğu gibi; Hz. Ali'nin zikrini getirmemek kılınan namazın sıhhatına mani teşkil etmediğine inanıyoruz.

Oruc

Orucun İslam din'inin erkanlarından "**esas olan temellerinden**" biri olduğuna inanıyoruz. Erdemlik çağına gelmiş sıhhi durumunda hakiki bir mani yoksa Allahın emri gereğince oruc tutması zaruridir.

Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kuran'ın indirildiği aydır. Öğle ise sizden ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah *sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık, Allah'ı tazim etmeniz, şükretmeniz içindir.* **Bakara/185.**

Oruc tutacak olan niyet ettikten sonra, şeriatin ön gördüğü sabah'ın erken vaktinden "**Mağrib**" Güneşin batması ve orucun vaktini belirlemekle mükellef olan kişilerin belirtmiş oldukları zamana kadar bir şey yememesi gerekir. Oruc ile ilgili fıkıh kitaplarında geniş bilgiler yer almaktadır.

Zekat

Zekatın İslam dininin erkanlarından "**esas olan temellerinden**" biri olduğuna inanıyoruz. Zekatın kuralları çoktur, fıkıh kitaplarında bunları ayrıntılı bir şekilde izah edilmiştir, bunlarda: Altın, gümüş, deve, dana, ve koyun; hayvanlara verilen yemlerden: Buğday, arpa, hurma ve üzümdür.

Hüms

Hüms hak ve cib olduğunu, bu hususla ilgili kur'anda şöyle buyurmuştur. "Eğer Allah'a ve hak ile batılın ayrıldığı gün, iki ordunun birbiri ile karşılaştığı gün (*dedir savaşında*) kulumuza indirdiğimize inanmışsanız, bilin ki, ganimet olarak aldığınız herhangi bir şeyin beşte biri Allah'a Resülüne, onun akrabalarına, yetimler yoksullara ve yolcuya aittir. Allah her şeye hakkıyla kadirdir." Enfal/41. Hüms ile incancımız bundan ibarettir.

Hac

Hac'cın Allah'ın emri gereğince vacib olduğunu inanıyoruz. Hac ibadeti hakkında Kur'anda şöyle bir ayet vardır. "Ortada ağaçık nişaneler vardır, (*ayrıca*) İbrahim'in makamı vardır. Oraya giren emniyette olur. Yoluna gücü yetenlerin o evi hacetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır. Kim inkar ederse bilmelidir ki, Allah nütün alemlerden müstağnidir." **Ali İmran/94-97.**

Cihad

Cihad bizim dinimizin "**erkanlarından**" ana temellrinin biri olduğunu inanıyoruz. İslam dinine davet edilmesi'nin yanı sıra, İslam dini'nin muhafazası ve müslüman ülkelerinin muhafazası, namus ve mal için herkesin yardım edebileceği kadar mudafa'a etmesi vacibtir.

Emri Bilmaruf El-nehı Anilmünker

Bunun dini "furularında" ince teferruatlarından olduğunu inanıyoruz. İnancımız budur ki, Allah iyiliğin her çeydi'nin yapılmasını emretti ve onun ismini "**hayır**" koydu. İster vacib ister mustehab olsun hepsi de dahildir. **Her türlü "şer"** kötü ameller'in yapılmaması için nehyetti ve onun ismini "**münker**" koydu. Her haram ve mekuhu da buna dahildir. Ve bu husus ile Kur'anda "**Sizde hayra çağırın, iyiliği emeredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.**" **Ali İmran/104.** bizin inancımız budur.

Vela ve Bera'a

Bunu anlamı budur ki, Allah'a, Ğeygamber'lere, Tahir İmamlar'ın düşmanlarından uzak kalmak ve sevmemek anlamına gelir. Din'in diğın ince "furuleri" ince dallarına gelince; Nikah, talak, alış veriş, hüküm vermek ziraatçılık ve buna benzer konular konularda; Caferi mezhebi'nin emirleri doğrultusunds hüküm veririz. Caferi mezhebinde fıkihla ilgiliolarak sayısı çok olan kitaplarımız vardır, bunlar'ın tümü gerçekler doğrultusunda hüküm verdiklerine inandığımız gibi; bunların içinden kimsenin şüphesi olmayan "**4**" dört fıkih kjitapları olan, Kelini'ye ait olan (**Kafi**); "**Tehzib ve el-İstıbsar**" (**Tusi**); vemin la'yahdirahol-Fekih (**İl-Saduk**)'a ait olan kitaplardır. Bunların yanı sıra Fukahaların kitaplarına dayanarak fetva verenler de olmuştur.

Tercüme edilen kitabın sonu

Biz Alevi Müslümanların "**Akaidlerimiz**" bundan ibarettir. Tutunmuş olduğumuz mezheb, Alevi ve Şia mezhebidir. (**Alevi ve Şi'i**) ismini alanlar "**İmamiyet el-İsna'aşariyyet, Caferiyet**" dir. Yapmış olduğumuz bu hakikatların, cahil kişilerin gözleri buharla kaplanmış olanların gözlerini açarak hakikatlaı idrak etmeye, yakın-uzak, insaf sahibi ve kin güdenlere de hakikatları görüp hidayete varmalarına varmalarını Allahtan dileriz. Akidemiz hakkında beyan ettiğimizi gerçek bir kaynağa dayanmaksızın yalanlayan kimse, bilmelidir ki, hak ve hakikata karşı gelmiş olduğunu bilmesi gerekir. Bu kitapta beyan etmiş olduğumuz "hak" gerçeklerdir. Bu kitabımıza bakan kimse, istediği şekilde hüküm verebilir, yalnız Allah ve vatan için sorumluluğunu unutmasın. Allah'tan dileyimiz, Hz. Muhammed (s.a.v) ümmetinin

salahı için dünya ve ahirette, iyilik ve takva üzerine, birlik ve beraberliğin sağlamasını dileriz. İlk ve son olarak **(lahvla vela kuvveta illa billahil-Aliyyül'Azim)**.

Suriye Cumhuriyeti ile Lübnan Cumhuriyetinde Müftü, vaiz hocası ve din alimlerinden oluşan (80) din liderleri'nin isimleri şöyledir.

- 1- Üstad, İbrahim Cemal- Lazikiye.
- 2- Üstad, İbrahim Seud- Halbakü-Ceble.
- 3- Üstad, İbrahim Salih Maruf- Hums.
- 4- Üstad, İbrahim Hafuş- Elmıkermet, Banyas; ikamet yeri Lazikiye.
- 5- el-Şeyh İbrahim Hasan el-Neccar- el-Şebatliyet-ikamet yeri Lazikiye.
- 6- el-Şeyh İbrahim el-Kamil- İmam Ali (a.s)'ın Mescidinde (Hatib) vaizçi, Trablus-Lübnan.
- 7- el-Şeyh Ahmed Ali Hallüm- el-Şebatli, Lazikiyede dini dersleri (Müderis) eğitimci.
- 8- el-Şeyh Ahmed Muhammed Ramadan- (Kerm Ğeyzel) Mescidi'nin imamı. Safita
- 9- Üstad, Haccı Ahmed İyd el-Hayyir- Kırdaha, ikamet yeri Lazikiye.
- 10- el-Şeyh İsmail Şahhud- Lazikiye.
- 11- el-Şeyh Hasan Saud, Halbkü- Ceble.
- 12- el-Şeyh Hasan Abbas, Aal Abbas- Baysin: el-Meşrife-Mısyaf.
- 13- el-Şeyh Habib Salih Maruf- Hums.
- 14- Haccı el-Şeyh Hamed Amudi- el-Tırabılsı, Hums.
- 15- Üstad, el-Şeyh Hamdan- el-Hayyir, Kırdaha'da Mescid (Hatib'i) vaiz hocası.
- 16- el-Şeyh Hasan muhammed Ali- el-Delet-Cebele.
- 17- el-Şeyh Haydar Muhammed Haydar- Hasnan Mescidi'nin imamı.
- 18- el-Şeyh Süleyman Halil el-Vakaf- Derykiş Mescidi'nin imamı.
- 19- el-Şeyh Receb Said Halil- Lazikiye, Banyas mıntıkası'nın Müftüsü.
- 20- el-Şey Silmen Ahmed silmen- Hamin-Safita.
- 21- el-Şeyh Silmen Hasan- Lazikiye.
- 22- el-Şeyh Silmen Ahmed Hıdır- Ceble.
- 23- Haccı el-Şeyh Süleyman İsa Mustafa- Hariysun'daki İmam Cafer Sadık (a.s) Mescidi'nin (Hatib) vaiz hocası.
- 24- Üstad, Salih Ali Salih- Ayn el-Tiyne, eHaffe; ikamet yeri, Şam.
- 25- Haccı, el-Şeyh Abdalrahman el-Hayyir- Kırdaha, din bilimleri hocası, Şam Kentinde ikamet ediyor.
- 26- el-Şeyh Abdül'latif İbrahim mirhic- el-Dibdebe-Safita.

27- el-Şeyh Abdül'kerim Ali Hasan- Hamin, Trablosta İmam Ali Mescidi'nin (Hatib) vaiz hocası.

28- Haccı, el-Şeyh Abdül'latif el-Hayyir- Kırdaha'da Mescid imamı.

29- el-Şeyh Abdül'kerim el-Hatib.

30- El-Şeyh Abbas Meyhüb Harfüş- el-Mukermedet, Banyas.

31- el-Şeyh Abdül'latif Şaban Kaferfü- Safita.

32- el-Şeyh Abdallah Abidin- el-Haffet, mıntıkası'nın müftüsü.

33- el-Şeyh Abdül'hadi Haydar- ebü-Kabis, Mısyaf.

34- el-Şeyh Ali Abdallah, Sıfsafa Mescidi'nin (hatib) vaiz hocası, Safita.

35- Haccı, el-Şeyh Ali Abdül-Rahman Kankaru- Ceble. Safita da, müftün ve eğitim hocası.

36- el-Şeyh Ali Ahmed Muhammed Ketüb- eldryikiyş.

37- el-Şeyh Ali Hasan Ali- Bermanet el-Meşeyih, Tartus.

38- el-Şeyh Ali mahmud Mansur- Trablos-Lübnan.

39- el-Şeyh Ali maruf İbrahim- el-Restin-Lazikiye.

40- el-Şeyh Ali İysi Hasan- Ceble.

41- el-Şeyh Ali Aziz İbrahim- Trablos-Lübnan, (Necef el-Eşref) üniversitesi mezünü, Fıkıh bilimleri bölümü.

42- el-Şeyh Ali İbrahim Hasan.

43- Dr. Ali Süleyman el-Ahmed- Lazikiye.

44- el-Şeyh Ğanim Yasin- Lazikiye.

45- el-Şeyh Fadıl Fıdda- Beksa-Lazikiye.

46- el-Şeyh Fadıl Gezel- Tella, el-Haffe, (Necef el-Eşref) üniversitesi, Fıkıh bilimleri bölümü.

47- el-Şeyh Kamil Hatim- İmam Zeynel-Abidin (a.s) Mescidi'nin (Hatib) vaiz hocası. Maştkita-Lazikiye.

48- el-Şeyh Kamil el-Hatib- Ceybül-Ceblet, Mescid imamı.

49- el-Şeyh Kamil Salih Maruf- Şeyh Diyb evi, Safita.

50- Haccı, el-Şeyh Mahmud Salih İmran- el-Taliy-i-Safita, Hums Kentinde İmam Cafer Sadık (a.s) Mescidi'nin imamı.

51- el-Şeyhh Muhammed Hamed, emekli şeriat hakimi, ikamet yeri, Tartus.

52- el-Şeyh Mahmud Salih Yusuf- Banyas, İmam Hüseyin (a.s) Mescidin'de, dini eğitim ve vaiz hocası.

53- el-Şeyh Muhammed Hamdan el-Hayyir- Kırdaha.

54- el-Şeyh Mahmud Süleyman el-Hatib- Ceybül, Ceble, Lazikiye'de ikamet etmektedir.

55- el-Üstaz Muhammed Ali Ahmed- Kırdaha, Cebile de İmam Ali el-Rida (as) Mescidi'nin vaiz hocası.

56- el-Şeyh Muhammed Mıhriz- el-Şabatli, emekli Şeriat hakimi, Lazikiye.

57- el-Şeyh Muhammed Yusuf Hımdan İmran- Dahır beşir, Safita, ikamet yeri Hums,

58- Haccı el-Şeyh Mahmud Mırhic- Bahnin, Tartus, Necef el-Eşref ve Şam üniversitesinde Şeriat hükümleri bölümü mezünü, Deriykiş'te eğitim hocası.

59- el-Şeyh Muhammed Ali Ramadan.

60- el-Şeyh Mahmud Ahmed İmran- Dahır beşir, Safita. İkamet yeri, Tartus.

61- el-Şeyh Mahmud Muhammed Silmen- Elcebiliye, Ceble.

62- el-Şeyh Mahmud Ali el-Şerif- Beşrail, Safita. İkamet yeri, Trablos-Lübnan.

63- el-Şeyh Mahmud Said- Lazikiye.

64- eş-Şeyh Mahmud Ali Selmi- Trablos-Lübnan.

65- el-Üstad Muhammed Bedir- el-Şamiyyet- Lazikiye.

66- el-Şeyh Mesud Salih Hallüm: el-Resten, Lazikiye.

67- el-Üstad Mustafa el-Seyyid bi-Amra- Safita, Ezher Camiası mezünü, Kiblet-Cebelet, mıntıkasında Din eğitimi hocası.

68- el-Şeyh Mualla Abdülrahman.

69- el-Şeyh Mansur Salih İmran- İmam Sadık (a.s) Mescidi vaiz hocası, el-Taliy-Safita.

70- el-Şeyh Maruf Bedir: el-Şemiye-Lazikiye.

71- Haccı el-Şeyh Naseddin Zeyfa: Live-i-İskenderun, Şam Kentinde İkamet etmektedir.

72- el-Şeyh Yasin Muhammed el-Yünis- Şeyh Yunus ailesi Safita, emekli Şeriat hakimi, ikamet yeri, Trablos.

73- el-Şeyh Yasin Abdülkerim Muhammed- el-Mastibet-Safita.

74- el-Şeyh Yusuf Hasan Yusuf- Trablos-Lübnan.

75- el-Şeyh Yusuf Hallüm- Şabatli, Şam üniversitesinde, Şeriat bölümü mezünü.

76- el-Şeyh Yusuf Sarım- Deryüs'te din eğitim hocası ve Lazikiye'de İmam Sadık (a.s) Mescidi vaiz hocası.

77- el-Şey Yusuf İbrahim el-Yunus- Şey Yunus ailesi, emekli Şeriat hakimi, Safita.

78- el-Şeyh Yunus Hasan Haddam.

79- el-Şeyh Yunus Muhammed- Nafile ailesi, Deriykiş.

İ80- el-Şeyh Yusuf ğanim el-Hatib- Trablos Lübnan.

